THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Hundred and One day of the First Session of
The Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 3rd July, 1968.

The House met at Half-Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

. ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

HOPE ISLAND, KAKINADA

2420 —

* 5100 Q —Sri C V K Rao (Kakinada) .—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether the Government considers that due to anchorage facilities near Hope Island, Kakinada port can be developed into a major port and if so, whether they propose to recommend to the Government of India to convert Kakinada into a major port ,

(b) whether there are any proposals for the improvement of Kakinada Port , and

(c) if so, what are the proposals ?

The Minister for Communications (Sri J. V Narasinga Rao) : (a) & (b) · Yes, Sir

(c) A statement is placed on the Table of the House

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE WITH REFERENCE TO PART (C) OF L A.Q NO 2420 (* 5100)

(c) The proposals consist of . —

		(Rs in lakhs)
1.	Development of Loading hard area .	3 56
2	Extension of groynes .	5 54
3.	Construction of 3 R. C. C 'T' headed jetties .	2 00
4	2 Wharf walls & 4 Timber jetts .	2.50
5.	Realignment of Railway Track ..	6 00
6	2 Mobile Cranes .	6 00
7·	Despatch launch	1.50
8.	Workshop machinery ..	0 40
9.	Mechanised barges	8.44
10·	Navigational aids	0 50
11.	2 Fork lifts	2 00
12.	Dredging approach channel .	10 00
13.	Repairs to Dry Dock gates	0 16.
14	Water Supply Scheme to ships	2.00
	Rs.	56 60 lakhs.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు —అంతకుముందు కాకినాడ పోర్టు improvement కు కొన్ని ప్రపోజల్సు ఉన్నాయి అవి పూర్తి కాలేదు. మొన్న మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు వారిదృష్టికి తెచ్చాను. వాటి విషయమై ఏమి చర్యతీసుకున్నారు?

(శ్రీ) జె వి నర్సింగరావు —1965 డిసెంబరు నాటికే మేజర్ పోర్టుగా కాకినాడను డెవలప్ మెంటు చేయాలని పిగ్గిలిమినరీ రిపోర్టు వచ్చింది, అప్పటి PW మంత్రిగారైన రాఘవులుగారు కాకినాడను మేజర్ పోర్టుగా డెవలప్ చేయాలని వ్రాసారు. డెవలప్ అడ్వయిజర్ కె వి శ్రీనివాస్‌గారు 5-8-68వ తేదీన ఆ ప్రపోజల్‌ను సమగ్రంగా చూచి మేజర్ పోర్టుగా డెవలప్ చేయడానికి preliminary data పరిశీలించారు, preliminry steps కొరకు ఒక సబ్ డివిజన్ పర్వరచి data collect చేయాలంటే చేసాము హైడ్రాలజి particulars కావాలంటే central water power research station వారిని పరిశీలించాలని కోరాము. రు. 1,51,450 లు స్కీము సిద్ధ పరచి పోర్టు ఆఫీసరుకు పంపారు. అది పరిశీలనలో ఉంది. సాధ్యమైనంత త్వరగా అభివృద్ధి చేయాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

(శ్రీ) ఎమ్ వీరరాఘవరావు (పత్తిపాడు)—కాకినాడ రేవులు అభివృద్ధి చేయడానికి చాలా కాలంగా ప్రపోజల్సు పంపుతున్నారు వాటిని అమలు చేయడానికి ఎంత కాలం పడుతుంది? ఏ విధంగా డెవలప్ చేస్తే దేశానికి ఉపయోగంగా ఉంటుందో సెలవిస్తారా?

(శ్రీ) జె వి నరసింగరావు —అభివృద్ధి చేస్తూనే ఉన్నాము. మేజర్ పోర్టు చేయడం గురించి నేను చెప్పాను. అక్కడ జరిగే కార్యక్రమం గణనీయాభివృద్ధి కనిపిస్తుంది మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో 15 లక్షల 20 వేల టన్నుల cargo handle చేయబడింది. 1968-69 4 లక్షలు 50 వేలు టన్నులు అయితే ఈ సంవత్సరం 7 లక్షల టన్నుల వరకు పెంచాలనుకుంటున్నాము మేజర్ పోర్టుగా చేయడానికి వీలయినంత వరకు ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల): —నాలుగవ ప్రణాళికలో కాకినాడ పోర్టు డెవలప్ మెంటుకోసం ఎంత మొత్తం ఉన్నది? మిగతా పోర్టుకోసం ఎంత మొత్తం కేటాయించారు? అవి ఏ పోర్టుస్?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు —ప్రత్యేక ప్రశ్న అయితే బాగుంటుంది. నాలుగవ ప్రణాళికలో 172 లక్షల 50 వేలు కావాలని కోరాము. అందులో దాదాపు 50 లక్షల చిల్లర కాకినాడకు ఖర్చు అవుతుంది ఇపుడు అనుకునే ప్రాజెక్టులో ఉన్నది.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య:—మిగతా ఖర్చు ఏ ఏ పోర్టులమీద పెడుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ —వేరే ప్రశ్న వేయండి.

AMAMURU BRIDGE

2421—

* 5 93 Q – S rvasri C V K Rao and N Ganeswara Rao (Raiole) —Will the hon Minister for Communications be pleased to state ·

(a) when the A.amuru Bridge on Godavari was opened and

(b) whether Bus and Motor tr ffic was permitted on the Bridge, if so, since when, if not the reasons for the same ?

Sri J V Narasinga Rao —(a) Yes, Sir, on 20-4-1967

(b) Yes, Sir Since 20-4 1 6'

(శ్రీ) సి వి కె రావు —20-4-67 న తెరిచారు, బస్సులు విషయమై తగవులున్నాయని వినికిడి బస్సుమాటు allotment జరగలేదని అక్కడ bridge త్వరగా తయారైనప్పటికి traffic అనుకూలం కలుగజేయలేదని తెలుస్తోంది. దానిని గురించి ఏమి అంటారు?

(శ్రీ) కె వి నరసింగరావు —అది transport కు సంబంధించినది. Approa h roads నిర్మాణం క్రొత్తపద్ధతిగా జరుపబడింది Bridges పై traffic కు diversion ఉంది. అదికూడా అయిపోయింది. భారతదేశం అంతటికి soil stabilisat o, పద్ధతి ప్రకారం ఇక్కడ ప్రప్రథమంగా exper.ment చేసారు కొంత ఆలస్యమైనా అదికూడ పూర్తిఅయినది. Approach road ను అందరూ ఉపయోగించే పద్ధతి ఉన్నది.

(శ్రీ) వి సి. కేశవరావు (సంతనూతలపాడు) :—బ్రిడ్జి పూర్తి అయి సంపత్సరమైనా approach r ads చాలా అధ్వాన్న స్థితిలో ఉన్నాయి. కార్లు వెళ్లడానికి వీలులేకుండా ఉంది

(శ్రీ) కె వి నరసింగరావు :—బహుశా నేను చెప్పింది వినలేదు అనుకుంటాను, సమగ్రంగానే మనవిచేసాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ —Approach roads complete అయినవి అంటున్నారు.

(శ్రీ) ఎమ్ వి రాఘవరావు — ఆలమూరు బ్రిడ్జికి ఒక ప్రక్క crack ఇచ్చిన సంగతి ప్రభుత్వానికి తెలుసా? తెలిస్తే ఏమి చర్య తీసుకోబోతున్నారు·

(శ్రీ) కె వి నరసింగరావు —తెలియదు, తమరవ్రాసి ఇస్తే inquiry చేయిస్తాము; నిజమయితే చర్యతీసుకుంటాం.

WORKS WITHOUT ESTIMATES

2422—

* 4)90 Q.—Sri T. Purushothama Rao (Wardhannapet) :—Will the hon. Min.ster for Communications be pleased to state ·

(a) whether 142 6 works involving an expenditure Rs 120.66 lakhs have been complet.d by March, 19.6 without being estimated ;

(b) if so, whether the work-wise particulars will be placed on the Table of the House ;

(c) the reason in spending lakhs of rupees without any estimates, in contravention of rules according to which works can be taken up only when there is provision in the budget and according to estimates except during an emergency ,

(d) the opinion expressed by the Public Accounts Committee in 1964, regarding works performed without estimates ; and

(e) the decision taken by the Government on the remarks made by the Committee ?

Sri J.V Narasinga Rao.—(a) No, Sir The works were taken up for execution only after estimates were sanctioned , but the works have been held under objection by the Accountant General for want of mention of the Division or Circle Register number allotted to the sanctioned estimates in the monthly accounts submitted by the Divisions to the Accountant General

(b) Does not arise.

(c) Does not arise

(d) The opinion expressed by the Public Accounts Committee in 1964 is as follows —

"Unless there is an extraordinary reason for taking up a work without estimates no work should be taken up without proper estimates and sanction by the Government"

(e) Orders have been issued to all the Chief Engineers not to start work without preparation of a detailed estimate and without obtaining administrative sanction to it, except in cases of exceptionally urgent nature where a case is made out for preparation of a proforma estimate for getting approval of Government.

(శ్రీ) టి పురుషోత్తమరావు .—Administrative sanction లేకుండా ఇంతవరకు start చేసిన works ఎన్ని ? Works Sanction చేసేటప్పుడు order of preference ఏమిటి?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు —Administrative sanction లేకుండా ఏవీ లేవని మనవిచేశాను ఆడిట్ రిపోర్టులో వ్రాయడానికి కారణం ఎమిటంటే డివిజన్ account numbers, సర్కిల్ account numbers ఇవ్వలేదు అని, నేను ఆఫీసర్లను అడిగితే మేము సర్క్యులేట్ చేసాము, వారిరిపోర్టులో సరిగా ఉంచుకోలేదని అన్నారు, ఏమైనా ఎస్టిమేట్సు లేవు అనడం పొరపాటు 1400 చిల్లర కేసుల్లో 280 మాత్రం మిగిలి ఉన్నాయి. అవికూడా రెండు మూడు మాసాలలో clear చేస్తాము, ఈ procedure మార్చాలని Accountant General కు వ్రాయాలని సెక్రటరీగారికి చెప్పాను ఎస్టిమేట్సులేవు అనడం పొరపాటు, Pending finalisation of accounts అని చెప్పవచ్చు ఎస్టిమేట్సులేవంటే misleading గా ఉంటుంది.

డాక్టర్ టి ఎస్. మూర్తి (వరంగల్లు) .—ఎస్టిమేట్సు లేకుండా చేసినట్లు Public Accounts Committee లో ఆఫీసర్లు వారి evidenceలో ఒప్పుకొన్నారు.

(శ్రీ) జె. ఎ. నరసింగరావు —అటువంటివేవైనా ఉంటే ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురండి.

(శ్రీ) వావిలాలగోపాల కృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి).—Public Accounts Committee కి వచ్చే ముందే Accountant General వారికి వ్రాస్తారు. ఆ తరువాత తనే P A C ముందుకు వచ్చేది. మా వద్దకు information వచ్చింది, that is with drawn అని వ్రాయడం కూడా అలవాటు ఉన్నది అది జరిగిందా?

(శ్రీ) జె వి నరసింగరావు —238 కన్నా ఇంక ఏమీ లేవు, అన్నీ clear అయిపోయాయి, రిపోర్టులో వ్రాసేటపుడు work ececuted without estimates అనే శీర్షిక సరియైనదికాదని point out చేయాలని సెక్రటరీగారికి చెప్పాను ఇక్కడ లేదు, అన్నింటిలోను ఇట్లా జరుగుతూంటుంది Account numbers లేక పోవడం వల్ల estimates లేవని అనడం it is a fault

(శ్రీ) ఎ మాధవరావు (నెల్లూరు) —Account numbers లేక పోవడ వల్ల డబ్బు lapse అయిపోతుంది. తరువాత ఏమి చేయాలి?

(శ్రీ) జె వి నరసింగరావు —దాని వల్ల work ఆగదు, Execute అయి పోతుంది ఎస్టిమేట్లు ఉంటాయి. Account number లేక పోతే objections raise చేస్తారు, 1400 అటువంటివి ఉంటే అన్నీ clear అయిపోయి 230 వరకే ఉన్నాయి, అవి కూడా మూడు మాసాల్లో పూర్తి అవుతాయి అని చెప్పాను.

Sri C. Vishweshwara Rao —(a) Government is not willing to regularise certain works done without estimates

Mr Speaker —After the observation of the Public Accounts Committee

Sri I. Purshotama Rao —That is to say that Government admits that certain works are done without estimates

Sri J, V. Narasinga Rao —I have already answered Sir The opinion expressed by the Public Accounts Committee is

'Unless there is an extraordinary reason for taking up a work without estimates no work should be taken up without proper estimates and sanction by the Government'

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద —మంత్రిగారు చెప్పడంలో మొట్టి చేట్టు లేకుండా ఒట్టి కూడా తీసుకోలేదని అంటున్నారు పబ్లిక అకౌంట్సు కమిటీలో చెప్పేటప్పుడు ఆఫీసర్సు పరిస్థితులను బట్టి గాంట్రాక్టు లాభం అవుతుదనే దానిని బట్టి తీసుకున్నామని ఖచ్చితంగా ఒప్పుకున్నారు. వారు లేదని అంటున్నారు, చిత్రంగా ఉంది.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు —నేను చెప్పింది ప్రశ్నలో ఉన్నటువంటి 1425 కు సంబంధించి మనవిచేశాను. 1426 మొట్టి మేట్సు లేకుండా పేదీ చేయ లేదని అన్నారు ఏ. జి. క్లియరు చేసిన తరువాత 238 మిగిలాయని మనవిచేశాను. అవి కూడా క్లియరు అవుతుందన్నారు. ఇంకా ఏమయినా అత్యవసరమైనవి

తీసుకున్నారంటే దానికి కారణాలు విచారించడానికి అవకాశం ఉంటుంది ఫలానా వర్కు అని చెబితే.

డాక్టరు టి. యస్ మూర్తి — వేరే యెస్టిమేట్సు లేకుండా ఉన్నా యనడంలో వారి భావం యేమిటి?

(శ్రీ జె. వి నరసింగరావు.— ఉన్నవని అంటున్నారు కాబట్టి వారి భావాలపైన ఆధారపడి ఉంటుంది.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.— ఏ. జి. కాగితాలు చూసి యెస్టిమేట్సు లేవని అన్నప్పుడు ఆమాట రాయంగానే డిపార్టుమెంటు వ్రాస్తుంది, యెస్టిమెట్సు లేక కాదు, ఫలానావి ఉన్నాయి అని ఆ కరెక్టు చేసిన తరవాత పబ్లికు అకౌంట్సు కమిటీకి పంపిస్తారు. రికన్సిలియేషను చేసుకోలేదా? ఎందు వల్ల ఆవిధముగా జరిగింది?

(శ్రీ జె. వి నరసింగరావు — రికన్సిలియేషను చేయ ముందు వ్రాసి వారు. ఆవిషయం ప్రతినెల అకౌంటు నంబర్సు డివిజను నుంచి సర్కిలు నుంచి ఏ. జి. కి పంపుతారు. దీనిలో యెవరి దోషం అనేది పరిశీలనకు అవకాశం ఉంది. అయినప్పటికి ఆబ్జెక్షన్సు క్లియరు కానివని వ్రాసుకోవాలికాని యెస్టిమేట్సు లేక అని వ్రాయడం కాగుండదని ఏ జి. కి వ్రాస్తున్నాము తరువాత యిది తేలిపోతుంది. ప్రతి డిపార్టుమెంటులో జరుగుతుంది

(శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నర్సాకెల్) — ఎస్టిమేట్సు అయిన తరువాతనే ప్రతిదీ జరుగుతుందని అన్నారు. హ్యాండ్లైపు యెస్టిమేట్సు అయిన తరువాతనే కొంటున్నారా?

(శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు — ఏవయినా యెస్టిమేట్సు లేనప్పుడు, వర్కు చేయలేనప్పుడు కొనరు.

(శ్రీ బి రత్నసభాపతి (రాజంపేట) — మంత్రిగారు ముట్టుమొదట సమాధానం చెబుతూ యెస్టిమేట్సు లేనటువంటి ప్రాజెక్టును తీసుకోలేదని అన్నారు. పబ్లిక అకౌంట్సు కమిటీ గవర్నమెంటు యెస్టిమేటు లేకుండా తీసుకోకూడదని అబ్సర్వేషను యే బేసిసు మీద చేసినదో చెబుతారా?

(శ్రీ జె వి. నరసింగరావు — నేను మనవి చేసినది 14 వ పరకు ప్రశ్నలో సంబంధించినంతపరకు చెప్పాను కాని యెవరూ తప్పుచేయలేదని కాదు.

(శ్రీ బి. రత్నసభాపతి — చెక్నికలుగా సమాధానం ఇస్తే యెట్లా? డిపార్టుమెంటు యెస్టిమేటు లేకుండా చేసినప్పుడు పబ్లికు అకౌంట్సు కమిటీ ఆబ్సర్వేషను వస్తుంది

(శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు — 1425 గురించి మనవి చేశాను. అందులో 238 మాత్రమే మిగిలి ఉన్నాయి అవికూడా క్లియరు అవుతవి. వాటి విషయంలో చెప్పాను కాని ప్రపంచంలో యెవరూ తప్పుచేయడం లేదని చెప్పడానికి వారు, నేను యెవరూ సాహసించే అవకాశం లేదు.

AEROPLANE FOR MINISTERS

24?3—

*2715 Q —Sri P Gunnayya (Pathapatnam) ·—Will the hon. Min ster for Communications be pleased to state ·

(a) whet..er the Government propose to purchase an Aeroplane for the use of Ministers

(b) if so, the cost of the same , and

(c) when the same will be purchased ?

Sri J. V Narasinga Rao . –(a) There is no proposal at present, Sir

(b) & (c) Do not arise.

(శ్రీ పి గున్నయ్య ·— లేదని అంటున్నారు. విమానం కొనడానికి ఖర్చులు వగైరాలను యెస్టిమేటు వేసి యెంతవుతుందో తలవిప్తారా?

(శ్రీ జె వి. నరసింగరావు :— ఏవో ప్రయత్నాలు శేశాము కాని డబ్బు కొరత వల్ల జరగలేదు. 1961 వ సంవత్సరం మార్చిలో మొరావా విమానం ఒకటి కొనాలని అనుకున్నారు మూడు లక్షల ఖర్చుతో తరువాత మళ్ళా సెప్టెంబరు, అక్టోబరు నెలలో కూడా కొంత ప్రయత్నం జరిగింది సెప్టెంబరు, 1964 లో హెలికాప్టరు కొంటే బాగుంటుందని అనుకున్నారు. అప్పుడు 5,04,000 ఖర్చు అనుకున్నారు. ఆ ప్రపోజలు కూడా యేదీ కార్యరూపం దాల్చలేదు మూడవసారి ప్రయత్నం డెహెన్సు మినిస్ట్రీవారిని అడిగారు. బీచియెర్ క్రాఫ్ట్ యివ్వగలుగుతారా అని అడిగారు ఫిబ్రవరి 1965 లో అడిగారు. వారు కూడా ఏవో 45 కొంటే బాగుంటుందని అనుకున్నారు. తరువాత ఏదీ కార్యరూపం దాల్చలేదు తుదకు 7,85 490 రూపాయల ఖర్చుతో కార్యరూపం దాల్చే అవకాశం ఉంటుందనుకున్నారు మళ్లా ఫారిన్ యెక్స్‌చేంజి కావాలని కోరితే టి. టి కె. గారు ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజ్ లేదని చెప్పారు. పరిస్థితులను బట్టి ప్రయత్నాలు నిష్ఫలం అయినవి 6 లక్షలకు మరొక ప్రపోజలు కూడా యిచ్చారు. విజయవర్ధని ప్రైవేటీ గు కంపెనీ ఆఫ్ విజయవాడ ఫిబ్రవరి 1966 లో అడిగారు. డబ్బులేదని అన్నారు కొన్ని ఆలోచించిన మీదట ప్లయింగు క్లబ్బ్‌వారు యేమి చెప్పారంటే ప్రత్యేకంగా సిబ్బంది పెట్టుకుని ఖర్చులు భరించేందులు అవసరం ఉన్నప్పుడు కోరవచ్చుంది ఫెర్రీ లైజన్ వారివి ఉన్నాయి, వేరే పైటుసైడు వారి అవసరం ఉన్నప్పుడు వారిని ఉపయోగించుకుంటే చౌకగా ఉంటుందన్నారు. డబ్బు లేదు కాబట్టి విమానాలలో తిరిగే అవకాశం లేదు

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు ·— వారు విమానాలలో తిరగడం యెప్పుడు చూస్తాము?

(శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు — అంతా యెగరవచ్చు.

Silt in Buckingham Canal

2424—

* 5631 Q —Sri S Vemayya (Sarvepalli) :—Will the hon Minister for Irrigation be pleased to state

(a) whether it is a fact that the Buckingham Canal is silted up considerably disabling boat transport to Madras now , and

(b) if so, the action taken thereon ?

Sri J V Narsing Rao :—(a) Yes, Sir

(b) In some reaches of the canal, silt clearance work is in progress with the help of dradger In the other reaches estimates have been sanctioned and contracts settled to the tune of Rs 4 79 lakhs The works are expected to be completed by September 1968

శ్రీ ఎస్ వేమయ్య — అధ్యక్షా! ఇది చాలా ప్రధానమైనది. కొన్ని వేల చోట్ల ఫిషర్మెన్ను నష్టపడుతున్నారు. ప్రతి సంవత్సరం రీచస్ పోవడం బిజినెసులో ఎబ్బంది కలుగుతుంది. కుటుంబాలకు అవస్థగా ఉంది ఎక్కడెక్కడ రీచెసు ఉన్నాయో దానిని సరిచేసుడానికి వారు చెప్పిన పైసులో అవుతుందా? కొన్ని డ్రెజ్జెర్సు తీసుకువస్తామన్నారు ఎంతవరకు ప్రోగ్రెసు అయినది?

శ్రీ జె వి. నరసింగరావు :— ఇదివరలో అంచే గత సంవత్సరం ఖుచ్చు పెట్టిన మందం మనవి చేయగలుగుతాను కాని సెప్టెంబరు వరకు పూర్తవుతుంది ఇప్పుడు 4,79,000 కంట్రాక్టు యిస్తున్నాము. దీనితో యిది పూర్తి అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను ఏరీచికి యెంత అనే వివరాలు మాత్రం నా దగ్గర లేవు కాని దీని ప్రాధాన్యత కొన్ని దినాలుగా బకింగుహాము కెనాలు నెగ్లెక్టు చేయ బడినది. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ యిండియా 1 5 లక్షల రూపాయలు శాంక్షను చేయడానికి వారి దృష్టి ప్రసరించలేదు మైసూరులో సమావేశం జరిగింది. ఇరిగేషన్ వాటర్వేసుకు యెక్కువ డబ్బు కేటాయించాలని ప్రాధాన్యత గుర్తించాలన్నారు తప్పకుండా బకింగుహాము కెనాలు అభివృద్ధికి తెవాలని ఉద్దేశ్యముతో తొమ్మిది పనులు 2,73,29,000 రూపాయలు ప్రణాళికలో చేర్చాలని అనుకున్నాము దానిలో 112 లక్షలు ప్రణాళికలో చేర్చాలని కోరాము. కాని గవర్నమెంటాఫ్ యిండియా 50 లక్షలు మాత్రం చేర్చారు. మన గవర్నమెంటు 24 లక్షలు దానికి ఒక సీలింగు నిర్ణయించారు. కాని యే స్వరూపం యిప్పుడు ప్రణాళికకు లేదు. 1967–68 లో 7,49,000 రూపాయలు కేటాయించబడినవి ఒక డ్రెడ్జెరు పోర్టు డిపార్టుమెంటు నుండి మొన్న మొన్ననే కొన్నారు..

Mr Speaker :— If the answer is a lengthy one, he could have it placed on the Table of the House

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య — అధ్యక్షా! బకింగుహాం కెనాలు అంచే యెగువను కొమ్మమూరు కెనాలు అంటారు ఏ మైలు నుంచి సిల్టును రిమూవు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు? ఏ మైలు నుంచి స్టార్టు అవుతుంది యీ ప్రణాళికకి?

శ్రీ జె. వి నరసింగరావు .— ప్రత్యేక ప్రశ్న వేయాలండి.

(శ్రీ) ఎ మాధవరావు — నెల్లూరు-ముద్రాసు మధ్య silt తీయడము మొదలు పెట్టారా ?

(శ్రీ) కె. వి. నరసింగరావు — తీస్తున్నారు

IMPORT MARKET FOR INDIAN TOBACCO

2425—

* 5525 Q —Sri T Nageswara Rao (Mangalagiri) :—

Will the hon Minister for Planning & Law be pleased to state ·

(a) the names of the import markets for Indian Tobacco products in 1965-66 and 1966-67 ,

(b) the quantity of cigarets, bidies, cigars and Cheroots exported from India during 1963 64, 1965-66 and 1966-67 and particularly from Andhra Pradesh ,

(c) whether there are any export oriented cigarette units in Andhra Pradesh and also any proposals for setting up additional cigarette factories for export purposes ,

(d) whether there are any proposals by the State undertaking for manufacture of tobacco seed oil , and

(e) what is the share of Andhra Pradesh State in total tobacco export from India ?

The Minister for Planning and Law (Sri K V. Narayan Reddy) (a) & (b) A statement is placed on the table of the House

(c) There are no fully export oriented cigarette units in this State. M/s Vazir Sultan Tobacco Company Hyderabad are however exporting CharminarCigarettes to certain countries in the Middle East and South East Asia.

(d) No, Sir,

(e) The Indian Institute of Foreign Trades has estimated the share of Andhra Pradesh in India's total exports of Virginia tobacco between 80 to 85% In the overall exports of tobacco the share of A. is estimated at 80% amounting to Rs. 18-6 crores during 1966-67.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[VIDE CLAUSES (A) AND (B) OF LEGISLATIVE ASSEMBLY QUESTION 2425 (*5525)]

The import markets for Indian Tobacco Products are as follows ·

	Product	Year 1965-66	Import market Year 1966-67
A	Cigarettes.	1 Nepal 2 Czechoslovakia 3 Vietnam (South)	1 Nepal 2 Czechoslovakia 3 Vietnam (South)
B.	Bidies	1 Malaysia 2 Nepal 3 Qtr. Trel Oman 4 Ceylon 5 Japan 6 Afganisthan	1 Malaysia 2 Nepal 3 Singapore 4 Qtr Trel Oman 5 Afganistan
C.	Cigars & Cheroots	1 Pakistan (West) 2 Libya 3 Cyprus	Not available

The following statement give the quantity of Cigarettes, bidies, cigars and Cheroots exported from India during 1963-64 1964-65 and 1966-67.

Sl No	Name of Product	1963-64		1965-66		1966-67	
		Qnty In Kgs	Value In Rs	Qnty In Kgs.	Value In Rs	Qnty In Kgs	Value In Rs
1	Cigarettes	64,469	6,17,494	17,00,915	11,86,482	4,30,923	49,06,909
2	Bidies	1,29,259	14,55,895	1,50,408	17,99,677	1,43,399	20,23,810
3	Cigars Cheroots	1,613	17,099	728	8,018	896	8,878

(శ్రీ టి నాగేశ్వరరావు —అధ్యక్షా, total tobacco exports చాదాపు 8% to 85% వరకు మనము చేస్తున్నామే! ఈ సిగరెట్టు ఇండస్ట్రీ develop కాకపోవడానికి కారణము యేమిటి? Export చేయడానికి plan యేమైన వున్నదా?

(శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—సిగరెట్ ఇండస్ట్రీలో competition చాల వుంటుంది ఇది monopolistic market అమెరికా, రష్యా 5 దేశాలలో మాత్రమే వున్నది. ఇండియాలో 250 సిగరెట్ కంపెనీలు float అయి dissolve అయిపోయినది మామూలుగా సిగరెట్‌ను మార్కెట్‌లో పెట్టాలి అంటే 10 మిలియన్ల డాలర్లు ఖర్చు చేయవలసివుంటుంది advertisement కొరకు. అంత ఖర్చు చేసే పెద్ద కంపెనీలు ఇండియాలో లేవు మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వజీర్ సుల్తాన్ టొబాకో కంపెనీ వున్నది దానిలో కొన్ని defects వున్నవి. Loose packing attractive packing లేకపోవడము వంటి defects వున్నవి. వాటిని బాగుచేసుకోడానికి ప్రయత్నము చేస్తారు తరువాత export బాగా వుంటుంది

(శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అధ్యక్షా, ఈ మధ్య మంత్రిగారు గుంటూరులో మాట్లాడుతూ ఇక్కడ బాగా పొగాకు ఉత్పత్తి అవుతుంది కాబట్టి సిగరెట్ మాన్యుఫాక్చరింగ్ యూనిట్ ఏర్పాటు చేయడము అవసరమని చెప్పారు దాని మీద ఏమైన పథకము వున్నదా? ఏదైన రూపొందడానికి అవకాశము వుంది అంటారా?

(శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—Private enterpreneurs చేయవచ్చు. ప్రభుత్వముదగ్గర అటువంటి ప్లాను లేదు.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, టొబాకో ప్రొడక్షనులో నాటు పొగాకుగాని, వర్జీనియా పొగాకుగాని ఆంధ్రదేశము అగ్రస్థానములో వున్నది ఖర్చు కాలేదని బాధపడుతున్నారు. Production పెంచకపోతే వీలు లేదని ఒప్పుకొంటున్నారు. Export కోసము ఆలోచిస్తున్నారా, ఇండియాలో production ని ఎక్కువచేసి consumer goods గా తయారుచేసే ప్రయత్నము వున్నదా?

(శ్రీ) కె వి. నారాయణరెడ్డి.—వర్జీనియా పొగాకుకు బయటదేశాలలో మార్కెటు వుంది ఇంగ్లండు మనకు traditional market వున్నది రష్యా, జర్మోస్లవేకియాలకుకూడ వర్జీనియా పొగాకు ఎగుమతి చేస్తున్నాము. వర్జీనియా పొగాకు ఎక్కువ అభివృద్ధి కావాలని ప్రణాళిక వున్నది. నాటుపొగాకుమాత్రము South East Countries లో కొంత మార్కెట్ వున్నదికాని ఎక్కువ అభివృద్ధి చేసే అవకాశాలు లేవు.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద (దర్శి).—అధ్యక్షా, నాటుపొగాకు కావలసినంత ఉత్పత్తి అయి idle గా పడి వున్నది. I L T D కడెనికి monopolised agency యిచ్చారు అట్లా కాకుండా export potential ని కల్గించడానికి మన ప్రభుత్వమువారు ఇతర దేశాలకు ఒక ప్రతినిధివర్గాన్ని పంపించి ఆర్డర్ ఏదైన secure చేయడానికి ఆలోచిస్తారా?

(శ్రీ) కె వి నారాయణరెడ్డి —Trade representative ని పంపాలని ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తున్నది ఇంకా finalise చేయలేదు.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం).—అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రములో సిగరెట్టు manufacturing కి కావలసిన raw material వున్నది. అమెరికా, రష్యాలలో మార్కెటు వుంది ఆంధ్రదేశములో గవర్నమెంటు ఆధ్వర్యాన సిగరెట్టు ఫ్యాక్టరీ ఏర్పాటు చేయడానికి ఆలోచిస్తారా? దానివల్ల foreign ex hange కూడ వస్తుందికదా!

(శ్రీ) కె. వి నారాయణరెడ్డి.—అదేమి లేదు.

(శ్రీ) బి. హెచ్. నరసింహారెడ్డి (తుంగతుర్తి):—అధ్యక్షా, ఇక్కడ ఉత్పత్తిఅయ్యే పొగాకులో ఎంతశాతము ఇక్కడ పరిశ్రమలకు వినియోగించ బడుతున్నది?

(శ్రీ) కె. వి, నారాయణరెడ్డి:—80% వర్జీనియా టొబాకో మాత్రం ఎగుమతి చేస్తున్నాము. 80% నాటు పొగాకును మనమే Consume చేస్తున్నాము.

(శ్రీ) డి. వెంకశేషం (కుప్పం) —Whether there are any proposals by the state undertaking for manufacture of tobacco seed oil' అని వున్నది దానికి research ఏమైన చేశారా? ఈ oils లు by-products తయారుచేయడానికి ప్లానింగ్ డిపార్టుమెంటువారు ఏమిచేస్తున్నారు?

(శ్రీ) కె. వి. నారాయణరెడ్డి —పరిశోధన జరిగింది, ఆంధ్ర దేశములోనే Tobacco seed oil తీస్తున్నారు దీనిని U K France, ఇతర దేశాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నాము Paints, Varnish, Vanaspathi లో ఉప యోగిస్తున్నారు.

(శ్రీ) డి. వెంకశేషం —ఆంధ్ర దేశములోనే ఈ oil తీస్తున్నాము అంటున్నారు. అటువంటి ఫ్యాక్టరీని మన ప్రభుత్వం నిర్మించేదానికి ఏర్పాటు చేసారా?

(శ్రీ) కె వి. నారాయణరెడ్డి .—పరిశీలన జరుగుతున్నది.

(శ్రీ) జి వెంకటరెడ్డి (పరచూరు) —అధ్యక్షా. గుంటూరులో సిగరేట్ ఫ్యాక్టరీ పెట్టడానికి ఎవరికైనా లైసెన్సు యిచ్చారా? 5, 6 సంవత్సరాల క్రితమే foundation stone వేశారు. అది ప్రభుత్వానికి తెలుసునా? అది ఏ stage లోవున్నది?

(శ్రీ) కె. వి నారాయణరెడ్డి —నాదగ్గర ఆ information లేదు

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, సిగార్స్ 1963–64 లో 1,600 కిలోలు export వుంటే 1965–66 లో సగానికి, 1966–67 లో ఇంకా సగానికి తగ్గిపోయినది. మన మంత్రిగారు యూరపులో తిరిగివచ్చారుకదా; మన సిగార్సును ఆదేశాలకు పరిచయము చేయలేకపోయారా? సిగార్సు విషయములో వున్న fall ని తగ్గించడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారా?

(శ్రీ) కె వి. నారాయణరెడ్డి .—వారుచెప్పే సిగార్సు మొత్తము భారత దేశానికి సంబంధించినది దానిలో తగ్గినమాట నిజమే. యూరపు, రష్యా, అమెరికాలలో competition చాలావున్నది మన సిగార్సుకు ఎక్కువ market లేకపోయింది. దాన్నిగురించి గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

(శ్రీ) బి. హెచ్. నరసింహారెడ్డి :—అధ్యక్షా, 85% వర్జీనియా టొబాకో ఎగుమతి చేస్తున్నాము అన్నారు. ఎక్కువభాగము ఇక్కడ consume చేయడం మన ఆర్థికాభివృద్ధికి సరియైన పోకడగా వుంటుంది. అటువంటప్పుడు దీని విషయమాలోచించి కొత్తఫ్యాక్టరీలు ఇక్కడ స్థాపించడానికి ఆలోచిస్తారా?

(శ్రీ) కె. వి. నారాయణరెడ్డి . . వర్జీనియా టొబాకో ఎంత exprt చేస్తే అంత foreign exehange వస్తుంది

(శ్రీ) టి. నాగేశ్వరరావు —అధ్యక్షా, tobaocco seeds oil విషయము చెప్పారు. మన internal consumtion ఎంత? Foreign exchange ఎంత వచ్చినది?

(శ్రీ) కె వి. నారాయణరెడ్డి —1963–64లో ఇంగ్లాండుకు 170 టన్నులు export చేశాము. 2 లక్షల 29 వేలు foreign exchange వచ్చినది. ఫ్రాన్సు 81 టన్నులు. దానివల్ల 50 వేలు foreign exchange వచ్చినది. మొత్తము 1963–64 లో 201 టన్నులు export చేశాము. 3 లక్షల 19 వేలు foreign exchange వచ్చినది. 1964–65 లో మొత్తము 27 టన్నులు. 49 వేలు foreign exchange వచ్చినది.

Highways Roads in Twin Cities

2426—

* 2692 Q. - Smt. I. Eshwari Bai (Yellareddi). Will the hon. Minister for Communications be pleased to state

(a) the ownership of Highways that pass through the twin cities of Hyderabad and Secunderabad and who attends for the repairs and maintenance thereof, and

(b) whether there are proposals to take over certain Municipal roads for the purpose of better maintenance?

Sri J. V Narasing Rao.—(a) The ownership of some of the Highways (Government roads) that pass through the twin cities of Hyderabad and Secunderabad rests with the Roads and Buildings Department and the repairs and maintenance thereof are being done by Roads and Buildings Department, while some others are vested in the Municipal Corporation of Hyderabad which repairs and maintains them.

(b) Yes, Sir Government propose to take over National Highway Linkhs of a length of M 15 F 6 from the Corporotion and transfer M 50 F. 6 of minor roads to the Corporation.

(శ్రీమతి కె. ఈశ్వరీబాయి —అధ్యక్షా, మంత్రిగారికి బాగా తెలుసు. How many categories of roads are there? కొన్ని P W D roads అంటారు. కొన్ని మునిసిపల్ రోడ్లు అంటారు కొన్ని యూనివర్శిటీ రోడ్లు అంటారు వీరు ఏ రోడ్లు తీసుకొంటున్నారు? మనకు సెంటరు ఏమైన సహాయము ఇస్తున్నదా?

(శ్రీ కె. వి. నరసింగరావు:—High Ways హైదరాబాద్ మచిలీపట్నం రోడ్డు, హైదరాబాదు షోలాపూర్ రోడ్డు. ఇవి national High Ways No 9 హైదరాబాదు-నాగపూర్, హైదరాబాదు-కర్నూలు రోడ్డు, National High Ways No. 7 ఇవి మనము తీసుకోవాలని అనుకొన్నాము చిన్న రోడ్ల లిస్టు వుంది. చదవమంటే చదువుతాను. ఉస్మానియా యూనివర్శిటీ బైపాస్ రోడ్డు, మౌలాలీ రోడ్డు, Fever Hospital road, University C C. Road, చిలకల గూడ రోడ్డు, పద్మారావు నగర్ రోడ్డు; పద్మారావునగర్ internal road, ముషీరాబాద్ రోడ్డు, బేగంపేట రోడ్డు, అమీర్ పేట ఎ. సి రోడ్డు అమీర్ పేట బి టి. రోడ్డు; యూనఫ్ గూడ రోడ్డు బంజారాహిల్ రోడ్డు; జూబిలీహిల్ రోడ్డు మల్లపల్లి రోడ్డు, old మచిలీపట్నం రోడ్డు old కర్నూలు రోడ్డు, ఖాదర్ బాగ్ రోడ్డు, Internal ఖాదర్ బాగ్ రోడ్డు Internal road గోల్కొండ, Tomb road, లంగర్ హౌస్ రోడ్, చోటా బజార్ రోడ్డు, టోలి చౌక రోడ్డు బంజారా దర్వాజా, మోతీ దర్వాజా రోడ్డు జహానుమా palace road, జహానుమా diversion road.

(శ్రీమతి కె. ఈశ్వరీబాయి —అధ్యక్షా, సీతాఫల్ మండి స్టేషను నుంచి యూనివర్శిటీకి lead చేసే రోడ్డు బాగా లేక అక్కడ నుంచి బస్సులు పోవడము సంవత్సరము నుంచి ఆగి పోయినది. ఇటువంటి రోడ్లు తీసుకోవాలి.

(శ్రీ కె. వి. నరసింగరావు.—అవి తీసుకొనే పీలులేదు. National Highways కి మాత్రము Rs. 5,000 per mile గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా నుంచి డబ్బు వచ్చే అవకాశము వున్నది. Corporation road అయితే రాదు. ఈ link roads National Highways క్రమక ఈ 15 మైళ్లు తీసుకొని improve చేసి ఇండియా గవర్నమెంటు నుంచి డబ్బు తీసుకోవాలని ప్రయత్నము.

శ్రీ ఎస్. ప్రభావరుద్రరాజు (నాగూర్) —పెద్ద towns లోనే గాక backward areas లో రోడ్లు వేసే ఆలోచన వున్నదా? దానిలో వచ్చిన భాగం దీనిలో రాదా?

మిస్టర్ స్పీకర్ —రూరల్ ఏరియాస్‌లో వున్న రోడ్స్ హైవేస్ వారు తీసికొంటారా అని అడుగుతున్నారు.

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు:—అది 4 వ ప్రణాళికలో ఆలోచిస్తాము

BRIDGE ON NALLAMADAVAGU

2427*—

* 5010 Q —Sri M. Ch. Nagaiah (Prathipadu) —Will the hon Minister for Communications be pleased to state:

(a) whether the Government are aware of the fact that the bridge across Nallamadavagu at Padanandipadu on the Guntur-Parchur road has collapsed,

(b) if so, when the construction of the said bridge will be completed,

(c) the estimated amount therefor, and

(d) whether it has been brought to the notice of the Government that the old iron beams of the said bridge have been stolen?

Sri J. V. Narasing Rao:—(a) Yes, Sir

(b) Proposed to be completed by 1970-71.

(c) Rs. 9.00 lakhs.

(d) No, Sir.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి:—దాని విషయంలో టెండర్స్ పిలిచారా, పిలిస్తే ఏ స్టేజిలో వున్నది?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు.—టెండర్స్ పిలిచే స్టేజి యింకా రాలేదు. ఈ సంవత్సరం పార్ట్ II స్కీము క్రింద తీసుకోవాలని చీఫ్ ఇంజనీర్‌కు వ్రాశాము. ఫేజ్డ్ ప్రోగ్రాంకు ఈ సంవత్సరం 2 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు. వచ్చే సంవత్సరం 5 లక్షలు, 1970-71 లో 2 లక్షలు ఈ విధంగా 9 లక్షల ఖర్చుతో ఈ కార్యక్రమం తీసికోవాలనుకొన్నాము.

WIDENING OF BRIDGES ACROSS RIVER MUSI

2428—

* 2691 Q.—Smt J. Eshwari Bai:—Will the hon Minister for Communications be pleased to state:

the steps taken by the Government for widening some of the road bridges across river Musi and Lakdi-ka-pul in the city?

Sri J. V Narasing Rao.—An estimate for Rs 106 lakhs for construction of four bridges across Musi, Viz., Nayapul· Chaderghat, Puranapul, and Muslimjung bridges was examined by the Government in 1964. Due to paucity of funds, it was ultimately decided

in December, 1967 to take over only 2 bridges Viz, Nayapul and Chaderghat bridges from the control of the Municipal Corporation of Hyderabad to the control of Roads and Buildings Department As the construction of a new bridge parallel to the existing Chaderghat bridge is considered to be more urgent, the Chief Engineer (Roads and Buildings) has been directed to conduct detailed investigation and submit an estimate

For the purpose of widening of the Lakdi-ka-pul bridge a total amount of Rs 1,35,943/- was sanctioned by Government in Health Housing and Municipal Administration Department. The construction work of widening the road over bridge has been taken on hand by the Railways and the work is in progress.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి :—లక్డీకాపూల్, చదర్‌ఘాట్, పురానాపూల్ ఇక్కడ ప్రతిదినం యాక్సిడెంట్స్ అవుతూవున్నాయి. వాటిని ఎప్పుడు తీసుకొంటారు ?

శ్రీ జె. వి నరసింగరావు :—మునిసిపాలిటీకి సంబంధించిన బ్రిడ్జిలు. వాటి అవసరాన్ని గుర్తించి నయాపూల్, చదర్‌ఘాట్ బ్రిడ్జిలు ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంక్రింద తీసుకోబడ్డాయి. నయాపూల్ వైడెన్ చేశారు చదర్‌ఘాట్ వైడెన్ చేస్తే సరిగా వుంటుందా లేక పారలల్‌గా లైట్ ట్రాఫిక్ కొరకు వేరే బ్రిడ్జి నిర్మాణం చేయాలా అనేది ఆలోచనలో వున్నది అది తొందరలోనే పరిశీలన జరుగుతుంది. అది అయినతరువాత నిర్ణయం తీసుకోటానికి అవకాశం వుంటుంది

WIDENING OF GHAT ROAD IN KURNOOL DISTRICT

2429—

* 4995 Q —Sri Ch Vengaiah (Markapur) —Will the hon. Minister for Communications be pleased to state.

(a) whether there is any proposal to widen the Ghat Section oad in Nallamalai Forest of Kurnool district, and

(b) the approximate time it would take for completing the construction of Bridge across Jampaleru river in Giddalur taluk (Kurnool district) ?

Sri J V Narasing Rao :—(a) The proposal to widen the Ghat section road was included in the Draft IV Five year Plan but the Plan is yet to be finalised,

(b) The work of construction of bridge across Jampaleru river at Mils 7/2 of Cumbum Papinenipalli road in Giddalur taluq is expected to be completed by December 1968

శ్రీ సి హెచ్. వెంగయ్య :—ట్రాఫిక్ 20, 30 రెట్లు పెరిగింది 14 మైళ్ళ ఘాట్ రోడ్ వుంది. ప్రతిరోజూ యాక్సిడెంట్స్ జరుగుతూ వుంటున్నాయి దానిని 4 వ ప్రణాళికలో చూస్తాం అనేదానికంటే అవసరమైనచోట్ల turnings వున్నచోట అయినా వైడెన్ చేయటానికి తక్షణం ప్రభుత్వం పూనుకొంటుందా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ పి హెచ్ వెంగయ్య —b కి సమాధానం చెబుతూ 1960 నుండి చెండర్లు పిలుస్తున్నాం అన్నారు. ఈ బ్రిడ్జి పని చురుగ్గా చేయించి త్వరగా పూర్తిచేయటానికి కృషి చేస్తారా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు —తప్పకుండా పూర్తి చేస్తాము. ఇంతవరకు 80 వేల రూపాయలు ఖర్చు అయింది యింకో 10 వేలు ఖర్చుచేసి డిసెంబరు ఆఖరు నాటికి పూర్తిచేయటానికి ప్రయత్నిస్తాము.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య.—ఘాట్ రోడ్డు 4 వ ప్రణాళికలో అంటే ఇది రాదని అర్థం ఇప్పుడు ప్రతిరోజూ యాక్సిడెంట్స్ జరుగుతున్నాయి చెలమ బ్రిడ్జి మీది రోడ్డు బ్లాక్స్ ఇచ్చివుంది ఇంజనీర్స్‌ను పంపి పరిశీలింపచేయాలి అది కొలాప్స్ అయితే ట్రాఫిక్ క్లోజ్ కావటమేగాక ఎంతో నష్టం కలుగుతుంది. కనుక దీనిని 4 వ ప్రణాళికలో చేరుస్తాం అనేదానికంటే తక్షణం రిపేరు చేయిస్తారా?

శ్రీ జె వి. నరసింగరావు :—ఘాట్ రోడ్డుకు 7 లక్షల 50 వేలు కావాలని ఎస్టిమేషను. డబ్బు కొరత వుంది. ఏ పోర్షనులో పోయిందో వివరాలు ఇస్తే చీఫ్ ఇంజనీర్‌ను పంపి తక్షణం చర్య తీసుకొంటాము.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు.—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో సంకెల బ్రిడ్జి కూలి 10 సం॥లు అయింది. దానిని కట్టకపోవటం వెనుకబడిన ప్రాంతాన్ని అన్యాయం చేయటం కాదా?

శ్రీ జె వి. నరసింగరావు :—ప్రత్యేక ప్రశ్న వేయండి.

Rice Bran

2430—

* 5530 Q —Sri Tulabandula Nageswara Rao.—Will the hon Minister for Planning & Law be pleased to state

(a) whether it is a fact that Government of India is treating raw rice bran as a controlled item for exports if so, what is the protection given to this industry in Andhra Pradesh,

(b) the quantity of export of deoiled Rice-Bran in 1964-65, 1965-66 and 1966-67, and

(c) whether any enquiry has been made regarding the working of this industry from the point of view of export promotion?

Sri K V. Narayan Reddy.—(a) Raw Rice Bran is an item brought under the Export Control order-1968, of the Ministry of Commerce, Government of India and as such Export of this item is not normally allowed unless an Export Licence is obtained in accordance with the provisions of the said Control order.

There are at present no specific schemes of protection with the State Government as it is a feeder commodity to the Solvent Extraction Units, that are engaged in the Export of Deoiled Rice Bran, for which there are no export restrictions.

(b) The All India Export figures of Deoiled Rice Bran are as follows

Quantity	*Value*	*Quantity*	*Value.*
(1964-'65)		(1965-'66)	
38,000 Tonnes	Rs. 64,00,000	61,400 Tonnes	Rs 1,18,44,000

(All types of Rice Bran)

Quantity,	*Value.*
(1966-'67)	
66,510 Tonnes	Rs. 1,28,65,000

The export figures of Andhra Pradesh for 1965-66 and 1966-67 are estimated at 30,000 Tonnes and 23,237.714 tonnes respectively.

(c) The Indian Institute of Foreign Trade, which conducted export potential Survey of Andhra Pradesh has made certain recommendations for stepping up exports of De-Oiled Rice Bran. They relate to the fuller utilisation of the capacities of the existing units, setting up new Units for expansion of production capacity, exploring possibilities of developing compound feed industry etc. Necessary follow-up action is being taken by the Com nerce & Export Promotion Department for the implementation of these recommendations.

(శ్రీ) టి. నాగేశ్వరరావు .—ఎన్ని వున్నాయి, actual production ఎంత ?

(శ్రీ) కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—4 యూనిట్స్ వున్నాయి. 1966-67 లో 23,288 టన్నుల ప్రొడక్షన్ వచ్చింది. Rs 26 lakhs and odd foreign exchange

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—తవుడు ఇడివరకు ఎసెన్షియల్ కమోడిటి క్రింద డిక్లేర్ చేశామని, ఆది Defence of India Act క్రింద చేశారు. ఆ act పోయింది. ఇప్పుడు అమలుచేయటానికి వీలులేదు. పంజాబులో బయటకు పోవటానికి వీలులేదని బ్యాన్ చేశారు. ఈ ఆయిల్ వల్ల చాలా ఉపయోగం వుంది. ఇది మనవైపు లేదు. ధరలు పెరుగుతున్నవి. కంట్రోలు చేసే విషయం ఆలోచిస్తారా, లేకపోతే పశువులు, జనం నష్టపడే పరిస్థితి వుంది. మంచి ఆయిల్ కూడా దానినుండి తీస్తారా?

(శ్రీ) కె. వి. వారాయవురెడ్డి :—రైస్ బ్రాన్ ఆయిల్, కేక్ ఈ రెండూ ఎక్స్‌పోర్టు కమోడటీస్ వాటివల్ల వాల్యుయబుల్ ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజ్ వస్తుంది. పంజాబ్ గవర్నమెంటు ఆ రాష్ట్రంవరకు బ్యాన్ చేశారు. మనదగ్గర బ్యాన్ లేదు.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

(No Answer)

(శ్రీ డి వెంకటేశం :—ఈ oil పేరు ఏమిటి? ఎంత production వచ్చింది. దాని బై ప్రొడక్ట్స్ ఏమిటి? ఎక్కడికి ఎక్స్‌పోర్ట్ అవుతున్నది?

(శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఆయిల్ డీలు రైస్ బ్రాన్ ఆయిల్, U. K. ఫ్రాన్స్ దేశాలకు ఎగుమతి అవుతున్నది. 4 వ ప్లానులో 50 కోట్ల విలువగల ఆయిల్ కేక్ export చేయాలని Govt. Plan లో వుంది. దానికొరకు పథకం తయారుచేసివున్నారు.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :— ఇప్పుడు వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు దానిని గురించి అడిగినది, దాంమీద control పెట్టే ఉద్దేశ్యం ఏమైనా వుందా ధరలు చాలా పెరిగి పోతున్నాయంటున్నారు. ఇప్పుడు export, export అని చెప్పి అటే యిచ్చేస్తుంటే local consuar ఏమీ దొరకడంలేదు కనుక దానికి control పెట్టే ఆలోచన ప్రభుత్వానికేమైనా వుందా అని వారడిగారు. అందు వల్ల control పెట్టే ఆలోచన ఏమైనా వుందా?

(శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— ఇంకా ఏమీ చేయలేదండి. అసలు అది ప్రభుత్వంయొక్క ఆలోచనలో మాత్రం వుందండి.

(శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :— అధ్యక్షా! ఈ పొగాకు, తరువాత యితర commercial cropsను ఎక్కువ పండించడం వల్ల యిప్పటికే పశువుల మేత చాలా తరిగి పోయింది మరి తవుడును కూడా exportచేయడానికి permit చేసేటట్లుగా వుంటే యిప్పటికే తవుడుబస్తా ధర చాలా విపరీతంగా పెరిగిపోతోంది. అందు చేత తవుడును export చేయకుండా బయటికి వెళ్లిపోకుండా చూచి, పశువులకు చాలినంత లభించడానికి ప్రభుత్వం ఏదైనా చేస్తుందా.

(శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— తవుడు export చేయలేదండి. Rice bran oil deorled cake, అవన్నీ మాత్రం export చేస్తున్నారు.

(శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :— తవుడు ఉపయోగిస్తేకదా వస్తుంది ఆ ఆయిలు

JUTE EXPORT

2431—

* 5526 Q.—Sri T. Nageswara Rao —Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state

(a) what is the total exports of Jute and Masta products from Andhra Pradesh in 1964-65, 1965-66 and 1966-67;

(b) the different places in the State where Mesta and Jute are grown, and

(c) whether the State Government is contemplating to have the Mesta development scheme, if so, the details of the same?

Sri K. V. Narayan Reddy :—(a) The total expoits of Jute and Mesta Products from Andhra Pradesh during 1964-65 and 1965-66

are of the value of Rs 17,70,000 and 8,55,000 respectively The figures for 1966-67 are not available.

(b) The cultivation of Mesta and Jute is chiefly confined to Srikakulam and Visakhapatnam Districts.

(c) A development scheme at a cost of Rs. 0 94 lakhs was proposed by the Agriculture Department but it could not be implemented by the State due to paucity of funds. The Government of India have been addressed to take up this scheme as a centrally sponsored scheme for 1968-69 and their reply is awaited.

(శ్రీ) టి. నాగేశ్వరరావు — ఈ Mesta development programme యొక్క salient features ఏమైనా చెప్పగలరాండి ?

(శ్రీ) కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— Satient features ఉన్నాయి. There are six or seven salient features If you allow I will certainly say. . .

Mr Speaker — No. I am sorry. There is no time.

Sri K. V. Narayana Reddy :— I will place it on the Table of the House.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :—వాటి export విషయంలో, 64-65 లో 17 లక్షల చిల్లర విలువ గలిగినవి export చేయబడితే 65-66 8 లక్షల చిల్లరని మాత్రమే అని వున్నది. ఈ విధంగా ఈ jute export పడిపోవడానికి కారణ మేమిటండి ?

(శ్రీ) కె. వి. నారాయణ రెడ్డి —మొత్తం All India level లో పడిపోయిం దండి.

Retrenchment of Road Gang Coolies

2432—

* 3475 Q.—Sri Uppala Malsoor (Suryapet) :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state,

(a) the roadwise number of road gang coolies and maistries retrenched under 10% cut, of various roads in Nalgonda district;

(b) whether any memorandum has been submitted in this matter to the hon. Minister by their representatives through M.L.As on 1-8-1967; and

(c) if so, the action taken thereon ?

Sri J. V Narasing Rao —(a) A statement showing the particulars of Road-wise number of Gang-coolies retrenched in Nalgonda R & B Division is placed on the Table of the House. As regards maistries (Road Inspectors) they are employed with reference to the total length of the roads in a Division and not on the basis of individual road lengths and therefore, it is not possible to furnish road-wise figures The number of Road Inspectors retrenched is 53.

(b) A representation dated 13-8-67 was received from the President, Andhra Pradesh Highways Employees Union, Branch Nalgonda

(c) The Union in its representation requested mainly :

(i) for the concellation of orders of termination of gang-Mazdoors and Road Inspectors ,

(ii) for payment of arrears due to conversion of O S scales of pay into I.G.

(iii) for payment of increased D.A. of Rs. 12/- from 1-1-67 and 1-4-67.

(iv) for immediate payment of dues to the retrenched workers and

(v) to take steps for the disposal of 13 pending cases.

The action taken by the Government is

(i) retrenchment of Gang Mazdoors and Road Inspectors was restricted only to the extent of surplus workers based on the yardsticks prescribed.

(ii) payment of arrears according to G O Ms No 74 Finance, dated 23-1-58 has been made to all Gang Mazdoors and watchmen except those who have not presented themselves to receive the arrears. Arrears to Boy Mazdoors have also not been paid for want of specific orders of Government which is under active consideration.

(iii) increased D A. has been paid to all the workers but not on par with Government employees as workcharged establishment is a category distinct from Government employees.

(iv) and (v) : The C.E has been directed to take necessary action to dispose of all pending cases urgently.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE SHOWING THE ROADWISE NUMBER OF ROAD GANG COOLIES RETRENCHED IN NALGONDA DIVISION [VIDE ANSWER TO PART (a) OR L. A Q No 2432 (*3475)]

Sl. No.	Name of the Road	Strength of Gang Mazdoors before retrenchment	No of Gang Mazdoors retrenched.	Addl No of Gang Mazdoors to be taken from among the retrenched Gang Mazdoors	No. of Gang coolies retrenched finally	Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	NALGONDA SUB-DIVISION.					
1.	Hyderabad Nagarjunasagar Road 1st Sec. from M 36/0 to 50/0	7	1	—	6	
2.	-do- 2nd Sec. from M. 50/0 to 70/0.	8	—	—	8	
3.	-do- 3rd Sec from M 70/0 to 85/0.	8	2	—	6	
4	Peddaoora Miryalaguda Road M. O/O to 15/0	6	—	—	6	
5	-do- M, 15/0 to 27/7,	11	6	—	5	
6	Nalgonda Nagarjunasagar Road from K M 105 30 to 135 00	9	2	—	7	
7	Haliya Nagarjunasagar Road from K M 139,00 to 152 10	4	1	—	3	
8.	Nalgonda Mallepally Road M. 0/0 to 33/0.	23	5	—	18	
9.	Nalgonda Tippaithi Road	9	3	—	6	
10.	Nalgonda Kattangur Road	5	2	—	3	
11.	Nalgonda Mungode Road	10	4	—	6	
12.	Nalgonda Narkatpalli Road	6	2	—	4	
13	Nakrekal Wazeerabad Road 1st Sec from M 0/0 to 10/0.	6	—	—	6	
14	-do- M. 10/0 to 25/0	10	3	—	7	
15.	-do- M. 25/0 to 40/6	9	2	—	7	
16.	Miryalaguda Kodad Road M. 0/0 to 10/0.	8	4	—	4	
17.	-do- M 10/0 to 20/0	4	—	—	4	
18.	Tripuraram Anjanpally Road	4	2	—	2	
19	Dindi Deverkonda Road	15	1	—	14	
20	Jadcherla Miryalguda 3/4 Road	11	2	—	9	
21	Chinna Adserlapally Peddamungal	6	1	—	5	
22.	Hyderabad Masula Road N. H. No. 9 from M. 50/0 to 73/0	10	1	—	9	
	Total	189	44	—	145	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
SURYAPET SUB-DIVISION						
23.	Hyderabad Masula Road N. H. No. 9 from M, 73/0 to115/2.	21	4	—	17	
24	Suryapet Nimmikal Road	4	—	—	4	
25	Nimmikal Danthalpally Road	1	—	3	4	
26	Hyderabad Rajamundry Road M. 82/0 to 100	7	—	—	7	
27.	Miryalguda Kodad Road M. 20/0 to 30/2.	4	—	—	4	
28	Huzurnagar Lingagiri Road	2	—	—	2	
29	Lingagiri Yathawakila Road	2	—	—	2	
30	Kodad Khammam Road	3	1	—	2	
31.	Jangaon Suryapet Road 22/0 to 37/0.	5	—	1	6	
32.	-do- M. 37/0 to 52/5+110	6	—	—	6	
		55	5	4	54	
BHONGIRI SUB-DIVISION.						
33	Hyderabad Masula Road N. H. 9 from Mile 20/0 to 50/0.	12	—	—	12	
34.	Bhongiri Chityal Road M. 0/0 to 27/2.	13	2	—	11	
35.	Hyderabad Hanamkonda Road M 17/0 to 40/3	10	1	—	9	
36.	Raigir Yadagiripally Road Mile 0/0 to 3/5.	2	—	—	2	
37.	Aler Bachannapet Road	4	2	—	2	
38.	Aler Jeedical Road	5	1	—	4	
39.	Valigenda Torrur Road M. 22/0 to 38/4.	2	2	—	—	
40.	Ghat Road Yadagirigutta	2	—	1	3	
		(3 Nos. of G Ms. were proposed by the E. E being a Ghat Road with heavy pilgrimage traffic and this road has to be maintained every day.)				
41	Choutuppal Nagaram Road	7	1	—	6	
42.	Kothaguda Pochampalli Road	3	—	—	3	
43	Choutuppal Narayanpur Road	4	2	—	3	
44.	Wangapally Yadagirigutta Road	2	1	—	1	
45.	Bhongir Jagdevpur Road	16	8	—	8	
	Total ..	83	20	1	64	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	A B S T R A C T					
1.	Nalgonda Sub-Division	189	44	—	145	
2.	Suryapet Sub-Division	55	5	4	51	
3.	Bhongir Sub-Division	83	20	1	64	
	Grand Total ..	327	69	5	263	

No. of Gang Mazdoors prior to retrenchment	..	327
No. of Gang Mazdoors Retained after retrenchment	..	263
No of Gang Mazdoors Retired	..	32
No of Gang Mazdoors retrenched	..	32

(శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—ఇప్పుడు 10 percent cut అని చెప్పి ఆ పని ఈ మొత్తం 327 మందిలో 263 మందినేమో retain చేసినామన్నారు. మిగిలిన 32 మందిని retire చేశాము యిక మిగిలినవారు 32 మంది అని చెప్తున్నారు. మరివాళ్లను మళ్లీ appoint చేయకుండా యింతమందిని ఒకేసారి తొలగించినట్లయితే అసలు ఆరోడ్డున ఎట్లా maintain అవుతున్నాయి? అసలు తిరిగి వాటిని contractors కిచ్చి వాళ్లకు డబ్బులిచ్చేదానికన్నా మళ్లీ పిల్లను appoint చేయడం ఉచితం కాదా అని?

(శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—10 percent ఖండితంగా రాలేదండి. ఒక yardstick ను Chief Engineer గారు prescribe చేశారు. ప్రతి 5 మైళ్లకు ఇద్దరు gang coolies వుండాలని. తరువాత నేను 21, 25 ఆగష్టు 67 తేదీలలో వాళ్ల Union Representatives అందరితో కూడ discuss చేసి B. T. Roads కు 5 మైళ్లకు ఇద్దరు, W.B M. roads కు ముగ్గురు, మొరం roads కు ఇద్దరు అని వారు అప్పుడు నిర్ణయించిన ప్రకారంగా ఆ scale కు apply చేసిన తరువాత మిగిలిన వారు, 64 మందిలో 32 మంది రిట్రెంచ్ అయ్యారు. పోతే 32 మంది మాత్రం మిగిలారు.

(శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్షా, అసలు మంత్రి గారి statement లోని 3, 4, columns చూడమనండి. నల్గొండ డివిజనుకు సంబంధించి 3 వ కాలంలో 7 మంది before retrenchment వుంటే 4 వ కాలంలో ఒకరిని తీసేసినట్లు ఉన్నది. 4 వ కాలం చూడండి. ఒకరిని తీసేశారు. 6 వ కాలంలో 6 మందిని తీసేశారు. పోతే ఇంకెవరున్నారండి. ఈ Statement తప్పా, లేకుంటే మంత్రి గారు చెప్పినది...

(శ్రీ జె వి. నరసింగరావు —లేదండి, మీరు చూడండి, total figures చూస్తే నేనిదివరకే మనవి చేశాను, అందులో 327 మంది లో నుండి 286 మందిని ఉంచినట్లున్నది. మిగతా 64 మందిలో 32 మంది retire అయి పోయినారు. ఇక 32 మంది మాత్రం మిగిలి retrench అయినారు.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య :— ఈ statement లో అందర్నీ retrench చేసినట్లుగానే వున్నది అధ్యక్షా ! సరే retire చేసినటువంటి వాళ్లను కూడా retren h అయినవాళ్ల క్రిందకే తీసుకున్నారే, అంటే వాళ్లు retrench అయినవాళ్లక్రిందకు ఎలా వస్తారండి. పైగా 10 per cent cut యిప్పుడు ఇంకా అమలులోనే వున్నదా ? లేకుంటే దానిని పునరుద్ధరించారా ?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు .—10 per cent cut దీనికి వర్తించనే వర్తించదని చెప్పానుకదా. దీనికి వేరే ఒక కొలతబద్ద ప్రకారం యింత మంది వుండాలని ఒక standard ను Chief Engineer fix చేసి retrenchment చేయాలని అనుకున్నారు. నేను దీనికి సంబంధించినవారందరినీ పిలుచుకొని, ఆ represen-tatives తో మాట్లాడిన తరువాత ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నాను. ఆ నిర్ణయం ప్రకారంగా జరుగుతోందని, దాని ప్రకారంగా 32 మంది మాత్రమే retrench అయ్యారు.

(శ్రీ) జి. శివయ్య (పుత్తూరు) — ఈ Highways roads రాను రాను length increase అవుతున్నది. Zilla Parishads నుంచి Highways కు కొన్ని రోడ్లు తీసుకోవడం వలన, ఇంకా తీసుకుంటున్నారు. కాని workers ను retrench చేస్తున్నారు ఇది న్యాయమా అని అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—అధ్యక్షా ! నేనిప్పుడే అన్నీ మనవి చేశాను కదా. మొత్తం రోడ్లన్నిటికీకూడా ఒక స్కేలు ప్రకారంగా ఈ workers ను వుంచడమనేది జరిగిందని నేనిప్పుడే మనవిచేశానుకదా. 5 మైళ్లకు B. T. రోడ్డుకు ఇద్దరు, W B M. రోడ్డుపైన ముగ్గురు, మొరం రోడ్డుపైన ఇద్దరు, ఎక్కడైనా తక్కువ వుంటే employ చేసేదానికి సిద్ధంగా వున్నాము.

Demolition of Residential Houses

2433—

* 1594 Q.—Sri P Mahendranath (Achampet) :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state .

(a) whether it is a fact that the concerned Revenue authorities have recently issued orders for the immediate and forcible demolition of the residential houses of (16) Harijan families at Adiral h/o Chandraka village of Nagarkurnool taluk in Mahbubnagar district in connection with the P.W D road alignment from Kollapur to Nagar-kurnool ,

(b) whether it is also a fact that neither any compensation for the above-mentioned houses is properly estimated by the P.W. Department nor it is awaeded so far by the competent authority ;

(c) is it also a fact that no land for their house sites is acquired by the concerned authorities though the concerned adjacent land holder has given his consent to give his land for harijan house-sites , and

(d) if it is true what are the reasons therefor ?

Sri J V Narasing Rao :—(a) No, Sir.

(b) Compensation for the huts and site was estimated at Rs 5,361/- by the Roads & Buildings Department but this was reduced to Rs 2,334 90 by the Revenue Department as the cost of site on which huts are situated is a Government land and no compensation will be awarded in consultation with the revenue authorities of the District;

(c) & (d) A suitable adjacent site has been selected for rehabilitating the Harijan families by the revenue and block developmental authorities and the pattadar has been persuaded to part with the land But it is reported that the Harijans expressed their willingness to shift to the newly selected site only after compensation is paid.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :—ఇప్పుడు compensation ఎన్ని ఏండ్లకు యిస్తున్నారో? ఎంత యిస్తున్నారో దయచేసి మంత్రిగారు తెలవిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :— Compensation 5,861 రూపాయలని P W D వైపునుండి మేము నిర్ణయం చేశాము. Revenue వారేమన్నారంటే land Government ది కనుక దానిని తగ్గించి వారు 2,884 రూపాయలు అని వారికి వారే నిర్ణయం చేశారు. అది ఎప్పుడైనా పుచ్చుకోవచ్చును, ఎట్లాగైనా తీసుకోవచ్చును.

Mango and Coconut Trees on the Road Sides

2434—

* 2177 Q —Sri K Muniswamy (Satyavedu) :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether the Government propose to plant (1) Mango, (2) Coconut and (3) Tamarind etc , which can give an income, on both sides of all trunk roads and other sub-roads, and

(b) if so, when ?

Sri J. V. Narasing Rao :—(a) Yes, Sir

(b) The plantation will be started as usual in the month of July.

(శ్రీ) ఎమ్. మునుస్వామి (బంగారిపాళెం) :—అధ్యక్షా, ఈ స్కీము తీసుకొని రోడ్ల ప్రక్కన పండ్ల తోటలు, రాబడి వచ్చేటటువంటి చెట్లు వేసేటట్లుగా Madras లో లాగా యిక్కడకూడా చేసినట్లయితే, యిప్పుడు యింతకు ముందు ప్రశ్నలో retrench చేయబడిన ఈ gang coolies ను retrench చేయవలసిన అగత్యం వుండదు అధ్యక్షా. Madras State లో ఏమి చేస్తున్నారంటే మైలుకు యిద్దరు కూలీలను పెట్టి ఈ చెట్లకు నీళ్లు పోయిస్తూ వాటిమీద వచ్చే ఆదాయాన్ని వాళ్ళ జీతాలకు రీకూప్ చేయడానికి అవకాశాలుంటాయి. కాబట్టి ఆ స్కీమును తొందరగా తీసుకుని ఆవిధంగా చేస్తారా?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—ఇప్పటికిమట్టుకు మనం ఈవిధంగా maintain చేస్తున్నాము. 4 వ ప్రణాళికలో అదనంగా డబ్బు వస్తే చూస్తాం.

(శ్రీ) జె. మల్లారెడ్డి :—అధ్యక్షా! ఈ రోడ్లకు యిరుప్రక్కలా చెట్లను నాటడం, యిది కొత్తపద్ధతేమీ కాదు. చాలానాళ్ళనుంచి వస్తున్నది. కాని నేను చెప్పేదేమిటంటే ఈ దొంగలకన్న ఎక్కువ ఈరోడ్లకు సూపర్ వైజు చేసేటటువంటి వాళ్ళే వీటిని కొట్టుకొని అమ్ముంచుకొంటున్నారట యదార్థమేనా? అట్లా జరగకుండా ఏమైనా పద్ధతి ఆలోచిస్తారా అని.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—అటువంటివి ఇంతవరకు ప్రభుత్వం దృష్టికి రాలేదు. తమ దృష్టిలో ఏమైనా వుంటే తీసుకురాండి. చర్య తీసుకుంటాము—

(శ్రీ) వి. సి. కేశవరావు :—మనం వన మహోత్సవాలకు చాలా ఖర్చు పెట్టి చేస్తున్నాము. వన మహోత్సవ వారంలో రోడ్లప్రక్కన చెట్లను నాటించడానికి ప్రభుత్వంవారు ప్రయత్నం చేస్తారాండి?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—అవే మనవిచేశాను. ఇప్పుడే వనమహోత్సవం ఈ మొదటివారంలో 1వ తేదీన ఆరంభమవుతుంది మన కార్యక్రమంకూడా యిప్పుడే ఆరంభం చేస్తున్నాము.

(శ్రీ) సి. ఐంగారెడ్డి (పర్కాల) :—వన మహోత్సవంలో ప్రతి సంవత్సరం చేస్తుంటే అసలు మనం వేసిన చెట్లేమైనా దక్కుతున్నాయా అని నేను మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—ప్రభుత్వకు తు న్నా య నే వేస్తున్నారండి. 1965-66 లో దాదాపు 18 వేలవరకు చెట్టినాము. తరువాత 1967-68 లో 87 వేలు అని భోగట్టామాత్రం వుండి.

(శ్రీ) సి. ఐంగారెడ్డి :—అసలు ఆ చెట్లుగనుక ఇప్పటివరకుకూడా వుంటే మళ్ళీ అసలు మనం వన మహోత్సవం చేయవలసినటువంటి అవసరం పడదేమో.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—అది వ్యవసాయశాఖా మంత్రిగార్కి సంబంధించిన దసలు. వారేమైనా చెప్పాలి.

(శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, ఈ చెట్లు అసలు Britishers time లో పెట్టారు. అసలు మొత్తం అన్ని districts లోని ముఖ్యమైన అన్ని రోడ్ల ప్రక్కన చెట్లను వాటారు. అక్కడ చాలా మటుకు చాలాచోట్ల అవి ఎండిపోయినవి. ఆ ఎండిపోయిన చెట్లను కొట్టేశారు. కొన్ని పడిపోయినయ్, వాటినన్నింటినీ కొట్టేశారనుకుంటాను. ఈ 20 సంవత్సరాల లోపల మీరు ఆయా జాగాలలో మీరేమైనా scheme వేసి. కొత్తగా చెట్లను నాటడానికి చర్యలు తీసుకున్నారా? ఎక్కడెనా రోడ్ల sides న ఈ విధంగా పోయిన జాగాలలో చెట్లను నాటే శాశ్వతమైన scheme వుందా. చెట్లను పెట్టదలచుకున్నారా?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—ప్రతి సంవత్సరము పెంచుతున్నామంటే....

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు చెట్లు పెంచేటప్పుడు, అది కొట్టే ప్రయత్నం చేస్తే, దానిని prohibit చేయడానికి ఒక Act చేస్తామని అన్నారు. ఇదివరకు ఒక G. O. కూడా ఉన్నది. చెట్లు కొట్టేవారిమీద కేసులు

పెట్టడానికోసం ఒక G O. ఇచ్చి, Act ఏదో చేస్తామని అన్నారు. అదేమైనా implement చేయలేదు. అయితే వనమహోత్సవం తరువాత ఈ చెట్లన్నీ వూడ్చి పెట్టే week ఉందా అంటే ఈ compost week ముందా లేక వనమహోత్సవం ముందా?

(శ్రీ) కె. వి. నరసింగరావు —ఆది వ్యవసాయ శాఖామాత్యులను ప్రశ్నిస్తే వారు చెప్పుతారు.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—చెట్లు వేయడం మీకు సంబంధించిందే కదా.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య —కొత్త చెట్లు వేయడం అలా ఉంచి, ఉన్నచెట్లు, పెద్ద పెద్ద చెట్లు ఉంటే, వాటికి బెజ్జాలుపెట్టి ఆ బెజ్జాలలో sulphuric acid కూరి, ఇంకా ఏదో petrol పోసి ఆ చెట్లను చంపించి ఆ మొత్తం చెట్లన్నీకూడా తీసుకొని పోతున్నారు దానిని నిరోధించడానికి ఏమి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు ప్రభుత్వము? ప్రత్యేకమైన సిబ్బందిపేసి దానిని నిలుపుదల చేస్తారా?

(శ్రీ) కె. వి. నరసింగరావు.—ప్రత్యేకమైన సిబ్బందిని వేసే అవకాశము లేదుగాని gang mazdoor కు చెప్పుతున్నాము. ఎక్కడైనా విషయం తెలిస్తే దానిమీద సత్వరచర్య తీసుకొంటున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్.—పదో ఒకటో రెండో అయితే మీ దృష్టికి తీసుకొని వస్తారు. జరిగేవి అన్నీ అవే అయితే...

(శ్రీ) కె వి. నరసింగరావు :—General instructions ఇచ్చాము.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య :—రోడ్లమీద మామూలుగా వెళ్ళుతూ వుంటారు కదా! అనేక సందర్భాలలో కనిపిస్తూవుంటాయి. ఎప్పుడైనా నిలబడి మీరు Highways Dept. వారిని అడిగారా అని. ఒక సందర్భంలోనైనా చర్య తీసుకొన్నారా అని?

(శ్రీ) కె. వి. నరసింగరావు :—కేసులుకూడా పెట్టామండి. వనపర్తి కోర్టులో 1, 2 criminal cases కూడా వున్నాయి.

Dam Across Palar River

435—

* 5486 Q.—Sri D Venkatesam :—Will the hon. Minister for rrigation be Pleased to state

(a) whether the State Government is aware that the construction of a dam across Palar river near Perlakonda at Beggilapalli village in Kuppum taluk, Chittoor district was surveyed and partly executed in composite State.

(b) if so, what happened to the above scheme; and

(c) when the said project will be taken up?

Sri J. V. Narsing Rao :—(a) Neither the scheme has so far been investigated nor partly executed,

(b) & (c). Do not arise, in view of answer to clause (a) above.

Sri D. Venkatesam :—I am sorry to hear the information from the Minister The work is in existence I do not know how the wrong information is passed on to the Minister The new compound and everything is in existence, at present I throw a challenge to the Minister Let him come to the spot and inspect

(శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి —రెండు schemes ఉన్నాయండి దాంట్లో,

మిస్టర్ స్పీకర్ —Composite state లో ఉన్నప్పుడు ఎప్పుడో foundation stone వేశారట అది ఏదో work progress లో ఉన్నదని వారు అంటున్నారు. కాని ఈకాలములోనే శిథిలమై ఉంటుందా, మళ్ళీ investigation చేయవలసిన అవసరం ఏమి ఏర్పడిందని వారు అడిగేది.

(శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి —వారి ప్రదేశములోని విషయం అనుకొండి మేము officers ను అడుగుతాము. Executive Engineers ను అడిగాము కింది B D O గారినందరిని అడిగాము. వాళ్ళు చెప్పింది ఏమిటంటె B D O. గారు, మద్రాసు గవర్నమెంటులో ఏదో investigation చేశారు గాని మాదగ్గర records ఏమీలేవని వారుచెప్పారు. Executive Engineer గాని Superintending Engineer గాని వాళ్ళనుఅడిగితే, మాదగ్గర records లేవని చెప్పారు. కాబట్టి ఇక్కడ రెండు schemes అదేవాగుమీద-పర్లకొండ అనేచోట, చిక్కినగొనురోడ్డు-అని రెండు ఉన్నాయి. ఈచిక్కిన గొనురోడ్డు దగ్గర ఒక scheme అమలు జరుగుతున్నది. * గౌరవసభ్యులు ఆ scheme అనుకుంటున్నారేమో తెలియదు అందువల్ల పెర్లకొండదగ్గర అని వారు ప్రశ్నవేశారు. అది అయితే తెలియదు, మరి B D O గారేమో మద్రాసు గవర్నమెంటులో investigation జరిగిందన్నారు గాని కాగితాలు ఏమీలేవన్నారు.

Sri D Venkatesam .—Panchayat Raj came into existence only in 1959 In the composite State, records ఏమైనా ఉంటె P W.D. Department వారికి transfer చేసినప్పుడు ఆ works ఆ estimates ఇక్కడికి వచ్చి ఉండాలి. లేనప్పుడు వాళ్ళు మద్రాసుగవర్నమెంటునైనా అడిగిఉండాలి. అదిచేయకుండా B D O. గారు ఈవిధంగా సమాధానం ఇచ్చినారంటె B.D.O. గారికి ఏమితెలుస్తుంది! పైగా work ఉన్నదని నేను చెప్పుతున్నప్పుడు కనీసం ఇప్పటికైనా వారు Department కు గనుక పంపిస్తే, I am prepared to do the work and I want the assurance from the Minister.

Sri S. Sidda Reddy —I will certainly ask the Executive Engineer to contact Mr.Venkatesam and to go to the spot and enquire into the matter and take necessary steps.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వెంకటేశంగారితో కూడా కలిసి విషయం అంతా పూర్తిగా తెలుసుకొని చెప్పండి.

DAM ON PALAR RIVER ON KUPPAM PALAMANER ROAD

2436—

* 5435 Q.—Sri D. Venkatesam .—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Government is having a proposal to construct a dam across Palar River at 10th mile in Kuppam Palamaner road Chittoor district where the old Siddaganioddu was constructed by Ex-Zamindars[.

(b) if so, what is the estimated cost ; and

(c) when the above work will be taken up ?

Sri S. Sidda Reddy —(a) No, Sir.

(b) & (c) Do not arise

(శ్రీ డి వెంకటేశం . —Minister గారు "No" అన్నారు. ఇక్కడ మాజీ జమీందారులు కట్టినటువంటి banks ఉన్నాయి దీనిని యిదివరకు investigation చేసినట్లుగా కూడా తెలుస్తుంది. కనీసం ఇదిఎందుకు drop అయిందో తెలియజేస్తారా ? లేకపోతే proposals లో ఏమైనా ఇప్పుడు include అయిందా ?

(శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి —ఇదివరకు investigation కాలేదండి. అక్టోబర్ 1967 లో ఒక దరఖాస్తు ఇవ్వడం జరిగింది. అది investigation కోసము పంపాము, పంపిస్తే Master plan ప్రకారం అక్కడ లేదంటున్నారు. అయినప్పటికీ Master plan ఒకటి తయారుచేశారు ఏ basis లో ఎంత water ఉన్నదో, ఇంకా అదనంగా water ఉన్నదాలేదా అనే విషయంఉన్నది. అయినప్పటికీ, గౌరవసభ్యులు చెప్పారు కాబట్టి మళ్ళీ gaugings అవీచూచి ఆ feasibility అదీ కనుక్కొంటాము.

OBSTRUCTION OF TRAFFIC ON THE TRUNK ROAD AT TANGUTURU

2437—

* 2355 Q —Sri G Subbanaidu (Kavali) —Will the hon. Minister for Communications be pleased to state .

(a) whether it has been brought to the notice of the Government that communications are obstructed on the trunk road because of the floods of the rivulets near Tanguturu in Ongole taluk and Chagallu in Kandukur taluk , and

(b) if so, whether any preventive measures have been taken?

Sri J. V. Narasinga Rao :—(a) Yes, Sir, but the interruptions are of short duration.

(b) Detailed estimates for dridging the dips in M /172/8 and 153/1 of Madras — Calcutta road are being prepared by the Investigation Divisions of Roads and Buildings Department and will be sent to Government of India for sanction on receipt from the Chief Engineer (Roads and Buildings).

(a) అవునండి.

(b) Interruptions ఎక్కువ కాలము ఉండవండి. తరువాత investigation చేసి 172/8 మైలు, 159/1 మైలు ముద్రాసు-కలకత్తారోడ్ గురించి investigation చేసి సత్వరంగా scheme Government of India కు పంపాలని నిర్ణయించాము.

(శ్రీ) సి. హెచ్. సుబ్బారాయుడు (తాడిపత్రి) -ప్రతిపర్షకాలము అక్కడ traffic 2, 3 రోజులు నిలబడి పోతూఉండె విషయం ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చిఉన్నదా?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు .—అవునండి 1968 లో ఒకమూడుదినాలు మాత్రం (ఆ, 6, 7 నవంబరు) కాని Government of India వారికి ఇది ప్రభుత్వము ఎప్పటినుంచో తెలుపుతున్నది. మూడపప్రణాళికలో చేర్చాలని ప్రయత్నంచేశాము. తరువాత జనవరి 67 లో కూడా ఒక scheme 1 లక్ష, 87 వేలది పంపించినాము.

(శ్రీ) ఎ. మాధవరావు :—తంగుటూరునుంచి సూలూరుపేట ఆఖరువరకు. అంటె మన ఆంధ్ర border వరకు ఇవన్నీకూడా ఈ projects గాని, ఇవన్నీ మొత్తము roads గాని ఇవన్నీ breaches లో ఉండి, ఇబ్బందిగా ఉన్నాయని తెలుసునా ప్రభుత్వమువారికి. విజయవాడరోడ్డులో ఇప్పుడు దారికూడాలేదు.

(శ్రీ) కె. వి. నరసింగరావు —Nationalisation of Highways విషయం improve చేయాలని మొన్న మైసూరులో జరిగిన confrence లో నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు, వాల్గవ ప్రణాళికలో includ చేయాలని, ఎక్కువ డబ్బు కెటాయించి ఒక standard గా చేయాలని.

DARSI-KURICHEDU ROAD

2438—

* 1991 Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the newly constructed bridge at 5th mile in Darsi-Kurichedu road in Nellore district collapsed, before it is opened for traffic ;

(b) who is responsible for this damage ;

(c) what is the amount paid to the contractor for this work ;

(d) how much was paid towards compensation for the land holders, who lost their lands for the formation of this road ; and

(e) whether the Government propose to reconstruct the bridge now ?

Sri J V. Narasinga Rao :—(a) The bridge was completed in july '56 and was damaged in November '55.

(b) The bridge was damaged due to heavy rains in November, 1956 and breach of tanks in the catchment area Thus, no person was responsible for the damage.

(c) Rs. 21,603/-

(d) No payment has been made so far.

(e) Yes, Sir.

(శ్రీ) ఎర్ మహానంద :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు అవి కట్టినటువంటి రెండు మాసాలలోనే పడిపోయిందని మంత్రిగారు ఒప్పుకొన్నారు కాని అది heavy rains వల్ల కాకుండా, క్రింద foundation చాలా loose soil వేశారని, తరువాత bents ఏమో, దగ్గరదగ్గరగా పెట్టినందువల్ల ఇది పడిపోయిందని ఆ Chief Engineer కూడా అక్కడ ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు. మరి ఎందుకు దానికి సంబంధించి నటువంటి అధికారులపైన చర్య తీసుకోకపోయినారో సెలవిస్తారా ?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు —అది composite మద్రాసు State లో జరిగిన వ్యవహారం. తరువాత దానిని పునర్నిర్మాణం చేయాలని ప్రయత్నాలు జరిగినాయి Tenders పిలిస్తే ఎవరూ రాలేదు. 2-8-66 నాడు "Inspite of several tender calls, nobody came forward to take it up ఇప్పుడు సత్వరంగా చేయించడానికి ప్రయత్నం మాత్రం చేస్తున్నాము.

Mr, Speaker .—When did this happen ?

Sri J V Narasinga Rao .—It happend in 1956, Sir.

(శ్రీ) ఎ. మాధవరావు :—Quotations యిచ్చినప్పుడు tenders ఎందుకు రాలేదని ? మరల tenders ఏమైనా పిలిచారా?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—అప్పుడు tenders పిలిచారండి, ఎవరు కూడా రాలేదు. Piece work కు రమ్మంటె కూడా రాలేదు. తరువాత మళ్లీ ఒక ఇంజనీరుగారు, వారు ఏమి అన్నారంటె వాటినే lift చేసి పెట్టగలుగుతాము. అవి ఉపయోగపడతాయి అని చెప్పారు. దాని తరువాత మళ్లీ 8-11-67 న అతనిని lifting operation చేయమని కూడా orders ఇచ్చారు. అది సరిగా జరగలేదని, అది సరిగా ఉండదని Chief ngineer గారు, నేను నిన్ననే మాట్లాడితే, ఐక నిర్ణయానికి వచ్చారు, దానిని పునర్నిర్మాణం చేయాలని.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న (సోంపేట) :—మంత్రిగారు సెలవిస్తూ 2 మాసాలలో పడిపోవడానికి కారణం heavy floods అన్నారు అంటె ఈ estimates తయారు చేసెటప్పుడు heavy floods కు నిలబడెటట్లుగా ఎయారు. చేయడం అనే ఆలోచన Department లో లేదని మేము భావించవలసి యుంటుందా ?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—పూర్వము ఇవన్నీ కూడా water tables, సరిగా rain fall ఇవన్నీ సరిగా గుర్తించక కొన్నిసార్లు proforma estimates చేసి కార్యక్రమాలు కూడా చేశారు. వారి అనుభవములో ఉన్న విషయము. కాని ఇప్పుడు మాత్రం జాగ్రత్తగా పరిశీలించి investigation సరిగా చేయాలని investigation లో లోపము ఉంటె ఆ ఇంజనీరుపైన బాధ్యత ఉన్నదని కూడా circular మొన్ననే ఇచ్చాము.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు .—మీరు P.W.D. కి సంబంధించి ఉన్నారు. కాబట్టి ఈ ఎస్టిమేట్సు, యివన్నీ తెలిసి ఉండాలి.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—పొరపాటునో గ్రహపాటునో ఎలక్ట్రిసిటీకి మాత్రమే

(శ్రీ) జె. వి నరసింగరావు —నేను ఒకటి మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీకాకుళం నుంచి కూడ చూస్తే సేవింగ్ ఉంది యిది ఏమిటని అడిగితే —చీఫ్ ఇంజనీర్ గా ఉ వెంకటప్పయ్యగారు ఉన్నప్పుడు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో proforma estimates వేసి కార్యక్రమాలు ఆరంభం చేశామని అన్నారు.

SUPPLY OF PALAR RIVER WATLR TO KUPPAM

2439—

* 5495 Q —Sri D Venkatesam .—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state

(a) whether there is any proposal for a pumping scheme to supply Palar River water to Kuppam taluk, the famine affected area, in Chittoor district, and

(b) if so, when it will be taken up ?

Sri S Sidda Reddy :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం —కుప్పం తాలూకా కరువు ప్రాంతం—పాలార్ నది ద్వారా lift irrigation యివ్వడానికి consider చేస్తారా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—కన్సిడర్ చేస్తారు—

(శ్రీ) జి. శివయ్య :—పాలార్ చెసిన క్రింద ఉన్న రైతులనుంచి lift irrigation కావాలని అప్లికేషన్లు వచ్చాయా ? వస్తే ఏ స్టేజిలో ఉన్నవి ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—గుర్తు లేదు.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—అసలు proposal లేదని మొదట అన్నారు. అసలు రైతులనుంచి రిప్రెజెంటేషన్ ఉన్నదా, లేదా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి .—నాకు గుర్తు ఉన్నంతవరకు లేదు.

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ .—గౌ. సభ్యులందరి దృష్టికి, ఒక విషయం తీసుకు రావాలి. రూలు 74 క్రింద రోజూ చాలామంది 10, 15, నోటీసెస్ వస్తున్నవి. కాని రూలు ప్రకారం "Not morethan one such matter shall be raised" రోజుకు 1 కంటె ఎక్కువ తీసుకొనుటకు వీలులేదని ఉన్నది, (intenruptions) నేను ఏమి చేయదలచుకున్నానంటే—రోజూ రెండూ మూడు allow చేస్తున్నాము ఎన్ని allow చేసినా మెంబర్సు నాచేంబర్సుకు వచ్చితే చాలా అవసరమని admit చేయాలని చెబుతున్నారు. నేను చేయదలచుకొన్నది—strictగా rule ప్రకారం పోదలచుకున్నాను. మెంబర్సు రూల్ 74 క్రింద పంపించే అన్నియూ matters of urgent Public importance కాబట్టి ప్రతి రోజూ వచ్చినవి లాటరీ వేసి రూలు ప్రకారం ఒకటి తీసుకొంటాను.

(శ్రీ) ఎ. మాధవరావు :—అది మాత్రం వద్దు.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—అధ్యక్షా, తమకు discretion power ఉన్నది. ఒకటే అంటే ఒకటే అవుతుంది. కాని, allow చేయడానికి మీకు పవర్సు ఉన్నవి.

మిస్టర్ స్పీకర్ .—లేవు mandatory గా ఉంది—"Not more than one such matter shall be raised". ఇంతకు ముందు చేసినది పొరపాటు చేశాను మీ సమ్మతి పైన పొరపాటు చేశాను. కాని పొరపాటు అని తెలుసుకొన్న తరువాత పొరపాటు చేయడం యింకా పెద్ద పొరపాటు.

(శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ (ఏలూరు) :— అత్యవసరమైన దానిని తీసుకొనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ .— మీరన్నీ అవసరమనే నోటీసు యిస్తున్నారు. ఏది అవసరం కాదో నా అభిప్రాయం యిస్తే ఎవరూ ఏకీభవించరు. లాటరీ వేస్తే ఏది అవసరమో అప్పుడే తేలిపోతుంది.

(శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ :—మీకు discretion ఉన్నది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో వర్షాలు లేవు. తమ తాలూకాలో భూములు ఎండి పోతున్నవి. అటువంటి అర్జెంటు విషయాలు ముందు తీసుకు వచ్చేందుకు, discretion మీకు ఉన్నది.

Mr. Speaker :---I am sorry The rule is very clear

(శ్రీ జి. లచ్చన్న .—రూలు విషయం కాదు. ఇక్కడ ప్రాక్టిస్ గమనించాలి.

Mr Speaker :---It is a wrong practice we followed

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి .—లాటరీ వేసి మూడు తీయండి.

Mr Speaker---I can do it only on condition that no Member comes to my Chamber. ప్రతి సభ్యుడు లేచి—నాది చాల అవసరం, disallow చేశారు—అంటారు, మళ్లీ admit చేయండి అంటారు.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మీకు చెప్పుకునే దానికి వీలుండాలి.

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు:—చెప్పుకొన్నది విన్న తరువాత మీరు నిర్ణయించండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఇచ్చిన వారందరి arguments వినాలా ?

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—ఇచ్చిన వారు మీకు చెప్పుకుంటారు. ఇష్టం ఉంటే allow చేస్తే చేయవచ్చు, లేకపోతే లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ .—అడ్మిట్, చేసే ముందు మీ ఆర్గ్యుమెంట్సు వినాలా? నాకు తెలిసినంత వరకు ఎక్కడా ఆ procedure లేదు. I could not follow that procedure and I am not prepard to follow that procedure. It is not being followed in any other Legislature anywhere in the country.

(Sri Vavilala Gopala Krishnayya rose in his seat)

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—Follow అయినందువల్ల యిప్పటివరకు యిబ్బంది కలుగలేదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—Zero Hours లో ఒక ముఖ్యమైన విషయం మీదృష్టికితేవాలను కుంటున్నాను. Anti corruption weekly లో ప్రచురించినది యీ విధముగా ఉన్నది.

Mr. Speaker:-- Please give me notice of that I am not prepared to hear anything without notice

Smt J Eswari Bai :—I have given notice, Sir. You have disallowed it. I have got it back.

Mr. Speaker :—Please hear me If you have given a notice, certainl it will be called. You will be communicated the decision I have taken. Please sit down.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఒక call attention notice యిచ్చారు—t milk booths గురించి — అక్కడ కొట్లాటలు జరుగుతున్నవి. అది admi చేశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—House లో చెప్పలేదు. That will be communicated to the member.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి —అడ్మిట్ చేశారు, తేదీ నిర్ణయించలేదు

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నాకు జ్ఞాపకం లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ —రూల్సు విషయం యిది వరకు వచ్చింది. ఆ రూల్సు దాదాపు 8 సంవత్సరాల నుంచి ఉన్నది. ఇది వరకు కొందరు ప్రశ్న చేస్తే convenience కోసం చూడాలని, liberal గా attitude ఉండాలని అన్నారు. మరి యీ డెసిషన్ ఎందుకు వస్తున్నారో తెలియకుండా ఉన్నది. ఇది వరకు liberal attitude తో ఉండి, యీవాళ strict attitude తీసుకొనుటకు యిప్పుడు మా పొరపాటు ఏమిటో చెప్పండి. తప్పుంటే దిద్దు కొంటాము—

మిస్టర్ స్పీకర్ —నేను చేసిన పొరపాటే నేను సవరించు కొనే దానికి తయారుగా ఉన్నాను—ఈ నిర్ణయానికి రావలసిన కారణాలు ఏమంటే—రోజూ 15, 20 call attention notices వస్తున్నాయి. అవసరమని అనుకొన్నవి admit చేస్తున్నాను—అవి ప్రతిరోజూ House లో వస్తున్నవి. కాని reject చేసిన వాటి గురించి నా ఛేంబర్సుకు రావడం మళ్లీ వాటిని అడ్మిట్ చేయాలని చెప్పడం జరుగుతోంది. దీని మీద నేను ఏమి చేయాలి ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మేము అనేకం చెప్పుకుంటాము. మీరు reject చేస్తే పోట్లాడు తామా ?

శ్రీ జి. లచ్చన్న —సభ్యుడు వచ్చి చెప్పుకోవడం అనేది సహజం. చెప్పు కొన్నంత మాత్రాన నేను liberal గా చూసే వద్దకినే విరమిస్తాను అని అనడం మాత్రం.....

మిస్టర్ స్పీకర్ .—విరమిస్తాను అని చెప్పడంలేదు, I am only aying that I will follow the rules strictly, that is all.

శ్రీ జి. లచ్చన్న .—Rules strict గా follow అవుతానని మీరు నిర్ణయం తీసుకుంటే దానికి 'అవును' 'కాదు' అని చెప్పడం పరికాదు. తమరు యిది వరకు ఒక పద్ధతి అవలంబించారు chamber లోకి వచ్చి ప్రతివారు ఆడుగు తున్నారు. కాబట్టి నేను liberal గా ఉండదలచు కోలేదు. Rules ప్రకారం వెడతాము అంటే సభ్యులు రావడం మానివేయాలి సభ్యులు రా కూ డ దు అన్నమాట

Mr Speaker :—What I am saying is leave it to my discretion. నేను ఏది అవసరం అనుకొని admit చేస్తానో, they will be called in the Hous కాని నా chambers లోకి వచ్చి, ఒకరియిద్దరి పేర్లు చెప్పడలచుకోలేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—నేనే నిన్న వచ్చి చెప్పాను. Office కు సంబంధించి నంతవరకు ఆఫీసువారు కొన్ని మామూలు questions కూడ rejected అని వ్రాయడం అలవాటు అయిపోయింది. అది సెక్రటరిగారి నోటీసులోకి రాదు స్పీకరుగారి నోటీసులోకిరాదు. అటువంటిది చెప్పుకోవడం కూడ తప్పే అంటే చెప్పుకోవడం మానివేస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు ఒకరే వచ్చి చెప్పారు అనుకుంటే మీరు పొర పాటు పడుతున్నారు. మీరు వచ్చి స్వయంగా argue చేసి, ఇట్లా ఉంటుంది అవసరం అని చెప్పుకోవడం న్యాయంకూడ. ఆవిధంగా చెప్పుకోవద్దు. నా chambers కు రావద్దు అని అనడం అంతకంటె అక్రమమైన విషయం ఉండదు. వచ్చి చెప్పుకొని తరువాత కూడ తగువు పెట్టుకొని అల్లరి చేసే వారు కూడ ఉన్నారు. వాళ్ళ పేర్లన్నీ చెప్పమంటారా? Leader of the opposition వచ్చి చెప్పినట్లైతే I am prepared to take your suggestion. If every Member were to come to my chambers and just argue with me and say that you have done an unjust thing and all that, how should I feel ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —నా బోటివాడు తొందర పడతాడు అనుకోండి మీరు అందరిని victimize చేస్తే ఎలా ? I request you to reconsider. We are having a liberal attitude out of all the States.

Mr. Speaker:—I will only reconsider my decision after consulting the leaders of all the Opposition Parties and the Leader of the House.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—మీరు గతంలో ఏ విధంగా flexible గా ఉన్నారో ఆవిధంగా ఉండడం మంచిది ఈ విధంగా threaten చేస్తూ rules అమలు పెడతాము అంటే చాల చిక్కు అయిపోతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : —మీరు కూడ ఆ rules ప్రకారం క్రమశిక్షణకు లోబడి గౌరవంగా ప్రవర్తించుకుంటే బాగా ఉంటుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అది ఒప్పుకుంటాము. మీరు threaten చేసినా మాకు కష్టం. మేము threaten చేసినా మీకు కష్టం.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మొన్నటి రోజు-మీరు-మేము ఏదీ కూడ సహించము అన్నారు కాని మీరు ఏది చేసినప్పటికీ అన్నీ నేను సహించి ఊరకుండవలెనన్నమాట

శ్రీ ని వి. కె. రావు :—మీరు ఆ స్థానంలో ఉండడంవల్ల తప్పదు. నేను ఉన్నా నాకు తప్పదు.

Mr. Speaker.—Please do not put me in such unfortunate and painful situation

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మేము అంతా చేసినది మీరు absorb చేసుకోవడం అనేది ఆ seat కు మీకు ఉన్నటువంటి greatness.

Mr. Speaker :—Very good. We have now come to a decision

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి —నేను చాల call attention motions యిచ్చాను. అవి most important మీరు వాటికి importance లేదని అన్నీ return చేసినారు. Krishna District లో కాల్పడం అనే అత్యాచారం జరిగిన తరువాత, తిమ్మారెడ్డిగారు press conferrence తీసుకున్న తరువాత ప్రతి District లోఅన్యాయాలు జరిగినాయి List by list I want to give you మీరు ఒకటి కూడ మమ్మల్ని తీసుకు రానివ్వరు.

Mr. Speaker —This is a matter in which I have disallowed the Rule 74 notice. If you begin to raise discussion on the Floor of the House and then say that it should not be disallowed. what should I say? It is for the House to advise me as to what I should do.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి — తిమ్మారెడ్డిగారు press conference తరువాతకూడ ఎన్నో murders అయినాయి. హరిజన matter అనా అణగ ద్రొక్కాలని చూస్తున్నారు.

Mr. Speaker :—It might be Harijan matter Now I may tell you one thing also to the House. Simply because in every case every day so many murders are taking place and so many dacoities are taking place and so many robberies are taking place if you say every grave offence can form subject matter under Rule 74, I do not agree with you.

(Srimati J. Easwari Bai rose in the seat)

Mr. Speaker :—Please hear me. It is just possible that Harijan might be a victim. There might be cases in which Harijan might be accused also We are not concerned with the community to which the victim belongs. I am only concerned with the grave situation where there is likelihood of breach of peace. And if you want the Government to interfere you must bring it to the notice of the Government. I am not concerned with every offence committed in the State. I am so sorry I cannot admit.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి.—ఇంతమటుకు దీనిపై మేము చర్చ సాగించలేదు ఎక్కడెక్కడో కొట్లాటలు అవుతున్నాయి, murders అవుతున్నాయి అంటే చర్చకు తీసుకుంటారు. Why are you not allowing, this matter,

Sir ? I am really very sorry Sir. అంతేకాకుండా శ్రీ కాకుళంలోకూడ ఒక అమ్మాయి ఒక కె. జి. బియ్యం దొంగతనం చేసినందుకు....

Mr. Speaker —I am not giving you permission to speak You can speak whatever you want. It would not go on record. You can speak for whatever time you want.

(Pause)

Mr Speaker —I have given my reason for disallowing the Rule 74 matter. If you still persist in raising the question and say that it should be admitted, I am not prepared to reconsider your request.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి —హైదరాబాద్‌లో recent గా జరిగినటువంటి అన్యాయం. Schedule caste వాడిని స్టాప్ చేసి చంపేశారు. ఈ statement వచ్చిన తరువాత వరంగల్‌లో land lords పట్టుకుపోయి కాళ్ళు నరికివేశారు. చెయ్యి నరికి వేశారు గ్రుడ్లు పీకివేశారు. ఇంత అన్యాయం మా మీద జరిగినప్పుడు మాకు అవకాశం యివ్వరు. చాలా ఉన్నాయి I am sorry, Sir. You should atleast give half-an-hour time to discuss this matter

Mr. Speaker ·—If you have got anything to say, you can come and represent to me and convince me.

Smt J Easwari Bai —No, Sir. I want in Assembly when we are sitting. I want the answer for this.

Mr Speaker .—I would request you not to be very obstinate in these things and particularly you happen to be a lady. I do not like to be very indulgent towards the ladies. I would like you also to be like that Have some regard to my feelings also·

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—Ladies ను harass చేస్తూ ఉంటే as a lady should I keep quiet Sir ? మహబూబ్‌నగర్ లో తల వెంట్రుకలు తీసి, బట్టలు తీసివేసి. .....

Mr Speaker .—Please do not be obstinate. That is exactly what you are doing

Smt. J Easwari Bai .—What I want you to do is that the Government should take action against those people who are taking the law into their hands.

Mr. Speaker —I have disallowed your motion under Rule 74. Have you got anything more to say ? You can certainly come to my chambers and convince me, if you want me to reconsider my decisions.

Smt J. Easwari Bai :—All right I will convince you After that I hope you will decide for half-an-hour discussion

Mr Speaker —Certainly you can come to my chambers and convince me. Please do not take up and obstinate attitude in the House Now, Sri B Ratnasabhapathi has given notice of a Privilege Motion. Are you ready ? Sri Narayana Reddy ?

The Minister for Law (Sri K. V. Narayana Reddy):-Just now I received it together with the notice issued by the Lawyer. I require a couple of days . Let us take it on Sixth.

Mr. Speaker —Yes this may be taken up on Saturday.

PAPERS LAID ON THE TABLE

NOTIFICATIONS ISSUED UNDER SEC 15 (2) OF THE ANDHRA PRADESH LAND REVENUE (ENHANCEMENT) ACT, 1967

Sri V. B Raju :—Sir, I beg to lay on the Table under sub-sections (2) of Section 15 of the Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Act, 1967, a copy of the notification issued in G. O. Ms. No. 378, Revenue, dated 18-4-68 published in Part II of the Extraordinary issue of Andhra Pradesh Gazette dated 22-4-68.

[Mr. Deputy Speaker in the Chair]

Sri V B Raju :—Sir, I also beg to lay on the Table under sub section (2) of section 15 of Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Act, 1967, a copy of the notification issued in G O. Ms No. 490 Revenue dated 8-5-1968 published at page 862 of the Andhra Pradesh Gazette Part-I dated 23-5-1968

Mr Deputy Speaker :—Papers laid on the Table.

THE ANDHRA PRADESH LAND REVENUE REMMISSION AND SUSPENSION RULES, 1968.

Sri V B. Raju .—Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Andhra Pradesh Land Revenue Remission and Suspension rules, 1968 issued in G O Ms No 492 Revenue dated 8 5-1968 and published at pages 191-197 of the Rules Supplement to Part-II of the Andhra Pradesh Gazette dated 30-5-1968 as required under sub-section (2) of section 16 of the Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Act, 1967.

Mr. Deputy Speaker :—Paper laid on the Table.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి (పెద్దపల్లి) :—అధ్యక్షా, ఈ సందర్భంలో మీ ద్వారా మంత్రి గారికి ఒక విషయం తెలియబరుస్తాను. అదేమంటే—లాండ్ రెవిన్యూ ఆక్టు క్రింద క్లాజు 15 క్రింద ఆంధ్రకు సంబంధించినంతవరకూ ప్రికేరియస్ సోర్సెస్ విషయంలో ప్రభుత్వం వారికి లాభం అయ్యేట్లుగా, న్యాయం అయ్యేట్లుగా జి ఓ యిచ్చిందిగాని, తెలంగాణాకొరకూ మాత్రం లేదు. తెలంగాణా విషయంలో కూడా శ్రద్ధ తీసుకుని, యిక్కడ ప్రికేరియస్ సోర్సెస్ పరిస్థితిని గమనించి, త్వరగా ఒక నిర్ణయం తీసుకుని, ఒకసారికాదు-నాలుగు సార్లు నిండినప్పటికి, కుంటల క్రింద ఫలసాయంలేక ఎండిపోయే వాటికోసం ఏమైనా చేస్తారా ? అని అడుగుతున్నాను. వాటిగూర్చి వెంటనే నిర్ణయం తీసుకుని ఒక జి. ఒ. యిస్యూ చేస్తారా ? అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—గౌరవ సభ్యుల దృష్టిలో ఒక విషయం వుండే వుంటుంది. తెలంగాణాలో ఒక పద్ధతి ప్రకారంగా, ప్రికేరియస్ సోర్సెస్ నిర్ణయించడం కష్టమైనది కాబట్టి, వెనక రెమిషన్స్ యివ్వడం విషయంలోకూడా సరిగా యివ్వలేదని దానిపై సక్రమమైన విచారణ జరపవలసివుండెను. అందువలన కాలయాపన జరిగింది కాబట్టి; కొట్టివేయబడిన 82వ శాసనం క్రింద ఏ ధారా—రేట్—వసూలు చేస్తున్నారో-అప్పుడు కన్‌సెషన్స్ వచ్చాయి-అంతే వసూలు

చేయవలసింది, ఎక్కువ వసూలు చేసినదానిని సస్పెన్షన్స్‌లో వుంచవలసినదిగా ఎగ్జిక్యూటివ్ యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ పంపించడం జరిగింది. దానివలన, కొంత సంతృప్తి రైతులకు కలుగవచ్చుననే విశ్వాసం ప్రభుత్వానికి వున్నది. తెలంగాణాలోని ప్రికేరియస్ రిసోర్సెస్ విషయంలో కన్‌సర్వేటివ్ కమిటీ వారితో కూడా కన్‌సల్ట్ చేసి, త్వరితంగానే ఒక నిర్ణయం తీసుకోబడుతుండని సునవిజేస్తున్నాను.

(శ్రీ) సి. జంగారెడ్డి :—ఈ అనుచిత జలాధారాలకు సంబంధించి రిసర్వే సెటిల్మెంట్ అయినప్పుడు, కొన్నింటిని ప్రభుత్వం అనుచిత జలాధారాలు క్రింద నిర్ణయించినది అప్పటికి, యిప్పటికి పరిస్థితులు మారాయి కాబట్టి, స్పెషల్ స్టాఫ్‌ను నియమించి, అనుచిత జలాధారాలు ఎక్కడ వున్నాయి? నాలుగు అయిదు సార్లు నిండడంగాక, అసలు నిండకుండానే రైతులనుండి వసూలుచేసే పరిస్థితి వున్నది కాబట్టి, ప్రత్యేక సిబ్బందిని వేసి, వీటన్నింటినీ క్రమంగా పరిశీలించి, ఒక నిర్ధారణ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

(శ్రీ) వి. బి. రాజు —అదికూడా పరిశీలించడం జరుగుతుంది ఏదయితే ఎక్కువ వసూలు చేశారో అదికూడా ఎడ్జస్ట్ అవుతుంది.

(శ్రీ) సి. జంగారెడ్డి :—కొన్ని చోట్ల పదిహేను పర్సెంట్, కొన్నిచోట్ల ఇరవై అయిదు పర్సెంట్ వసూలు చేస్తున్నారు.

(శ్రీ) వి. బి. రాజు —పదిహేను పర్సెంట్, ఇరవై అయిదు పర్సెంట్ అనే పరిస్థితికాదు; 62 ఆక్టు ప్రకారం, చాలావరకు ఆయకట్టు బేసిస్‌పై వసూలు చేశారు కాబట్టి, అప్పుడు కొంత లాభం వచ్చింది.

GOVERNMENT BILLS

THE ANDHRA PRADESH LOTTERIES BILL, 1968

The Minister for Public Health & Medicine (Sri P V. Narasimha Rao)·—Sir, I beg to move! "That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Lotteries Bill, 1968."

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Lotteries Bill, 1968 '

The motion was adopted.

THE ANDHRA PRADESH (TELANGANA AREA) TENANCY AND AGRICULTURAL LANDS (AMENDMENT) BILL, 1968.

Sri V. B. Raju :—Sir. I beg to move that the Andhra Pradesh (Telangana Area) Tenancy and Agricultural Lands (Amendment) Bill, 1968 be read a first time."

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved

శ్రీ వి. బి రాజు :—అధ్యక్షా. ఇది చాలా సింపుల్ మేటర్. చాలా చిన్నది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ (తెలంగాణా ఏరియా) అగ్రికల్చరల్ టెనెన్సీ ఆక్టులోని 48వ సెక్షన్ ప్రకారం రక్షిత కౌలుదారు ప్రభుత్వంనుండి అప్పు తీసుకొనడానికిగాను అవకాశం ఏర్పాటు చేయబడినది. అయితే, యీ బిల్లు ద్వారా ప్రభుత్వంద్వారా, ప్రభుత్వంద్వారానే గాకుండా, కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలద్వారా గాని, ఏదయినా-శాసనం పరిమితిలోనున్న-ఫినాన్సింగ్ యిన్‌స్టిట్యూషన్ ద్వారా గాని వారు తమ భూమిని తాకట్టు పెట్టుకుని, అప్పుతీసుకొనడానికిగాను కౌలు దార్లకు అవకాశం ఏర్పాటు చేయబడినది. లక్షలాది రక్షిత కౌలుదార్లకు యీ బిల్లు ద్వారా సౌకర్యం కలుగజేయబడుతుంది దీనిని అందరూ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదిసారని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. సత్యనారాయణరావు(ఎల్లందు)·— అధ్యక్షా, ఈ చట్టం 18 సంవత్సరాల క్రిందట చేయడం జరిగింది. మంచి ఉద్దేశంతోనే చేయడం జరిగింది. తెలంగాణా రైతులకు చాలా లాభం జరిగింది. భూ సంబంధాలలో చాలా మార్పులు రావడం జరిగింది. అయితే యీనాడు ఎంతమంది రక్షిత కౌలుదార్లు వున్నారనేదొక ముఖ్య సమస్య. 18 సంవత్సరాల క్రిందట దీనిని తీసుకువచ్చారు, అప్పుడు చాల మందిని రక్షితకౌలుదార్లుగా డిక్లేర్ చేశాము. చాలమంది భూములు ఎక్కువగా కొనుక్కోవడం జరిగింది. ఆ విధంగా పట్టాలు పొందడానికి ప్రయత్నించడంకూడా యీ మధ్యకాలంలో జరుగుతూ వచ్చింది. వాస్తవంగాచూస్తే రక్షితకౌలుదారు అనేది లేదుగాని, చాలా మంది పట్టాలు పొందారు, పొందేలైనులో వున్నారు. అప్పుడు ముఖ్యంగా, 50 బి క్రింద పట్టాలు యివ్వడమనేది ఏ విధంగా సులభం చేయాలనేది ఆలోచించాలి, జమీందారులమధ్య, కౌలుదారులమధ్య సాదా కాగితాలపైన జరుగుతూ వచ్చింది. దానిపై పట్టాలు పొందాలని రైతులు ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఆ ప్రకారం, దీనిని ఎక్స్‌టెండ్ చేయాలి. తెలంగాణా రిజినల్ కమిటీలోకూడా యీ విషయం వచ్చినది. అయితే 50 బి, ని ఎక్స్‌టెండ్ చేయడానికి ప్రయత్నించే బదులు యిప్పుడు యీ సవరణ తీసుకువస్తున్నారు. అందరూ యిప్పుడు పట్టాలు పొందాలనే ప్రయత్నంలో వున్నప్పుడు యిది తీసుకురావడంవలన వారికేమీ పెద్దగా లాభం వుండదు. లాభించేవారు చాలాకొద్దిమంది వుంటారు. అందువలన, రైతులకు త్వరితగతిని పట్టాలు లభించే విషయంలో దానిని సులభం చేయాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను. 18 సం. తరువాత దీనిని తేవడం అంటే దొంగలు పడ్డ ఆరునెలలకు కుక్కలు మొరిగినట్లు వున్నది. ఇది రైతులకు ఉపయోగపడేటట్లు లేదు న్యాయశాస్త్రరీత్యా ఇంపర్ ఫెక్టుగా వున్నచట్టాన్ని పర్‌ఫక్ట్ చేసుకోడానికి, అలంకారప్రాయంగా లైబ్రరీలో పెట్టుకోడానికి ఉపయోగపడుతుందికాని రైతులకు మాత్రం ఉపయోగపడదని మనవిచేస్తున్నాను. సూత్రప్రాయంగా మాత్రం ఇది మంచిదే, అంగీకరిస్తున్నాము. రక్షిత కౌలుదారులు కొద్దోగొప్పో మిగిలివుంటే వారికి ఉపయోగపడుతుంది తప్ప స్థూలంగా

ఉపయోగపడే పరిస్థితిలేదు. అందవల్ల యీ సవరణ అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—అధ్యక్షా, 48 వ సెక్షను క్రింద ఇప్పుడు ప్రభుత్వం యిచ్చే రుణాలు కాకుండా లాండ్ మార్టుగేజి బ్యాంకుల ద్వారాను, కో ఆపరేటివ్ సొసైటీల ద్వారాను కూడ రక్షిత కౌలుదారులకు రుణాలిచ్చే పద్ధతి ప్రవేశపెట్టారు, సంతోషమే. కాని, 88 ఇ, ని ఆగస్టు నుంచి అమలులోకి తెస్తున్న సందర్భంలో ఇది ఎక్కువగా ఉపయోగపడకపోవచ్చు. రక్షితకౌలుదారుల సమస్యలు తొందరగా పరిశీలించి వారికీ, తత్సంబంధమైన పట్టాదారులకూ 88 ఇ ని వెంటనే అమలు చేయించి పట్టాలిచ్చే ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను ప్రభుత్వానికి వచ్చిన రిప్రజెంటేషన్లు దృష్ట్యా—18 సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ, ఆలస్యంగానైనా తెచ్చినందుకు 88 ఇ ప్రకారం పట్టాదారులయ్యే రక్షిత కౌలుదారులకు డబ్బు యివ్వని పరిస్థితిలో వున్నవారికి— ఆర్థికులకు లాభసాటిగానే వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను కాని, ఇంతకంటె ముఖ్యమైన విషయం యింకొకటి వుంది తెలంగాణా రీజినల్ కమిటిలోకూడ మంత్రిగారికి మనవి చేశాము. ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం అయింది. 47 ను చాప్టర్ 5 ను డిలీట్ చేసేవిధంగా యీ సెక్షనులో వస్తుందని ప్రజలెంతోమంది ఆశతో వున్నారు. దానినికూడ మంత్రిగారు వెంటనే యీ సమావేశంలోనే తేవాలని మనవి చేస్తున్నాను. మేము ముఖ్యమంత్రిగారినికూడ యీ విషయంలో కలిశాము. రిప్రజెంటేషన్లు యిచ్చాము. వారుకూడ అంగీకరించారు అది యీపాటికి రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు వచ్చివుంటుందనుకుంటాను. గ్రామాలలో నూటికి 75 మంది 47 లేకపోవడంవలన సాధారణ కాగితాలమీద వ్రాయించుకున్నవారు యిప్పుడు భూస్వాముల చేతులలో గజ గజలాడిపోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది తీర్మానం ప్రకారం 50-బి, 47 వ సెక్షను, 5 వ చాప్టరు డిలీషనుకు వున్నదికనుక అడిగేస్తే ఇంతకంటె ఎక్కువ ఉపయోగకరంగా వుంటుంది కనుక దానిని యీ సమావేశంలోనే తేవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను. 88—ఇ 15 ఆగస్టునుంచి వస్తోంది కాబట్టి ఓళ్లలో టాం టాం వేయించి, రక్షిత కౌలుదార లందరికి నోటీసులిచ్చి, పట్టాలుచేసుకొనే అధికారం వున్నదికాబటి ఇంతడబ్బు చెల్లించినట్లయితే వస్తుందని కరపత్రాలద్వారా రైతులకు తెలియపరచి పటేలు పట్వారీలద్వారా అప్లికేషనుల నమూనాలు, పద్ధతుల తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఆలస్యమైనప్పటికి యీ సవరణవల్ల ప్రజలకు కొద్దోగొప్పో ఉపయోగం అవుతుంది కనుక నేను అంగీకరిస్తున్నాము.

(శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్షా, ఈ సవరణ తేవడం చాలా మంచిది రైతాంగానికి కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల ద్వారా లోను సౌకర్యాలు కలిగిస్తున్నాము అన్నారు. బాగానేవుంది. ఒకచట్టానికి ఒక సెక్షన్లో ఒక సెక్షను సవరించడం, వచ్చే యింకొక సెక్షనులో యింకొక సెక్షను సవరించడం కంటె 47 గురించి, 50-బి గురించి

ఎందుకు ఒకేసారి తేలేదో నాకు అర్థం కావడం లేదు. మంత్రిగారు క్రిందటి సమావేశంలో యీ సెషనులో తేవేము, ఆర్డినెన్సు తెస్తాము, అసెంబ్లి రిసెస్‌లో వుండికాబట్టి అన్నారు ముఖ్యమంత్రిగారుకూడ మాకుకూడ రైతుల యిబ్బందులు తెలుసును తప్పకుండా సెక్షన్ 47, 50-బి డిలీషనుకు అమెండుమెంట్సు తెస్తామని వాగ్దానం చేశారు. ఉభయులు యిట్లా చెప్పినతరువాత కూడ ఆర్డినెన్సు రాలేదు. ఇప్పుడు రైతుల పరిస్థితి ఏమిటి? ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచిస్తోంది? వీటికి సూటిగా సమాధానాలివ్వాలని అడుగుతున్నాను ఇప్పుడు రుణసౌకర్యం యివ్వడానికి యీ సెక్షను ఎక్స్‌టెండు చేస్తున్నారు కాని, ఇంత కంటె ముఖ్యమైనది వారికి పట్టాలిచ్చే విషయం రక్షణకలిగించే 47 50-బి ల గురించి తీసుకురా పోవడం చాలా సోచనీయమైన విషయం. ఇదివరకు ఆర్డినెన్సు వున్నది. కాలపరిమితి అయిపోయింది, మళ్లా పొడిగించలేదు. అందువల్ల వారి పరిస్థితి త్రిశంకు స్వర్గంలో వున్నట్లుంది, ప్రభుత్వం వీటినిగురించి యీ సెషను లోనే తప్పకుండా తేవాలని గట్టిగా నొక్కి చెబుతున్నాను ఇప్పుడు ఈ సవరణ ద్వారా యిచ్చే సౌకర్యాలు అసలు పట్టాలు వస్తేనేకదా ఉపయోగం కలిగేది. ప్రొవైడెడ్ సెక్షన్సిస్తున్నారు, మంచిదే, గవర్నమెంటు కొంత ఆలస్యంగా, ఇది యూస్‌లెస్‌గా మారేదశలో తెచ్చారనుకోండి. సంవత్సరాల తరబడి భూములలో వుండి సేద్యం చేసుకొనేవారికి పట్టాలు యివ్వకపోతే ఎట్లా? తహశీల్దారు పర్మిషను—పెండార్‌కు పెండికివున్న కాగితం పోతే అతని స్థితి, దుస్థితి, దుర్గతి అవుతుంది మంత్రిగారు 47, 50-బి. లకు ప్రాముఖ్యం యిచ్చి నట్లయితే సంతోషించేవారం. ప్రజానీకానికి ప్రయోజనం వుంటుంది కాబట్టి వారికి ఇబ్బందులు కొన్నిఉన్నాకూడ మంత్రిగారికి నచ్చచెప్పి వెంటనే 47, 50-బి లను తేకపోతే రైతాంగానికి అపారం, అన్యాయం చేసినవారమవుతాము. మంత్రిగారికి యీ సెషనులో తేవడానికి యిబ్బందులుంటే అపొజిషను లీడర్సుతో కూడ సంప్రదించి, వెంటనే తెచ్చి మేలుకలుగజేయాలి, ఆ మేలు ముఖ్యమైనది. తరువాత, దీనినికూడ స్వీకరిస్తాము, ఆ విధంగా వారిని బలపరుస్తాము.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—అధ్యక్షా, దీనిని చూస్తే తెలంగాణా రక్షిత కౌలుదారీ చట్టం పాతచరిత్ర జ్ఞాపకం వస్తోంది. చరిత్రలో శిధిలావశేషాలవలె కనిపిస్తోంది తప్ప వాస్తవంగా దీనివల్ల ప్రయోజనం చాల పరిమితం 88-ఇ ప్రకారం రేపు ఆగష్టు నాటికి పొజిషనులో వున్న ప్రతి రక్షిత కౌలుదారు పట్టాదారులు మారతారు అని చెబుతున్నారు. అట్లా మారిన తరువాత యీ సౌకర్యం కలిగిస్తామని చెబుతున్నప్పుడు ఆ కౌలుదారులు ఎవరు అనేదికూడ మంత్రిగారు వివరించాలి. ఈ 88-ఇ నిబంధనలక్రిందట ప్రకటించారు కౌలుదారులు చాలామంది బేదఖలు అయినారు. తెలంగాణాలో రక్షిత కౌలు దారీ చట్టం వచ్చి కౌలుదారులకు రక్షణలేకుండా చేసింది. ఇది ఒక సందర్భంలో మంత్రిగారుకూడ అన్నారనుకోండి. గడచిన నాలుగు నెలల కాలంలో నల్లగొండలో 200 మందితో రిజైన్ ఇప్పించారని తహశీలు ఆఫీసుకువెడితే తెలిసింది.

ఈ స్టేటుమెంటును ఆరు మాసాలు ముందుగా ప్రకటించిన ఉద్దేశం అదే అని మేము భావించవలసి ఉంటుంది అందరూ ముందుగా జాగ్రత్త పడండి, అ స్టు నుంచి పట్టాలు ఇవ్వబోతున్నాము అని చెప్పడమన్న మాట. సీలింగు చట్టం చేసేటపుడు కూడా రెండు సంవత్సరాలు టామ్ టామ్ చేసి ఇంకకంచె ఎక్కువ ఉంచే తీసుకోబోతున్నామని చెప్పి తరువాత చట్టం చేయడం జరిగింది. ఈ పేళ అదే విధంగా జరిగింది, ఒగవై సంవత్సరాలుగా రక్షణ కవులుదారుగా ఉంటున్నా అంతకు ముందు ఆరు సంవత్సరాలు చేసిన వారికే సెనస్సీయాక్టులో పట్టాలు ఇస్తున్నాము అంటున్నారు. అప్పటికి మక్తా చెల్లించినట్లు రసీదు ఉండాలి మక్తా కట్టినా ఎవరూ రసీదు ఇవ్వడు. ఏ గ్రామానికి వెళ్ళినా రసీదులు ఉండవు. కోర్టులో కట్టిన వాడికి తప్ప ఎవరి వద్ద రసీదులు ఉండవు నూటికి 90 మంది కవులుదారులకు మక్తా కట్టిన తరువాత రసీదులు ఇవ్వడం అనేది లేదు. మక్తా కట్టిన తరువాత కూడ ఇవ్వలేదని చెప్పి బేదఖలు చేయడం కూడా ఉంది. అందువల్ల మక్తా రసీదులు ఉండాలనే నియమాన్ని తీసివేసి స్థానికులను విచారించి తహసీల్దారు verify చేయడం బాగా ఉంటుంది ఈ విషయంలో కూడా అమెండుమెంటు అవసరం ఇప్పటికే చాలా మందిని బేదఖలు చేసారు అప్పుడైనా ఇప్పించడం కొంత వరకు ప్రయోజనం ఉంది. అసలు ఫలితం లేదు అనడం లేదు, ఎంత మంది అనుభవించగలుగుతారనేది అనుమానం, బేదఖలు చేసిన 12 సంవత్సరాలు లోపల వారికి స్వాధీనం ఇప్పించవచ్చునని ఉంది. కాని కోర్టుల ద్వారా చేసిని సాధించుకోడం కష్టం, బీదవారైన కవులుదారుల వల్ల అది సాధ్యమయ్యేది కాదు, వారు చివరకు కూలీలుగా మారిపోవలసి ఉంటుంది బేదఖలు అయిన భూములకు తిరిగి possession ఇప్పించే ఏర్పాటు ఇందులో తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను. మక్తా రసీదులు ఉండాలనే నిబంధన తొలగించాలని. possession నుంచి వెళ్లగొట్టిన వారికి తిరిగి possession ఇప్పించాలని కోరుతున్నారు. కుటుంబంలోని ఎవరో ఒకరితో resign ఇప్పించుకుని అమ్ముకుంటున్నారు. కుటుంబంలోని అందరు ఇస్తేనే చెల్లుతుందని ఉండాలి. ఇటువంటి లోపాలన్నీ సవరించి చట్టం తీసుకురావలసి ఉంది. రీజినియల్ కమిటీ వారు ఈ సెక్షన్‌తోబాటు మిగతావి కూడా ప్రవేశ పెడతారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ) కె. అంజనరెడ్డి (హిందూపూర్) :—అధ్యక్షా, ఈ సవరణ చాలా సవ్యమైనది. ఒకటి మాత్రం మనం దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి దున్నే వారికే భూమి కావాలని భూసంస్కరణలు తీసుకురావాలని ప్రయత్నం చేస్తే మొట్ట మొదటనే టాం టాం వేయడంవల్ల పంచ వచ్చే సరికి భూమే మిగులదనేది తేలినది. ఏ సద్దుద్దేశాన్ని అయినా ప్రభుత్వం కార్య రూపంలో చూపిస్తే బాగుంటుంది. 1950 లో చట్టం చేసినా రక్షిత కవులుదారులకు గ్రామ ప్రాంతంలో రక్షణ దొరికింది లేదు. చాలా మందిని బేదఖలు చేయడం జరిగింది. Record of evidence ఉండాలంటే రికార్డు లేని దొరకకపోవడం. ఏ భూములను స్వాధీనంలో పెట్టుకుని పని చేస్తున్నాడో వాటిని వెగొట్టుటకు కూలీలుగా

తయారు కావడం చాలా ప్రాంతాలలో జరిగింది, మాకు ఏ హక్కు వద్దు కవులుదారులుగానే ఉండిపోతాము, record of evidence వద్దు అనే పద్ధతిలో జరిగిపోయింది. అటువంటప్పుడు ప్రభుత్వం ఇచ్చే అప్పులకే కాకుండా ఇహ కార రంగంలో అప్పులు తీసుకోడానికి సౌకర్యం కలుగజేస్తున్నామంటే హాస్యాస్పదంగా ఉంది. గ్రామ ప్రాంతాలలో రికార్డు మీద ఆధారపడకుండా public enquiry చేయించి public అభిప్రాయం తీసుకుని పట్టాలు ఇచ్చి అన్ని రకాల సౌకర్యాలు కలుగచేస్తే బాగుంటుంది. ఈ రకమైన పద్ధతిలో సంపూర్ణమైన చట్టం తీసుకు వస్తే కవులుదారులకు లాభం కలుగుతుంది.

(శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు :—అధ్యక్షా, సెక్షన్ 48 వల్ల రక్షిత కవులు దారులకు అప్పులు దొరకడంవంటి సౌకర్యాలు కలిగితే సంతోషం, ఈ బిల్లును introduce చేసే ముందు తెలంగాణా టెనన్సీయాక్టులోని సెక్షన్ 38 E కాని ఛాప్టర్సు 5, 6 కాని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సీలింగ్ యాక్టులోని అంశాలనుకాని సమగ్రంగా ఆలోచించి వేటికి సవరణ కావాలో ఆలోచించి ఈ బిల్లును మంత్రి గారు తెచ్చి ఉంటే బాగుండేది. మంత్రిగారిని నేను అడుగుతున్నాను— తెలంగాణా టెనన్సీ యాక్టు ప్రకారం protected tenants ఎంత మంది ఉన్నారు, వారి చేతులలో భూమి ఎంత ఉంది, గ్రామాలలో చబ్బరీత్యా కాకుండా, కవులును తీసుకోడంవల్ల కాని landlord absent కావడంవల్ల కాని ఎన్ని ఎకరాలలో ఉన్నారు—ఇటువంటి విషయాలను పరిశీలన చేయడం కాని అంకెలను సేకరించడం కాని ఏమైనా చేస్తారా? రక్షిత కవులు ఇస్తామని అంటున్నారు. సర్టిఫికేట్లు దొరుకుతాయి; 15 సంవత్సరాలనుంచి సర్టిఫికేట్లు దొరుకుతున్నాయి. ఈ మధ్య కొంత భూమిని అమ్మి నాకు basic holding కంటె తక్కువ ఉంది కాబట్టి బేదఖలు కావాలని కోటీసు ఇవ్వడం, కవులు దారులకు తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేయడం జరుగుతోంది. ఈ విధమైన ప్రయత్నాలు చేయకుండా ఆపే పద్ధతి కాని వారికి సరియైన న్యాయం జరిగే పద్ధతి కాని ఏమైనా ఆలోచిస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను. రీజినల్ కమిటీలో చర్చ జరుగుతుంది అనుకోండి. Piecemeal గా చేయడం కంటె వాటిని అన్నింటిని సమగ్రంగా ఆలోచించి ఏదైనా చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. రీజినల్ కమిటీ వారు సమగ్రంగా ఆలోచించి రిపోర్టు ఇస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

(శ్రీ కె. మునుస్వామి :—అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు రైతులకు చాలా అనుకూలంగా ఉందని స్పష్టపరచడానికి అడ్డంలేదు. కాని ఒక్క అనుమానం వస్తున్నది, కవులుదారులకు త్వరలోనే పట్టాలు ఇస్తామని అభిప్రాయం చెబుతూ వారికి అప్పులు ఇచ్చే హక్కు కూడా ఇస్తున్నపుడు రుణం ఇస్తున్నపుడు పట్టా కోసం ఎందుకు fight చేయడం అనే ఉద్దేశంతో పట్టా అనేది దూరం అవుతుందేమో అనే నా అనుమానంపై మంత్రిగారు సూటిగా వివరిస్తారా? ఇటువంటి అనుమానం రైతులలో ఆందోళన్ కలిగిస్తుంది. తన వద్ద ఉన్న

భూమిని తనఖా పెట్టి అప్పులు తీసుకోవచ్చును అన్నప్పుడు పట్టాలు ఎందుకు ఇవ్వడం లేదో వివరించాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ ఎం. పరాంకుశం (ఉనుకూరు).—అధ్యక్షా. ఈ బిల్లును నేను బలపరుస్తున్నప్పటికి కూడా రివిన్యూ మంత్రిగారి దృష్టికి రెండు విషయాలు తీసుకురాదలచాను అది ' యేమిటంటే సమర్థులైనవారు రివిన్యూ శాఖను చేపట్టారు. తెలంగాణాకు ఒక కౌలుదారీ చట్టం, ఆంధ్రకు ఒక కౌలుదారీ చట్టం, రాయలసీమకు ఒక కౌలుదారీ చట్టం, యేజెన్సీ ప్రాంతానికి వేరే రూల్సు అని విడిదీయడం సామర్థ్యానికి కారణంకాదు. సమగ్రమైన కౌలుదార్ల రక్షణ చట్ట ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అంతటికి వర్తించేటటువంటిది తేవాలి. ఇలాగ చిన్న చిన్న వరణలు చేసి ఒక్కొక్క ప్రాంతానికి తేడాలు చూపించి సహాయంలో కూడా పక్షపాతం చూపించడం జరుగుతోంది సమర్థతతో పరిపాలన చేయాలంటే ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి కౌలుదారు అందరికీ ఒకే రకమైన క్షేమాన్ని కలిగించే ల్లు తీసుకు రావాలని యీ సందర్భంలో విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ పి. సి కేశవరావు.—అధ్యక్షా ఈ కౌలుదారీ సవరణ చట్టాన్ని నేను పూర్తిగా బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మంత్రిగారికి తరువాత రిజియనలు మిటీ వారు ఆలోచించడానికి కూడా చెప్పదలచుకున్నాను. ముఖ్యంగా యీ కౌలుదారీ చట్టంవల్ల కొంతమంది కౌలుదార్లకు చాలా నష్టం జరిగింది ఎలా ంటే మామూలుగా భూమిని కౌలుకు యిచ్చేటప్పుడు కౌలు రిజిస్టరు కౌలు యితే నష్టం జరుగుతుందని లేదా కౌలుదార్లకు రిజిస్టరు కౌలు యిచ్చినట్లయితే ప్రభుత్వం పట్టాలు యిస్తుందేమో, కొన్నాళ్లు పోయిన తరువాత యాజెన్సీ ాండు టార్డిజము బయటపడి మెనెంట్లకు భూములు పట్టాలు యిస్తారనే భయం కూడా రైతులకు వుంది అందువల్లనే అనేక జిల్లాలలో రిజిస్టరు కౌలు అనేది ప్రస్తుత అమలులో తక్కువగా వుంది. యీ భయంవల్ల. పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు. రైతులు వ్యవసాయం చేసుకోలేనివారు పట్టాణాలలో ఉద్యోగాలు చేసుకొనే వారు యేమి చేస్తున్నారంటే భూమి కౌలుకు యిచ్చినట్లుకాదు, పాత వ్యవ సాయం చేసుకుంటున్నామని లెక్కలు చూపిస్తున్నారు. ఆటువంటప్పుడు కౌలు దార్లకు రక్షణ కల్పించాలి. ఇందులో ఆటువంటి సెక్షను వుంటే బాగుండేది. జిస్టరు కౌలులేని సమయంలో యెవరు సాగు చేస్తున్నారో లెక్కలు తేల్చడం లేదు. అందువల్ల యీ కార్యక్రమం విలేజి ఆఫీసర్సు ద్వారా గాని సాంఘిక ంస్థల ద్వారా గాని యే భూములకు కౌలుకు యిస్తున్నారో ఆటువంటి భూము ను యెక్కువ కాలం కౌలుకు యిస్తే ఓనర్సు సాగుచేసుకోలేని పరిస్థితిలో న్నప్పుడు వాటిని త్వరగా పట్టాలు యిప్పించడం చేయాలి ఇంకొక విషయం యేమిటంటే భూములను మార్టుగేజి చేసినప్పుడు కౌలుదారి చట్టం క్రింద భూము ను మార్టుగేజి బ్యాంకులు గాని కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకులు గాని యితర యింటరెస్టులు యిచ్చే సంస్థలు గాని యింటరెస్టు చాలా హెచ్చుగా తీసుకుంటు న్నారు. యేడున్నర, ఎనిమిది శాతము వరకు కూడా యింటరెస్టు తీసు

కుంటున్నారు. ఎందువల్లనంటే యీ భయంవల్ల ఈ భూములు వారివి కావు, హక్కు లేదనే ఉద్దేశ్యముతో యింటరెస్టు యెక్కువ తీసుకోవడం జరుగుతోంది. రైతుల దగ్గర భూములు మార్టుగేజి చేసినప్పుడు యింటరెస్టు యెక్కువగా తీసుకుంటున్నారు అది కూడా కంట్రోలు చేయవలసిన అవసరం వుంది. ఈ బిల్లు రీజియనలు కమిటీ వారి ముందు యీ బిల్లు వచ్చే ముందుగా యీ రెండు విషయాలు రీజియనలు కమిటీ వారు ఆలోచించి తగిన కట్టుదిట్టాలు చేస్తారని నేను ఆశిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి మహేంద్రనాథ్ :— అధ్యక్షా. హైదరాబాదు ఆక్టులోని సెక్షను 43 ను అనుసరించి మంత్రిగారు తెచ్చిన సవరణను నేను పూర్తిగా బలపరుస్తూన్నాను ఈ హక్కు క్రొత్తదికాదు. ఇంతవరకు అమలులో సెక్షను 43 ప్రకారం కౌలుదారు తన హక్కులను అనుసరించి తగు విధంగా పెట్టుకునే అవకాశం వుంది. ఇచ్చే అప్పులను తిరిగి వసూలు చేయడానికి అవకాశం యిచ్చేటటు వంటిదిగా యీ సవరణ తెబడినది. అంతవరకు మంత్రిగారిని సంపూర్ణంగా అభినందింపవలసినదే ఈ సందర్భంలో మరోక విషయం చెప్పదలచాను రాబోయే ఆగస్టు 15 వ తేదీ నుంచి తెలంగాణాలో వివిధ జిల్లాలకు పర్మింపబడుతుందని ప్రకటన చేశారు. అది వచ్చేన తేదీ నుంచే తెలంగాణాలో అన్ని జిల్లాలలో కౌలుదారుల నుండి రాజీనామాలు యిప్పించడం ఉద్యమంగా జరిగింది ఈ విషయాన్ని పరిశీలించి యే తేదీనుంచి జరిగినవో ఆ తేదీ లగాయతు ఇవ్వబడిన రాజీనామాలు చెల్లకుండా చేసేటట్లు వుత్తర్వు యివ్వాలి. అట్లా ఇవ్వ పోతే మూత ఉమ్మడిగా టెనెంట్సును బెదిరించి తీసుకున్న రాజీనామాలను చేయ బడినవి అంగీకరించినట్లయితే యీ శాసన ద్వారా రక్షిత కౌలుదార్లకు యే మేలు కల్పించాలని ఉద్దేశించారో అది లుగ జాలని పరిస్థితి యేర్పడుతుంది. కాబట్టి మంత్రిగారు యీ విషయం పూర్తిగా పరిశీలించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —అధ్యక్షా. ఈ సవరణ బిల్లు తెలంగాణాకు సంబంధించినటువంటిది. విశాలాంధ్ర వచ్చిన తరువాత కౌలుదారు పరిస్థితి మెరుగుపడుతుందని ఆశించారు హైదరాబాదులో రైతు ఉద్యమం, వ్యవసాయ విప్లవం సాగింది, దాని ఫలితంగా టెనెంట్సు హక్కులు సంపాదించుకున్నారు. అవి మాకు కూడా వస్తాయి టెనెన్స్ బిల్లులోనని అనుకున్నాము. కాని దుర దుష్టవశాత్తు చరిత్ర దానిని తలక్రిందులు చేసినది కాంగ్రెసులో జమీందారులు వున్నారు, యేమి జరుగుతుందోనని అప్పుడే అనుమానం వుంది. మేలు పొందినది టెనెంట్సు కాదు. దానిలో వున్న జమీందారు. కాంగ్రెసు యెవరి తరపున పోయింది జమీందారుల తరపున, భూస్వాముల తరపున పోయింది అని చెప్పడానికి యీ బిల్లు చక్కని ఉదాహరణ దాని ఫలితంగా ఆంధ్రప్రాంతంలో కర్నూలులో వచ్చిన బిల్లు పెర్మనెంటు బిల్లుకాదు. ఎప్పటిప్పుడు ప్రాణం పోయడం జరుగుతున్నది. ఉన్న వారిని ఉంచడం, మిలటరీ భాషలో చెప్పాలంటె

మార్కింగ్ దిస్ టైటిల్ చేయిస్తున్నారు. రెండేళ్ల కొకసారి ప్రాణం పోస్తున్నాను కేశవరావుగారు చెప్పినట్లు యెప్పుడైతే సెటిల్మెంట్ బిల్లు వస్తుందనుకున్నారో అంతకుముందు పాలం చేస్తున్నవారిని వెళ్లకొట్టేశారు. కాగితం మీద సెటిల్మెంట్ ఆక్ట్ హక్కులు వున్నప్పటికి సెటిల్మెంట్ కంటిన్యూ అయితే గాని పొజిషను వుండదు, రక్షణ వుండదు, అయోమయ పరిస్థితి వున్నది బూర్గుల రామకృష్ణారావు ముఖ్యమంత్రిగా వుండగా యీ బిల్లు రావడం వరంగల్లు జిల్లాలో ములుగు తాలూకాలో మహోత్సవం జరిగి సెటిల్మెంట్లు అందరికి ప్రాసెట్టెడు సెటిల్మెంట్లుగా పట్టాలు యిచ్చారు. అది వినిన మా వైపు కాలు దారులందరూ విశాలాంధ్ర ఏస్తే మాకు కూడా అటువంటి హక్కులు వస్తాయని అనుకున్నారు. అంతవరకు సంతోషమే కాని మా జమీందారుల ప్రభావం యేమీ కాని యిక్కడ ఉన్న జాగీర్దార్లు టర్కీటోపికి బదులు గాంధీ టోపి పెట్టుకుంటే వుపయోగం అవుతుందని గాంధీ టోపి పెట్టుకుని దశానికి నెత్తిన, కాంగ్రెసు నెత్తిన టోపి పెట్టేశారు. అప్పుడు వి బి రాజుగారు మంత్రి వర్గంలో అంతవరకు చేశారు. వారు యెంత వరకు టోపిలో పడ్డారో తెలియదు. కౌలుదార్లు హక్కు వుందని సంతోషిస్తూ వుండగా భూములు చేతులు మారిపోయి అమ్ముకునేవారంతా వున్నారు వాలముమీద వున్నా కొంతమందికి యింకా పట్టా రాలేదు ఏమైన కో ఆపరేటివ్ లోన్సుగాని, తక్కావీ లోన్సుగాని ఇవ్వడానికి పట్టా వుండాలంటున్నారు. అటువంటి దానికి ఈ బిల్లువలన రక్షణ ఇస్తున్నారు. అంతవరకు సంతోషమే ఎవ్వరము వ్యతిరేకించడానికి సంసిద్ధముగా లేము ఆది అమలుజరగాలని కోరుతున్నాము. కాని అమలు జరుపుకోడానికి మనుష్యులు వున్నారా అనేది చూడాలి. ఒకసారి ఒకతను అతని స్నేహితునకు ఉత్తరము ఇవ్వమని ఇచ్చాడు. దాని ఉద్దేశ్యము బాగానేవుంది కాని ఉత్తరము ఇవ్వడానికి పోతే అక్కడ స్నేహితుడు లేడు. ఎవ్వరికి ఇవ్వాలో తెలియలేదు. అందువల్ల పాలసీ మంచిదే హృదయపూర్వకముగా బలపరుస్తున్నాము. కాని దీనిని అమలు జరపడానికి మనుష్యులు వున్నారా? ఇంత delay కావలసిన అవసరం ఏమివచ్చినది? ఎప్పుడో ఈ చట్టము ప్రకారం బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారు కొంతమంది సెటిల్మెంట్లకు కాగితాలు యిచ్చినపుడు తరువాత వచ్చిన ప్రభుత్వాలు మిగిలిన సెటిల్మెంట్లకు ఎందుకు ఇవ్వలేకపోయారు? దానికి కారణము ప్రభుత్వములో వున్న జమీందారులు అనను. జమీందారుల ఆప్తులు, జమీందార్ల చేతులలో వున్నవారు, వ్యక్తిగతముగా ఎవరిమీద నాకు కోపములేదు. బండి రెండు విధాలుగా నడిపించబడుతుంది. లోపల కూర్చున్నవారు చెప్పినట్లు అయినా నడుస్తుంది. నడిపేవారి చేతులలో కళ్లెం వున్నది. లోపలవారి చేతులలో కొరడావుంది. నడిపేవారు కంటికి కన్పిస్తున్నారు. కాని కొరడాముంచి నడచిపోతున్నది. ఇక్కడున్న జాగీరుదారులందరూ ఇబ్బందిపడ్డారు. జాగీరుదారుల్లాగ లేరు. Political field అంతా వారు ఆక్రమించారు. అక్కడున్న unsocial elements political field ని వారు [illegible]

కొన్నారు. భూములన్నీ ఆక్రమించుకొంటున్నారు. వారి రక్షణకోసము కావలసినది చేసుకొంటున్నారు. Protected tenantకి రక్షణలేదు అక్కడ tenantకి రక్షణలేదు ఆరోజు ఉద్యమములో వి బి. రాజుగారు ఉత్సాహముగా పాల్గొన్నారు. వారు ఈనాడు ఇక్కడివున్న కారణముగా అభినందించడానికి సిద్ధమే. Tenant గా పొలము నాకు వచ్చినది. నా చేతులలో పట్టా వుంది అనుకొన్నప్పుడు వారితోపాటు అభినందిచగలుగుతాము. ఎంతవరకు చేస్తున్న పనికి ప్రోత్సాహము. దోహదము ఇస్తాము. కాని అభినందించలేము అందువల్ల protected tenantsకి వెంటనే పట్టాలు యిప్పించడానికి కృషిచేస్తే దీనిభావము స్థిరపడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ) పి పిచ్చయ్య (పాల్వంచ):—అధ్యక్షా, తెలంగాణా ప్రాంతపు కౌలుదారులకు సహకారముకలిగే ఈ బిల్లును బలపరుస్తున్నాను. భూమికి పట్టా లేకపోయినా చాలకాలమునుంచి చేసుకొంటున్న రైతులకు సహకార సంస్థల ద్వారా అప్పులుదొరికే అవకాశము ఈ బిల్లువలన కలుగుతున్నవి. పీడించే షావుకార్లకు చాల కట్టుదిట్టము, సాగుచేసుకోంటున్న రైతాంగానికి చాల సహకారము జరిగే బిల్లు ఇది. 87 'ఎ' వారికికూడ సహకారము అవుతుందో లేదో నాకు అర్థముకాలేదు. 87 'ఎ' వారికి కూడ ఋణాలు దొరికే సహకారము జరగాలి. పట్టేదారుల ఇష్టముతో భాస్తు చేస్తున్న కౌలుదారులకుకూడ ఇలాంటి సహకారము జరిగితే బాగావుంటుంది పాల్వంచ, ఇల్లెందు, బూర్గంపాడులలో కోయప్రజలు వున్నారు. పట్టాలు చేయించుకొనడము తెలియని వీరప్రజలు అలాంటిదికూడ ఇందులో పొందుపరిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ) డి. సత్యనారాయణ (చేవెళ్ళ):—అధ్యక్షా, రక్షిత కౌలుదారులకు ఋణ సౌకర్యము కల్గించే విషయములో అందరు తమతమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తీకరించారు. రక్షిత కౌలుదారు సిరఫ్ రిజిష్టరు అయివుండి భూమిపైన స్వాధీనము లేకుండావున్న రక్షిత కౌలుదారులు ఎంతోమంది వున్నారు. వారికి ఋణ సౌకర్యముగాని, భూస్వాధీనమేకాని, లేవు 88 'ఇ' క్రింద పట్టాలుయిచ్చే విషయములోగాని ఎవ్వరూ చెప్పలేదు. రికార్డులలోలేని వారి విషయము ఏమి చేస్తారో మంత్రిగారు చెప్పాలి. సెక్షను 47 delete చేయడము విషయములో కుటుంబ కలహాము అని వింటున్నాను. కుటుంబ కలహాలవల్ల లక్షలాది వీర రైతుల జీవితాలలో చెలగాటాలాడేబదులు వీరి కలహాలు ఎట్లావున్నా ఎంత తొందరగా వీలు అయితే అంత తొందరగా సెక్షను 47 ని delete చేసి గ్రామాలలో వున్న వీర రైతాంగాన్ని కాపాడాలని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ) వి. బి రాజు :— అధ్యక్షా, చర్చలో గౌరవ సభ్యులు 18 మంది పాల్గొన్నారు. అనేక విషయాలమీద వారి అభిప్రాయాలని వెలిబుచ్చారు. ఈ బిల్లులో వున్న విషయానికి ఆమోదము తెలియచేశారు. అన్నింటికి సమాధానము చెప్పలేక పోయినప్పటికి ముఖ్యమైన విషయాలకు ప్రశ్నించిన వాటికి సమాధానము చెప్ప

డాన్నీనా ప్రయత్నము చేస్తాను తెలంగాణా ఏరియా టెనన్సీ అండ్ అగ్రికల్చరల్ లాండ్సు ఆక్టు 1950 లో వున్న ముఖ్యమైన సెక్షను రక్షిత కౌలుదారులకు సంబంధించినది ఈ టెనన్సీ ఆక్టు అప్పుడు హైదరాబాదు రాష్ట్రములో చాలా అభివృద్ధిని చూపించే విషయాలను కలిగి భారతదేశముమొత్తానికి ఒక నమూనాగా ఏర్పాటు చేయబడినది. దీనిని అమలు జరపడములో హైదరాబాదు ప్రభుత్వము చాల శ్రద్ధ తీసుకొన్నది, గోపాలకృష్ణయ్యగారు కలవిచ్చినట్లుగా కొన్ని అక్షల మంది రైతులకు రక్షణ కల్పించడమే గాకుండాSe,(ee) క్రింద పట్టేదారులు కావడానికి హక్కులు కల్పించినది అప్పుడు ములుగు తాలూకాలో, ఖమ్మం జిల్లాలో అది అమలుకు వచ్చేదానికి ప్రయత్నము జరిగింది. 88 'e, తెలంగాణాలో వున్న అన్ని జిల్లాలకు వర్తింపచేయాలనేది ఈ ప్రభుత్వం నిర్ణయము తీసుకొన్నది. 1968 ఆగస్టు 15 నుంచి 8 లక్షల మంది రక్షిత కౌలుదారులు పట్టేదారులు అవుతారు. ఆలస్యమైన మాటనిజమే. ఆలస్యమైనప్పటికి ఈ శాసనము ద్వారా ఏదైతే లాభము జరుగవలసి వున్నదో అది జరిగితీరినది. ఈ లోపాలు కొన్ని లేదక్షలు అయినవి కాని ప్రభుత్వము రక్షణకు కల్పించడము జరిగింది కౌలుదారులలో సంఘటిత శక్తి వచ్చి వారికి అన్యాయము జరగకుండా కాపాడుకోగలిగారు. రాజకీయ పార్టీలు కూడ వారికి సహాయం చేశాయి. ఇదిగొప్ప విషయం. దాదాపు 8 లక్షల మంది పట్టే దార్లకు ఇబ్బంది లేకుండా ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్స్ ద్వారా భూమిధర చెల్లించి, సర్టిఫికెట్స్ పొంది భూమియొక్క సర్వ హక్కులు వారు వారి పిల్లలు పొందే అవకాశాన్ని వారు సంపూర్ణంగా వినియోగించుకొంటారనే ఆశవుంది. గౌరవ సభ్యులు కొందరు ప్రశ్నించారు, వారు పట్టేదార్లు అవుతున్నప్పుడు రక్షిత కౌలుదార్లు ఎవరువున్నారు, దీని వల్ల లాభం ఎవరికి వస్తుంది అని రక్షిత కౌలుదార్లు పట్టేదారు కావటానికి పరిమితమైన హక్కువుంది. ఒక ఫ్యామిలి హోల్డింగ్ వరకే అతను పట్టేదారు కాగల్గుతాడు తనదగ్గరవున్న భూమికాని, లేక భూస్వామి యొక్క భూమి తనఖజ్జాలోవున్నదానిలో నుండి కలిపి మొత్తం ఆ loca larea లో ఒక family holding size ఎంత వుంటుందో అంతవరకు పట్టేదారు కాగల్గుతాడు. కాని చాలామంది రక్షిత కౌలుదార్లకు అంత కంటే ఎక్కువ వారి position లో వుంది ఆ భూమి ఏమి అవుతుంది? section 38 (e) apply చేయగానే...

(శ్రీ) టి. పురుషోత్తమరావు :—భూస్వామికి basic holding కంటే ఎక్కువ వుంటే, ఇతనికి family holding కంటే ఎక్కువ వుంటే అప్పుడు ఏమి కావాలి?

(శ్రీ) వి. బి. రాజు :—దానిలో చాలా నిబంధనలు వున్నాయి. భూస్వామి ఎంతవరకు తీసికోగల్గుతాడు అనేది అట్లా వుంచండి ఇతనికే కొంతహక్కు వచ్చింది. అందుకే ముందు declare చేసింది. ఇక ఇతని నుండి భూస్వామి తీసికోకుండా ఇతనికి ఏదైతే హక్కు వున్నదో భూస్వామి notice ఇచ్చి తీసికోకుండా వుండటానికి మొట్ట మొదట డిక్లరేషను చేసింది. కొన్ని నెల్లలి ముందుడిక్లర్ చేయటం

వల్ల బేదఖలు చేయిస్తున్నారు, రాజీనామా ఇప్పిస్తున్నారని మిత్రులు చెప్పారు రాజీనామా ఇవ్వకుండా ఏ ఏర్పాటు కావాలో అవి అవుతున్నాయి రాజీనామా కాగితాలమీద వ్రాసుకోవటంలో కాదు. రంగంలోకి తహసిల్దారు వస్తాడు. అంతసులభంకాదు. ఎక్కడైనా బలహీనుడైనవాడు ఇచ్చివుండవచ్చు

(శ్రీ టి పురుషోత్తమరావు :—one family holding, గాని అంతకు తక్కువ గాని వున్న రక్షిత కౌలుదారుకు హక్కువుంది పట్టా చేసుకోవానికి భూస్వామికి ఒక basic holding కన్న ఎక్కువ వుండి, రక్షిత కౌలుదారుకు ఒక family holding కన్నా ఎక్కువ వుంటే ఏ విధంగా ఉత్పన్నం అవుతుంది ?

(శ్రీ వి. బి. రాజు :— ఆ section వేరు 8 family holdings కన్న ఎక్కువ వుంటే, లేక తక్కువ వుంటే కూడా.

Sri G Venkata Reddy :—What is the family holding?

Sri V B Raju :—Each local area has a different type. ఒక చోట 6 ఏకరాల మాగాణి భూమి కావచ్చు లేక పోతే 24 ఎకరాల మెరక భూమి కావచ్చు కొన్నిచోట్ల ఒక family holding 80 ఎకరాల మెరక భూమి కావచ్చు లాండ్ కమిషన్ అప్పుడు ఏర్పాటు అయి మొత్తం రాష్ట్రం అంతా పర్యటించి ఏ local area లో ఎంత family holding వుండాలనేది అనేక కేటిరియాల మీద ఆధారపడి చేశారు. షెడ్యూల్ వుంది.

Sri G. Venkata Reddy :—Is it the basis of income?

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—Basis of incomeకూడా వుంది గైడ్ లైన్‌గా అది కూడా వారికి ఇవ్వటం జరిగింది. అయితే ఒకటి జ్ఞాపకం పెట్టుకోవాలి. సేవింగ్ యాక్టుకు family holding determination పద్ధతి వేరు వుంది Tanancy Act కు వేరుగా వుంది. లాండ్ హోల్డర్ దగ్గర ఎంత వుంటే ఇతని దగ్గరనుండి తిరిగి తీసికోటానికి అవకాశం వున్నాయి లాండ్ హోల్డర్‌కు మొత్తం డిక్లేర్ చేసిన తరువాత తీసికొనేహక్కు లేదు. ఇతని హక్కులో 'మజాకల్' చేసుకొనే అవకాశం పోయింది. The land holder lost the right అయితే ఇతని దగ్గరకొనే హక్కు ఎంతవరకు ఉన్నదో అంతకన్న ఎక్కువ భూమి ఇతని possession లో ఉంది. జ్ఞాపకంకోసం చదువుతాను. The right of a protected tenant under this Section to purchase from the landholder the land held by him as a protected tenat shall be subject to the following conditions. If the protected tenant does not hold any land as a landholder, the purchase of the land held by him as a protected tenant shall be limited to the extent of the area of a family holding for the local area concerned. అతని దగ్గర స్వంతభూమి ఒక సెంటుకూడా లేకపోతే ఒక family holding వరకూ భూస్వామియొక్క భూమినుండి పట్టేదాను కావడానికి అవకాశం వుంది. If the protected tenant holds any land as a landholder, the purchase of the land held by him as a protected tenant, shall be limited to such area as a long with the other area held by him as a landholder will

make a total area of the land that will be held by him as a land-holder equal to the area of a family holding for the local area concerned ఒక వేళ family holding local area 30 ఎకరాలు వుందను కోండి అతనికి స్వంతభూమి 5 ఎకరాలు వుందనుకోండి, 15 ఎకరాలవరకు పొందగల్గుతాడు పట్టేదారు కావడానికి. ఇది అయిన తరువాత తక్కినభూమి ఏదికావాలి? తక్కినభూమిలోకూడా రక్షిత కౌలుదారుకు హక్కువుంది. As a protected tenant he enjoys the right. 38 (E) extend చేసిన తరువాత two aspects వస్తున్నాయి. అతను ఒక family holding వరకు పట్టేదారు అవుతున్నాడు భూస్వామియొక్క మిగిలిన భూమిలో ఇతనికి హక్కువుంది. సెక్షన్ 40 సబ్ సెక్షన్ 4 ప్రకారం 60% హక్కు వుంది రక్షిత కౌలుదారు యొక్క డెఫినిషనులో ఏమిచేశామంటే అతను ఒకసారి రక్షిత కౌలుదారుగా నిర్ణయించబడినప్పుడు అతని భజ్జాలో వున్నభూమిలో అతనికి 60 వంతులు వుంది. మిగిలిన 40% భూస్వామికి వుంది ఒక family holding కు ఇతను పట్టేదారు అయిన తరువాత, ట్రిబ్యునల్ నిర్ణయంచేసినతరువాత భూమి ఖరీదు భూస్వామికి ఎంత - ల్లించాలో ఎన్ని ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్స్‌లో చెల్లించాలో నిర్ణయం అయిన తరువాత మిగిలిన భూస్వామియొక్క భూమి, రక్షితకౌలుదారు ఆధీనంలోవున్న భూస్వామి భూమిలో యింకా 60 వంతుల హక్కు వుంది.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి.—మూడు కమతాలలోపు వుంటే బేదఖలు చేయవచ్చునా?

(శ్రీ) వి. బి రాజు:—భూస్వామి మిగిలింది తీసుకోవచ్చు.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి —అప్పుడు 60% ఎక్కడ వుంటుంది?

(శ్రీ) వి బి. రాజు.—మిగిలినభూమి భూస్వామి ఇతరులకు అమ్మవచ్చు. ప్రిఫరెన్స్ ఇతనికి వుంది. కొనుక్కోనేటప్పుడు తన 60% రైట్ ఇతనికి వుంది. He will be actually paying only 40%. That is the legal position. He still continues to be a protected tenant. He becomes a pattedar under section 38E, for the rest of the land he is still in his possession, he continues to be a protected tenant, with these limitations భూస్వామి అమ్మవచ్చు. అమ్మితే కొనుక్కొనే ప్రిజమ్షన్ రైట్, ఆ భూమి మీద అప్పుతీసుకోటానికి అవకాశం వుంది ఆ భూమిలో 60% వరకు కుదువ పెట్టవచ్చు This is what exactly now we are trying to do.

(శ్రీ) సి. జంగారెడ్డి.—పట్టేదారుకు బేసిక్ హోల్డింగ్ కంటే తక్కువ వున్నప్పుడు సెలెంట్ దగ్గరవున్నభూమి లాక్కొనేవాళ్ళు వున్నారా?

(శ్రీ) వి. బి. రాజు.—Notification అయిన తరువాత—I think, he ceases the right. I will still veryfy. ఏదైతే ఆగష్టు 15 నండి అవుతుందని notify చేశామో దానినుండి పట్టేదారుకు కొనుక్కొనే కౌలుదారు నోటీసు ఇవ్వటం. అతను సమాధానం ఇవ్వటం ఈ ప్రాసెస్ అంతా అయిపోయి. ఇక

ఇవ్వవలసిన అవసరంలేదు. The tribunal suo moto is seized of the matter ఆగష్టు 15 నుండి ఇతను పట్టెదారు అవుతాడు.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—రాజీనామా ఇచ్చినవారి విషయం.

(శ్రీ) వి. బి రాజు.—ఏ ఏరియాలోనైనా బలవంతంగా ఇల్లీగల్‌గా, అనాథరైడ్డిగా రాజీనామా తీసికొంచే ఎలా రిజిష్టర్ చేయాలనే ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తోంది. ఒకవేళ రాజీనామా తీసికొంచే వాటిని ఎలా రెస్టోర్ చేయాలనేది పరిశీలిస్తోంది. 38 E క్రింద వారు పట్టెదారు అయినప్పుడు ఈ ఎమెండ్‌మెంటు వల్ల ఎవరికి లాభం కలుగుతుంది అని అడిగారు. మిగిలిన 60% భూమి కుదువ పెట్టి అప్పుతీసికొనే అవకాశం వుంది. 38 (E) ఇంతకాలం ఎందుకు చేయలేదు. ఆంధ్రకు తెలంగాణాకు ఇంటిగ్రేటెడ్ శాసనం ఎందుకు చేయలేదు అని అడిగారు

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— కౌలుమక్తా చెల్లించినప్పుడు వారికి రసీదుఇచ్చే సాంప్రదాయం లేదు పీరు అడగటమూ లేదు రూల్స్‌లో రసీదుహొందాలని వుంది. రసీదు పొందలేదనే కారణంతో అనేకమందిని బేదఖలు చేయటం జరుగుతున్నది. ఆ విషయంకూడా consider చేయాలి.

(శ్రీ) వి. బి. రాజు :—రాఘవరెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా బేదఖల్ విషయంలో బలహీనుణ్ణి బలవంతులు అనేకరకాలుగా బేదఖల్‌చేసి యిబ్బందిపెడ తున్నవారిని అరికట్టడం కాని, లేక మళ్లీ వాళ్లకు న్యాయాన్ని కలుగజేసే విషయంలో, Special Executive enquiry అయి మళ్లీ తహశీల్దారు రంగంలోకి వెళ్లి అతనికి possession యిప్పించాలి. అంతకు తప్పితే వేరేమార్గంలేదు.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి —రశీదులేకున్నపుడు అక్కడి స్థానికులకు విచారణ చేస్తే, అది కనుక వస్తే రశీదు అనేది వుండాలండి.

(శ్రీ) వి. బి. రాజు :—పురుషోత్తమరావుగారు, మరి యింక ఎవరో చెప్పినట్లుగా అసలు తెలంగాణాలో ఈ Tenancy Act అమలువల్ల వచ్చినటువంటి పరిస్థితులను జ్ఞాపకముంచుకోవాలి. 1950 నుంచి యిప్పటివరకు, 18 సంవత్సరాలైనది. ఈ 18 సంవత్సరాలలో యిక్కడ ఏమేమి మార్పులు వచ్చినాయి. దీనిని సమగ్రంగా పరిశీలించినతరువాత అనేకమైన reports తయారుచేయబడి వున్నాయి. కొన్ని కొన్ని university లు Planning Commission వారు అందరూకూడా కొన్నికొన్ని విషయాలలో సమగ్రంగా పరిశీలనచేసి కొన్ని reports కూడా తయారుచేశారు. చేసినవ్వటికికూడా శాసనసభ్యుల ద్వారాకూడా కొంత కొంత పరిశీలన జరుగవలసి యున్నది. తరువాత రెండవదికూడా సంపూర్ణంగా స్వీకరిస్తాము. ఆ సూచనకు యిప్పుడు నాఅనుభవాన్ని పురస్కరించి తీసుకురావలసినటువంటి మార్పులు ఏవైతే వున్నాయో వాటిని, అంతే ఇంతవరకు చేసిన నిర్ణయాలను ఆపాలనే ఉద్దేశ్యం ఏమాత్రం కాదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—నేను చెప్పేది, వారడిగినది ఏదంటే— receipts వారిదగ్గర వున్నాయా ? Receipts లేనందువలన ఏమవుతున్నదంటే వాళ్ళకు, receipts లేవు, కాబట్టి వీరి హక్కులను బేదఖల్ చేస్తున్నారండి దానికోసం వివరంగా చెప్పాలి. ఈ విధంగా ఎంతమంది రైతులు—

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఇపుడు దానికి సూచనలు ఏ విధంగా చేస్తే బాగుంటుందో చూడాలి ముందు. మనం శాసనానికి బద్ధులమై వున్నాము. Executive instructions లో కాని, rules లో కాని ఏమైనా మార్పులు తీసుకురావాలా అనేది మనం ఆలోచిద్దాము అది యిప్పుడు ఏమైనా కొన్ని చోట్ల కేసులు ఉన్నాయి. మన అనుభవాన్నిబట్టి ఏ మార్పులుతీసుకురావాల్నో అవి తీసుకురావడంలో తప్పులేదు. కనుక గౌరవనీయ సభ్యులుకూడా, రాఘవ రెడ్డిగారు వారి అనుభవాన్నిబట్టి rules లో ఏమైనా మార్పులు తీసుకురావలెనా లేకపోతే executive instructions వల్ల ఏమైనా అవుతుందా, లేకపోతే Act లోనే amendments తీసుకురావలెనా, ఈ విషయాలన్నిటిగురించికూడా ఆలోచిద్దాము. అయితే యిప్పుడు ఏ amendments అసలు శాసనానికి తీసుకు రావాల్నో మొత్తం. .

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి —అంతా మొత్తం అయితే ఈ Sec. 38(E) యే దెబ్బతినే ప్రమాదం వున్నదండి

శ్రీ వి. బి. రాజు .—లేదు. తినదు. ఎందుకంటే ..

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి .—బేదఖలు చేస్తారా అసలు ?

శ్రీ వి. బి. రాజు —బేదఖలు చేసినప్పటికీ మనం వెనుకకు పోవచ్చు ఎందుకంటే దానిని Physical గా మెడ పట్టుకొని నెట్టారు కనుక. లేకపోతే పట్వారియొక్క column లో enter అయింది కనుక ఇదంతా వెంటనే పోతుంది అనేమాట, ఈ 18 సంవత్సరాల అనుభవం పోతుంది అనేమాట మనం నమ్మడానికి వీలులేదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి —అయ్యయ్యో అది.. ...

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఉన్నదండి—నేను చెప్పేది.....There may be individual cases, there may be on a mass scale also I am disputing it. అధ్యక్షా, ఒక integrated Bill తయారైంది. Select Committee కు కూడా పోయింది. అందుచేత దీనికి యిప్పుడు ఎక్కువసమయం తీసుకోనవసరం లేదు. తరువాతనేమో అది Planning Commission దగ్గరికి, Government of India వారి దగ్గరికి వారి సలహాకోసం పోయింది. ఎందుకంటే ultimate గా President of India యొక్క concurrence కు కూడా పోవాలి ; Act pass అయిన తరువాతకూడా, ఇటు Telangana Regional Committee కు పోయింది. దాంట్లో ఒక dilution జరిగినమాట నిజం. రెండు ప్రాంతాలకుకూడా ఒక

సమగ్రమైన శాసనం తీసుకురావాలని, ఒక integrated శాసనం తీసుకురావాలన్నప్పుడు, మరి Telangana Tenancy Act రద్దవుతున్నప్పుడు Telangana Regional Committee వారియొక్క అభిప్రాయం ప్రకారం దీంట్లో కొంత dilution జరుగుతున్నది. తెలంగాణాలో జరుగుతున్న అభివృద్ధికార్యక్రమానికి దెబ్బ తగుల్తున్నది కనుక తెలంగాణాయొక్క Act ను మటుకు మార్చకూడదనే టటువంటి నిర్ణయాన్ని వారు తీసుకొని వారు ప్రభుత్వానికి చెప్పారు కావాలంటే మీరు, ఆంధ్రాకి చేసుకోండి అనే భావం దాంట్లో వుండనేవున్నది ఇహ అక్కడి Telangana Act లో వున్న provisions కు ఉన్నవి ఉన్నట్లుగానే మనం ఆంధ్రా area కు అమలుచేయిద్దామంటే ఎప్పుడూ Joint Select Committee లో అది తరగలేదు. ఉన్నది ఉన్నట్లే Telangana శాసనాన్ని అక్కడికి ...

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అదేం జరిగిందండి? సెలక్టు కమిటీలో పెద్ద పెద్ద భూస్వాములందర్నీ వేసి మమ్మల్నేమైనా..

(శ్రీ వి. బి రాజు :—గోపాలకృష్ణయ్యగారూ, democracy లో దేశమంతా భూస్వాములదైతే వాళ్ళ రాజ్యమే సాగుతుంది; దేశమంతా కౌలుదార్లదే అయితే వాళ్ళ రాజ్యం జరుగుతుంది Democracy లో మనమేం చేయగలుగుతాం?

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇసుక బియ్యం కలిసిన ఈ democracy ఎన్నాళ్ళండి నడిచేది?

(శ్రీ వి. బి. రాజు :— గోపాలకృష్ణయ్యగారితో నేనంగీకరిస్తున్నాను. 1953 లో హైదరాబాదు శాసనసభలో మేముండి — అప్పుడు నేను మంత్రివర్గంలో వుండి, శాసనసభలో కూడా వున్నాను. ఉండి అప్పుడు ఏ కార్యక్రమమైతే చేయగలిగినామో అదే ఈనాటివరకు ఉంది. ఆ తరువాత మేము చేయలేక పోయినాము. I have to admit my incapacity in this matter అప్పుడు వున్న వాతావరణం, అప్పుడు వున్న పరిస్థితులు, అప్పుడు వున్న అవసరాలు, అప్పుడు వున్న urges వాటిని తృప్తిపరచడానికి చేయక తప్పిందికాదు. ఎందుకంటే objective గా పోవాలి గాని subjective గా నాకెన్నో కోరికలుంటాయి ఏమి ఉపయోగం వాటివల్ల? శాసన సభ్యులందరినీ ఒప్పించి పోగలిగినప్పుడే ఏమైనా చేయగల్గుతుంది ప్రభుత్వం, శాసనసభ్యులు తయారు లేనప్పుడు సమాజంలో అటువంటి urge లేనపుడు సమాజంలో ఒత్తిడి లేనపుడు....

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అంటే మళ్ళీ తెలంగాణా ఉద్యమం ఆనాటి ఉద్యమం వంటిది మళ్ళీ రావాలంటారు, అంతేనా?

(శ్రీ వి. బి. రాజు —కావాలని కోరడంలేదు. ఒక analysis చేశాను. నా అభిప్రాయం కూడా యివ్వలేదు

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —మీరు అన్నారని కాదు. దానిని logical terms లో చూసినట్లయితే ఆరోజు objective movement వున్నది ఆరోజు objective గా పోట్లాడు తున్నాడు కైతు. ఆరోజు objectiv గా జాగీర్దారు బలహీనుడుగా వున్నాడు. ఈవేళ ఏమైనా ధనవంతులు బలవంతులుగా వున్నారు. కనుక వాళ్లు తలకాయ ఎత్తితే కొట్టచ్చు అనిచెప్పి తగాదాలను.

శ్రీ వి బి రాజు : —అధ్యక్షా నేను గోపాలకృష్ణయ్యగారిని అర్థం చేసుకున్నాను వారు నన్ను అరం చేసుకున్నారు, దానికి యిప్పుడు నేను చెపుతున్న దేమిటంటే- Joint Select Committee లో తయారైన బిల్లు అది ఈ తెలంగాణా Regional Committee కి ఆమోదయోగ్యంగా లేకుండా ఉంటను, Planning Commission వారుకూడా అభ్యంతరం చెప్పినారు. తెలంగాణా శాసనం ఏదైతే వుందో, Telangana Tenancy Act లో అభివృద్ధికరమైన సూచనలేవైతే ఉన్నాయో, కార్యక్రమం ఏదైతే ఉన్నదో దానిని మీరు మార్పించవద్దని చెప్పి, దాని తరువాత ప్రభుత్వం ఆ విషయాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నారు Telangana Act లో Telangana Regional Committee వారు కోరినప్పుడు ఏ మార్పు అయినా, ఏదైనా తీసుకురావాలి కాని వారు కోరనప్పుడు మటుకు ఏ మార్పూ తీసుకురాకూడదని ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నారు. అది అయిపోయింది. రెండవది, ఆంధ్రాకు మటుకు మరి ప్రత్యేకమైన శాసనం తీసుకురావాలి ప్రత్యేకమైన శాసనాలు ఇదివరకునుంచి వున్నాయి, ఎందుకంటే అది మద్రాసు ప్రాంతంనుంచి వచ్చింది. ఇది హైద్రాబాదు ప్రాంతంనుంచి వచ్చింది ప్రత్యేకంగా కొన్ని శాసనాలుండడం తప్పలేదు. అక్కడవున్నటువంటి పరిస్థితులను బట్టి కూడా ఒకటే యిబ్బంది వుంది అధ్యక్షా. ముఖ్యమైనది Ceiling Act వంటిది ఒకటి చేసినాము. Ceiling limit ఏదైతే వున్నదో అది 4½ family holdings వున్నవాళ్లు, వ్యవసాయం చేసుకొంటూ చేతిలో భూమివున్న వాళ్ళకు అంటే 4½ family holdings వుండినప్పటికీ కూడా స్వయంగా వ్యవసాయం చేసుకుంటున్న వాళ్ళకు, కొత్తగా భూమి కొనుక్కొని వ్యవసాయం చేసుకుని ఇంకా పొలం three family holdings ను పెంచుకుంటామనుకున్నవాళ్లకు, ఈ holding limit అయితే 1981 లో చేశారు, అయిపోయింది. ఒక రెండు ప్రాంతాలకు వేరు వేరుగా Tenancy Acts వుండవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడివది. ఎందుకు చెప్తున్నానంటే ఈ విషయం, అసలు ఆంధ్రాలో entries గ్రామ records లో గోపాలకృష్ణయ్యగారు చూపించగలరా? Tenant పేర అక్కడ enter అవుతున్నదేమో చూపించగలరా? ఈవేళ ఆంధ్రప్రదేశ్ Assembly లో ప్రశ్న వేస్తున్నారు. 1953 లో కాని, 1954 లో కాని, 55 లో కాని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడక ముందు ఏమైనా కాని గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రయత్నం Records లో tenant యొక్క పేరు ఎందుకు enter కావడంలేదుకి అసలు tenant పేరు enter కావడంలేదు గ్రామ records లో.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అందువలననే మేము తెలంగాణా లోకి, విశాలాంధ్రలోకి వచ్చాము.

(శ్రీ వి బి రాజు:— చారిత్రకమైన విషయం యిది. ఈవేళ మనం ఒకరినొకరు విమర్శించుకోవడం కాదు యిది ఈ క్రొత్త ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత పరిపాలన జరుగుతూ వుండగా ఏ విధంగా Tenant యొక్క పేరు ముందు enter కాలేదు? ఆంధ్రలో కూడా enter కాలేదు. అయితే యిక్కడ కావాలి. ఇక్కడ తెలంగాణాలో వున్నటువంటి శాసనాన్ని records of rights Actని యిప్పుడు ఆంధ్రాకు కూడ వర్తింపచేయాలనియిప్పుడు consultative committee ఆలోచిస్తున్నది Tenent కు ముందు అతని యొక్క పేరు, అతని యొక్క ఊరు అసలు records లో enter అయితే తరువాత అతనికి రక్షణ వుంటుంది. అసలే records లో enter కాకపోతే tenant కు అక్కడ రక్షణ ఎక్కడినుంచి వున్నది? కాబట్టి ఈ విషయాలన్నిటి గురించి మనం consultative committee లో ఆలోచించాలి. ఎందుకంటే ఈ అన్ని విషయాలూ శాసనసభల ముందర సమయం తీసుకొని చెప్పేదానికి అవకాశంలేదుకనుక, అవన్నీ చర్చలలో వచ్చినాయి కాబట్టి నేను యిప్పుడు వాటిని గురించి మనవిచేస్తున్నాను. ఆంధ్రాప్రాంతానికి ఈ కౌలు దారీ శాసనాన్ని తీసుకురావడానికికూడా ఆలోచన జరుగుతున్నది. కొద్ది నెలల లోపల్నే ఒక శాసన రూపంలో శాసన సభ ముందుకు వస్తుంది అధ్యక్షా. నేను ఈ సమయంలో మనవిచేస్తున్నది; శాసన సభ్యులు చెప్పినటువంటి విషయాలన్నిటినీకూడా దృష్టిలో వుంచుకొని ఈ తెలంగాణా రెగ్యులేషన్ యాక్టులోకి తీసుకురావలసిన మార్పులుకాని లేక ఆంధ్రాప్రాంతానికి తీసుకురావలసినటువంటి కొత్త రెగ్యులేషన్ యాక్టు కానివ్వండి, తరువాత యిప్పుడు అమలు జరుగుతున్నటువంటి విషయాలలో వున్నటువంటి లోపాలు కానివ్వండి, ఈ రాజీనామాలు తీసుకొని బేదఖల్ చేయడంకూడా కానివ్వండి, ఇవన్నీ ప్రభుత్వదృష్టిలో వున్నాయని, ఈ విషయాలన్నిటిని గురించిన తగినచర్యలు త్వరలో తీసుకోబడుతవని విశ్వసిస్తున్నాను. దీనిని ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా: ఇది ఎంతమటుకు effect అవుతుందో ఆ approximate number తెలియజేస్తారా?

Mr. Deputy Speaker :—I don't think he is hearing that

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Approximate number only Sir.

(శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :— మంత్రివర్యులు, కనీసం దయచేసి 47 వ సెక్షను, 5th Chapter గురించి చెప్పమనండి. మా Regional Committeeలో ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేశాము.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— Sec. 47 అనే కాదు, దానికి సంబంధించి యింకా ఎన్ని వున్నాయో అన్నీ సమగ్రంగా తెస్తామని చెప్తున్నారు.

(శ్రీ) సి. జంగారెడ్డి :— ఇది ఒక్కటేనండీ; ఈ ఒక్క విషయం చెప్పనండి.

(శ్రీ) టి. పురుషోత్తమరావు .—ఈ సమగ్రమైనటువంటి రిపోర్టు Regional Committee కి యిస్తారా సార్ ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ .—అడిగితే

(శ్రీ) వి బి. రాజు :—పురుషోత్తమరావుగారు కనుక ఒక motion Regional Committee కి కనుక పంపేటట్లయితే, అది సమగ్రంగా విచారించ వలసినదని చెప్పి గౌరవనీయ సభ్యులు ఎవరైనా Regional Committee తో ఈ విషయాన్ని సమగ్రంగా పరిశీలించడానికి ఒక sub-committee వేయమన్నట్లయితే తప్పకుండా ఒప్పుకుంటుంది. Regional Committee నుండి sub-committee వేసి దానికి సంపూర్ణమైన సహకారం యిచ్చి అంతా పరిశీలన చేస్తాము.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇది ఎంతమందికి ఉపయోగపడుతుందో చెప్పగలరా ?

(శ్రీ) వి. బి రాజు .—ఇప్పుడే నేను మనవిచేసినట్లుగా ఈ శిలువలి మందిలో వారిదగ్గర పట్టేదార్లు కాంగా యింకా ఎంతమందిదగ్గర ఎంత భూమి ఉన్నదో యిది అంతాకూడా record చేయడంచాలాకష్టం. It is a very stupendous task.

Mr Deputy Speaker.— The question is.

"That the Andhra Pradesh (Telangana Area) Tenancy and Agricultural Lands (Amendment) Bill, 1968, be read a first time".

The motion was adopted

Sri V. B Raju:— Sir, I beg to move

"That the Andhra Pradesh (Telangana Area) Tenancy and Agricultural Lands (Amendment) Bill, 1968, be referrad to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly."

Mr. Deputy Speaker— The question is:

"That the Andhra Pradesh (Telangana Area) Tenancy and Agricultural Lands (Amendment) Bill, 1968, be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly"

The motion was adopted.

THE ANDHRA PRADESH (ANDHRA AREA) EDUCATIONAL INSTITUTIONS REQUISITIONING AND ACQUISITION EXTENSION AND AMENDMENT BILL, 1967.

Mr. Deputy Speaker: The Minister for Education is not present.

Sri C. V. K. Rao:— The Minister himself must have been requisitioned.

Mr. Deputy Speaker: On behalf of the Education Minister, any other Minister can move.

[Sri V. B. Raju rose in his seat]

(At this stage the Minister for Education entered the House).

The Minister for Education (Sri T. V. Raghavulu):— Sir, I beg to move,

"That the Andhra Pradesh (Andhra Area) Educational Institutions Requisitioning and Acquisition Extension and Amendment Bill, 1967, be read a First time."

Mr. Deputy Speaker. Motion moved.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు: [illegible] అంధ్ర ప్రాంతములో [illegible] acquisition [illegible] [illegible] [illegible]

వడబడాలి అనుకోండి కొన్ని చాలా technical point లో rules ఎక్కడైతే తయారుచేయవలసి ఉన్నదో అవి ఏవీ లేవు కనుక ఇబ్బంది వచ్చింది. అప్పుడు Finance Secretary గా ఉన్నటువంటి రమేష్ గారు అప్పుడు మాకు కొన్ని సలహాలు ఇచ్చారు. ఒక school మధ్యలో ఆ school management ని headmaster ను వదలకు పోవద్దు అనుకున్నారు ఆ ఊరిలో school లేదు. కొందరు రాజులు అని చెప్పి ఎం కోళ్లర యూనివర్సిటీ Vice-chancellor గా కొన్నాళ్ళు వీరు పని చేసినా Director of Public Instruction వారు ఇది చూడలేదు, school వదలవద్దని చెబులేదన్నారు. అప్పుడు మేమంతా అనేసాము school లో పోకే ఎక్కువంది ఎవరితోలో నైనా school లో ఉండాలి అని, అప్పుడు వారికి ఈ Act చూపిస్తే నిజమే మరి దీని కొనసాగించమని చెప్పారు. అప్పుడు ఎవరో Education Secretary. అందరివద్దకు పోగొట్టి వచ్చారట. అదసలు Act అయితే బాగానే ఉన్నది, దాని ప్రకారం అనులుపరుచుకుంటూ పోయినట్టు లేదు కాబట్టి it is equal to a dead law, అందువల్ల చేయవలసిన పని వీరు చెప్పారు. అంతటితో అది పోయింది. ఇప్పుడంతా ఏర్పాటుచేసుకొని మళ్ళీ మనవాళ్ళు elementary school లన్నీ తీసుకోవాలనుకొని మేమంతా చాలా అభ్యంతరపెట్టాము. ఈ schools అన్నీ కూడా nationalise చేసి Government తీసుకోవాలనుకొని teachers ను కూడా పోలీసు వస్తామన్నారు. ఇపుడు education అంతా ఒక పద్ధతిలో ఉంటుంది ఈ education కూడా Municipalities కు మాత్రం ఇవ్వండి వాటి చేత ఏర్పరుచు, మాయాలు ఏర్పాటు మాటి ఇవ్వకూడదనిచెప్పి మన్నుపోయాము ఏది ఏమైతేనేం ఉంది. ఆ ప్రకారం ఏర్పాటు మాకు వచ్చినా G. O. issue చేశారు. అప్పటికి మీరు సంతోషించారు. మాని ఆ సమయంలో వదిలిపెట్టి వచ్చారు! ఈ schools అన్నీ స్వాధీన పరుచుకొని అనుకొనేటప్పటికి, కొందరు బాగా resist చేశారు. School recognition తీసివేస్తే. school తీసుకుంటారు. అసలు school పెట్టరాదు. మరి మధ్యలో school alternating గా నడపడానికి, Government వీరి ప్రశ్నలు ఎదురుకొనుకుంటారు, చట్టాన్ని మీరు చేసిన బాధ్యతను ఇదా మీరు. ఒక order తో regulate చేయమని మీరు సహాయం చేస్తామంటే అసలైనా boycott చేసినప్పుడు, school పెట్టకపోవడంకన్నా మీరే ప్రభుత్వము కదూర్చొంది. మీరేమి చేస్తారు అని అడిగాడు. అడిగినప్పుడు ఇదంతా consultation అయిన తరువాత, old Act ను మళ్ళీ revise చేసి. కాదనుకుంటే కొన్ని మార్పులను సవరణలు చేసుకొని ఒక "Educational Institutions Temporary Acqisitions Act" అని అన్నారు తీసుకువచ్చారు ఈ Act వీటిని సంబంధించిన ఎక్కడా అనుకోవడం జరిగి వీలుకాదు. ఈ రెండో సంబంధాలు ఎందుకంటే, మళ్ళీ Government వాళ్ళు వేరే alternative గా buildings తీసుకోవలసిరావచ్చు. అంతకు ముందు school ఎక్కడైతే నడుపుతున్నారో ఆ building వదిలిపెట్టి వీలు

ఉండాలని ఈ బిల్లుయొక్క ప్రధాన ఉద్దేశము. దాని details వేరే ఉన్నాయి. కాని మేము దిగులు పడుతున్నది ఏమిటంటే, ఈ బిల్లు ఉపయోగ పరచవలసి నటువంటి స్థితి ఏర్పడితే ఉన్నదో అది లేకుండా చేశారు. రెండవది, ఎవరైతే మేము school యివ్వమని అన్నారో వారి దగ్గిర school తీసుకోలేపోయినారో వాళ్ళు ఇప్పుడు High Court కు పోతారు Government ఏమైనా defence కు గాని, court కు గాని వెళ్లకుండా వాళ్లకేమైనా surrender చేసి వచ్చినట్లే. ఎవరైతే మర్యాదగా nationalisation of education వద్దంటూ చెప్పి వాపసు ఇచ్చి, Mission schools వాటిదగ్గర మేమేమైన అడివారము జరుగుతున్న టువంటి teachers cenference కు వెళ్ళి వాళ్ళకు ఏమైనా encourage చేసి ఇది patriotic spirit అయ్యా, మీరు ఎప్పటికుండా ఒప్పుకోండి అనిచెప్పితే, వాళ్లంతా మాముందు ఇవ్వలేకపోయినా మాపైన గౌరవంతోటి సంతకాలుచేసిఇస్తే ఆ సంతకాలు వాళ్లకు ఈవేళ అది death warrant అయింది ఎందువల్లనంటే వాళ్ళకు ఏమైన protection ఇస్తామని అన్నారు. 60 సంవత్సరాల వరకు తీసివేయమని protection ఇస్తామని అన్నారు. ఆ protection లేదు. గంగలో కలిపి పారేశారు. అది తీసిపారేయడమే కాకుండా, ఇప్పుడు వాళ్ళకుకూడా తీసి పారేస్తున్నా ఈవేళ ఆ teachers గతి ఏమైంది అంటే దారితప్పి మామిడికాయకొని మామిడికాయకాగా మొత్తం తినివేసి వదుము ఆ రెడ్డి కొంత దారిలో ఆ గోదావరిలో పారవేసినట్లుగా ఈ teachers ప్రజలకు గోదావరిలో పారవేసివారు. Education ఏమైన అధ్వాన్నంగా అయిపోయింది. పదిమందికి ఏమైనా ఇచ్చారు. వారు రోజుకొక transfer చేస్తున్నారు. Teachers గతి ఎట్లా ఉన్నదంటే, వారు మీకేమైన గట్టిగా ఎక్కడ దొరుకుతారంటే Bus Stand వద్ద దొరుకుతాడు. ఎందుకంటే ఎప్పుడు ఏ order వస్తుందో ఏ bus కు పోవలెనో, ఏ రైలుకు పోవలెనో దానికోరకు నిరీక్షిస్తూ ఉంటాడు. నిన్నటే మేడ్చర్లకు వేశామన్నారు. కాని మళ్లీ రేపో మిమ్ము మరవరికి వేశామని అన్నారు. అందువల్ల వాడు ఎప్పుడూ post office దగ్గర, bus stand దగ్గర ఉంటూ ఏ రైలుకు పోవలెనో, ఏ బస్సుకు పోవలెనో అని నిరీక్షిస్తూ ఉంటాడు. అందువల్ల ఈ nationalisation of education అనే పేరుతో మనకు వచ్చినటువంటి ప్రభుత్వ విధానము చాలా తప్పు. ఈ బిల్లుకు నేను వ్యతిరేకం కాదుగాని ఈ బిల్లు ఎందుకైతే తీసుకువచ్చారో మొట్టమొదటకాశ్మీరుపరిస్థితులో ఏ మార్పులైతే ఉన్నాయో, పాటితో రెండు ప్రధానమైన మార్పులు ఉన్నాయి. ఆ నాడు ఇష్టపూర్వకంగా ఇచ్చినటువంటి teachers కు రక్షణ ఇస్తామని అన్నారు. రెండవది, ఎవరైనానే మేము school ఇవ్వమనిచెప్పి, మేము compulsory గా తీసుకుంటామని చెప్పారు. వాళ్ళదగ్గర తీసుకోలేదు. ఇచ్చినవాళ్ళకైనా శిక్ష వేశారు. అందువల్ల ఈ బిల్లు తీసుకురావడమే అవసరమైనా Act లెంగ్తాను extend చేయడం అవసరమేగాని teachers ఎవరైతే retrench అయినారో వాళ్ళకు మీరు ఇవ్వకపోయినట్లయితే మళ్లీ మీరు వాళ్ళను ఉద్యోగాలకై

లోకి తీసుకురాకపోతే విద్యా విధానం పోతుంది. మనం ఇచ్చిన మాటకు విలువ పోతుంది. పద్ధతి nationalise చేస్తామంటే ఆ విద్యారంగం ప్రజలలో పోతుంది. అందువల్ల దీనిని పూర్తిగా ఆలోచించుకొని సమన్వయంగా, న్యాయంగా ఆలోచించుకోవాలని, teachers ను విశ్వాసములోకి పడవేయమనుటకే, ఈవేళ తీసి పారేస్తామన్న హామీని మళ్లీ పెట్టి 60 సంవత్సరాలవారకు guarantee ఇచ్చిన మాటను విశ్వసించుకోవాలని ప్రభుత్వాన్నికోరుచూ, ఈ బిల్లును బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీ సి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, మనిషి, జాతి విద్య విశాలాన్ని పరిణామింపచేయుటయంటివి. అటువంటి విద్యను నిర్వహించే ప్రభుత్వం దాని ఏమనుషై ఎటువంటి ఏపాంతరాలు పోతే ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వానికి ఉండవలసిన లక్షణాలను కోల్పోతుంది. మన ప్రభుత్వ విద్యావిధానం యిప్పుడు ఒక ద్వంద్వ విధానం క్రింద ఉన్నది. విద్యావిధానంలో మూల లక్ష్యాలను గమనించి కొన్ని బిగులను తయారుచేయడంలో ప్రభుత్వం సంపూర్ణ బాధ్యతతో ఎందుకు నిర్వహించలేదు? ప్రజాస్వామ్యంలో విద్య యొక్క మూల లక్ష్యాన్ని, ప్రజల ధర్మాన్ని, దేశ ధర్మాన్ని నిరవధ్యంలో ఉన్న ప్రభుత్వాధికారులు గుర్తించుకోవాలి. ప్రభుత్వమే ప్రజల ధర్మాన్ని నిర్వహించాలి. కాని యీవాడు ప్రైవేటు మేనేజ్‌మెంటులో, తమ స్వంతానికి నిర్వహించుకోవటమున్న విద్యా సంస్థలను ప్రభుత్వం తమ చేతుల్లో పెట్టుకొని ఉన్నత స్థాయిలోకి తెచ్చుటకు ఆంధ్రలో ప్రయత్నిస్తున్నదా అంటే లేదు. ఆంధ్రలో వ్యక్తులు నిర్వహించేవాటిల్లోనే స్థాయి ఎక్కువ ఉన్నది, వాళ్లదా ఎక్కువఉన్నది. ప్రభుత్వ ఆమూల్య లక్ష్యాన్ని అక్కడ నిర్వహించకుండా ఆ చట్టాన్ని తెలంగాణాకు కూడ పరిచయంచేయాలనే పద్ధతిలో యీ అమెండ్‌మెంట్ తెచ్చింది. ప్రభుత్వం విద్యయొక్క మూల లక్ష్యాన్ని గుర్తించే వ్యక్తుల పరంలో కాకుండా ప్రభుత్వమే నిర్వహించడానికి అనేక ప్రాంతాలలో వాటిని సమగ్రంగా ప్రభుత్వం తన కంట్రోలులోకి తీసుకోవలేదు. స్కూలుపైనలువరకు ఉచిత విద్య యిచ్చే అవకాశాలు కలుగజేసినప్పుడు, ప్రైవేటు వ్యక్తులు నిర్వహించే పాఠశాలలో ప్రాథమిక విద్య నుంచి ఎల్లం నుంచి రు. 6 లు, రు. 7 లు చొప్పున వుంటూన్నప్పుడు ఆ పద్ధతిగా తీసుకొనుటకు వీలులేదని, దానిని అరికట్టుటకు ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలు తీసుకొంటున్నదా? అంటే లేదు. వారికి స్వేచ్ఛగా తీసుకొనుటకు అవకాశం యిస్తున్నది. స్కూలును ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొనడమేది ఆట్లా ఉంచి చూస్తే ప్రైవేటు సంస్థలో జరుగుతున్న పద్ధతి యీ విధంగా ఉన్నది—రూల్సుకు మించి వసూలు చేయడం, capitation fees తీసుకోవడం జరుగుతోంది. ప్రైమరీ స్టాండర్డులో చేరే విద్యార్థినుంచి రు. 50 లు, రు. 100 లు వసూలుచేసే ప్రైవేటు సంస్థలు ఉన్నవంటే సిగ్గుపడాల్సిన పరిస్థితిగా ఉన్నది. కనుక యీ బిల్లు ముఖ్య ఉద్దేశాన్ని ప్రభుత్వం అమలు పెట్టడానికి కార్యశక్తితో పుచ్చుకోవాలి. నియమాలను పక్రమంగా పాటించడానికి వ్యక్తుల సంస్థలమీద తనిఖీ కంట్రోలు చేయాలి. ప్రైవేటు మేనేజ్‌మెంటు పక్రమంగా ఉంటే ప్రోత్సహించాలి. దాని మంచి చెప్పుకోవాలి. ప్రైవేటు మేనేజ్

మెంటులో దోషం ఉంచే దానిని తొలగించాలి. ఇప్పుడు దోషం ప్రభుత్వమే చేస్తున్నది. ప్రభుత్వ విద్యా సంస్థలలోంచి 14 వేల మందిని తొలగించాలంటున్నారు ప్రైవేటు సంస్థలు తొలగించుటలేదు. ప్రభుత్వం అధిక ప్రాయంగా ఉండుటకు బదులు ఉపాధ్యాయులను తొలగించే పద్ధతికి పూనుకుంటే ప్రైవేటు మేనేజ్‌మెంట్లు మంచిదనే అభిప్రాయం ఉంటుంది. కనుక ప్రభుత్వం అమలుపరచే విధానం ద్వంద్వ పద్ధతిలో ఉన్నది. అదర్శ విధానంలో ప్రభుత్వం యీ విద్యా సంస్థలను తీసుకునే పద్ధతి అవలంబించాలి. ఆగ్మెంటేషన్‌లో ధర్మ వ్యవస్థితి సంస్థలను ప్రోత్సహించే కార్యక్రమం తీసుకోవాలని పేర్కొనుచున్నాను.

(శ్రీ ఎస్ వేమయ్య :—అధ్యక్షా, నా spirit బాగానే ఉన్నది. ఇది పరిశీలించవలసినదే గాని వ్యతిరేకించవలసినదికాదు. కాని యీ సందర్భంలో ప్రభుత్వ విధానం. లోగడ ప్యాస్ చేసిన చట్టంయొక్క కాంసీక్వెన్సు. అందులో పొరపాట్లు పరిశీలించి సరిదిద్దుకొని సమగ్రంగా ఒక అమెండ్ మెంట్స్ తీసుకురావలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇది 1965 సంవత్సరంలో మనం ఎక్వైర్ చేసి దానియొక్క భవిష్యవసానం ఎన్ని స్కూల్సు, ఎంతమంది ఉపాధ్యాయులను మనం తీసుకోవాలి యీ ఆక్ట్ ఇంప్లిమెంట్ చేసినప్పుడు సరిగా చేశామా, లేదా అనే విషయాలు పరిశీలించాలి

(శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—అధ్యక్షా, గౌ. సభ్యులు చిన్న భ్రాంతిలో ఉన్నారు. 1965 సంవత్సరంలో ప్యాసయిన యీ ఆక్టు వచ్చి పబ్లిక్ స్వాధీనం చేసుకొన్నారని అనుకొంటున్నారు. కాని. అవి ఈ కారణం క్రింద తీసుకొన్నవి కారు. ఎన్నికముగా కారణంతో వారు యిప్పుడు స్వాధీనం చేసుకొనడం జరిగింది. జి. ఓ యివ్వడం మూలంగా యిదిచేశారు. ఈ ఆక్టు క్రింద చేయలేదు.

(శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—మంత్రిగారు చెప్పింది యింకా కాస్త light యిచ్చింది. అంటే అప్పుడు ప్యాస్ చేసిన చట్టం కాగితాలమీదనే ఉన్నదన్నమాట.

(శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—ఎన్నికంగా యిస్తే కారణం వర్తింప చేయవలసివస్తుంది?

(శ్రీ పి. వి. కె. రావు:—ఆ కారణం అమలు చెట్టుకుంద జి. ఓ. ప్యాస్ చేసి దానికి ఆధారం చేసుకొని స్వాధీనం చేసుకొంటున్నారన్నమాట! మేలుగా ఉన్నది.

(శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—చట్టంలోనేది కాకపోయినట్లయితే దానితో సంబంధం లేకుండ Public good గురించి కాకాలనుకున్నప్పుడు తీసుకోవొచ్చు.

Mr. Deputy Speaker:—Was there any occasion reported to requisition

Sri T. V. Raghavulu:—So far no Sir. చట్టంలేకి ఇంప్లిమెంట్ చేయాలి.

(తె) ఎమ్. వేమయ్య :—ప్రభుత్వం ఎన్నికలు చేయలేదు. చట్టాన్ని ఉపయోగించలేదు అనే పాఠశాలల్లో ఆర్థాన్నస్థితి ఉన్నది.

(తె) పి. సి. రావు :—మ్యూనిసిపాలిటీలు స్థాపించిన private aided schools ఉన్నవి. అవి మంత్రిగారు చెప్పే జి. ఓ. ప్రకారం మీవా ?

(తె) ఉప సభాపతులు :—అవి.

(తె) పి సుబ్బయ్య :—మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు జరుగుతున్నవి కదా. దీని వలన ఉంది ఉన్నది కాబట్టి దాని నుపయోగించి persuade చేస్తున్నారు కాబట్టి ఆ spirit కలిగించడం ద్వారా యిచ్చారు గాని, అటు లేకుండా జి. ఓ. ఎట్లా వస్తుంది ?

Mr. Deputy Speaker :—Government must not have felt the necessity. As and when they feel the necessity they will acquire.

Sri P Subbayya :—Because there was persuasion they have voluntarily.

Mr. Deputy Speaker :—What the Minister says is, because they have voluntarily given there was no necessity for acquisition.

Sri P. Subbaiah :—It was persuaded. Our point is that Government have not, by force, acquired. Our case is because there was persuasion schools have been given.

Mr. Deputy Speaker :—What Mr. Vemayya says is something different.

(తె) ఎమ్. వేమయ్య :—ఈ చట్టము పాస్ చేసిన తరువాత మేము వెళ్ళి చెప్పాము — బలవంతంగా ప్రభుత్వ మీ మ్యూనిసిపాలిటీ తీసుకోవడం ఎందుకు ? ఎలిమెంటరీ మీరే యివ్వండి, Government తీసుకుంటే బాగుంటుంది, మీ యొక్క రకములు ఉంటాయని చెప్పాము. అందువల్ల వారు ఎన్నికలు ప్రభుత్వానికి మ్యూనిసిపాలిటీ యిచ్చారు. ఎన్నికలు, యివ్వకుండా అడ్డం తిరిగిన వారు చెడ్డ వారుగా చూపుతున్నారు. మా మాట విని ప్రభుత్వానికి యిచ్చిన వారు అనేక యిబ్బందులకు గురి అయినారు. ఏజ్ విషయంలో 60 వరకు ఉంటే, ప్రభుత్వానికి యివ్వడంవలన నష్టం వచ్చింది. రెండవది జీతాల్ యివ్వడం వచ్చినట్లుగా అందరికి మార్చి చేయడం జరిగింది. జీతాల విషయంలో యిబ్బంది వచ్చింది. తోగర మేము ఎందుకు support చేయవలసి వచ్చిందంటే — మేజర్ పోర్షన్ మ్యూనిసిపాలిటీ జీతాలు సరిగా యివ్వడం లేదు. టీచర్లకు సర్వీసు రక్షణ లేదు. General Principle Nationalization of Schools. గవర్నమెంటు తీసుకొని చక్కగా నడిపినట్లయితే బాగా ఉంటుంది అనేది ప్రధానమైన ఉద్దేశ్యం. Spirit బాగానే ఉన్నది గాని implementation కు వచ్చిన తరువాత Act సరిగా అమలు చేయలేదు. అయితే Act అమలు చేయగలుగుతున్నట్లు అన్ని schools బాగా ఉన్నాయి అని చూపిస్తామా ? మేజర్

మొటులో అవకతవకలు ఉన్నాయి. అవి సరిగా జరగడం లేదు ఉపాధ్యాయులకు మేనేజ్ మెంటుకు తగాదాలు కూడ ఉన్నది. ఇప్పుడే ఒక case వచ్చినది. మంత్రిగారితో చెపితే బ్రహ్మాండముగా యివ్వనున్నారు. 68 సంవత్సరంలో ఒక G. O. Pass చేసి ఆ teachers కు pay scales fix చేసి మేనేజ్ మెంటును యివ్వమన్నాము 68 లో pass చేశాము. G. O. issue చేశారు ఈ రోజు వరకు implement కాలేదు అల్లూరు రామలింగేశ్వర సైన్స్ కాలేజులో ఉన్నది. Case కూడ వేయుమన్నాను. ఎక్కడ ఉన్నాయి మీరే vague గా ఎక్కడెక్కడో ఉన్నాయి అని చెపితే పరిష్కారమౌతుందా అని అనవసరము ఇట్లా instances ఎక్కడ దొరుకుతున్నాయో అవేవం చెప్పవచ్చు అక్కడ జరిగేటట్లుపంటే యిబ్బందులు కూడ చెప్పవచ్చును. Andhra area లో Act ఉన్నా అది సరిగా ఉపయోగపడలేదు. తెలంగాణా area కు extend చేయవలసిందే. Implementation లో సరిగా ఉపయోగించుకోవలసి ఉన్నది. Management లో చాలా చోట్ల city లో కూడ show notice కు వచ్చినాయి. జీతం 100, 150 అని ఉంటుంది. సంతకం 150 కి ఉంటుంది. అందులో 25 తగ్గించి వేసినాలు పెట్టించుకున్నటువంటివి ఉన్నాయి. ఇవన్నీ జరుగుతూ పోవడానికి Government తీసుకుంటే చట్టబద్ధంగా వస్తుంది. వాళ్ళకు కర్యాలు వగైరాలు సరిగా ముట్టుతాయి అనే ఉద్దేశ్యంతో యిది మనం support చేయవలసియున్నది. సరిగా implementation చేసుకోవాలి. Management Schools లో అధికమైన యిబ్బందులు పిల్లల అడ్మిషన్ లో donations పేరుతో డబ్బు వసూలు చేయడం ఉన్నతంగా ఉన్న కుటుంబాలు, ఆర్థికంగా ఉన్న వాళ్ళ పిల్లలకు ఈ schools ఉపయోగపడుతున్నాయి. సామాన్యమైన మధ్య తరగతి, పేద వాళ్ళ పిల్లలు కొన్ని schools లో చదువు కొనే దానికి అవకాశం లేదు. అందులు admission దొరకదు ఇవన్నీ ఉన్నాయి దానికి కొన్ని principles, guiding lines యిచ్చి మీరు ఈ standard లో వేయాలి, ఇంత మందిని చేర్చుకోవాలి donation యిచ్చిన వారిని చేర్చుకోవాలి అని పోతే గవర్నమెంటు ఏమి ఉన్నది. Acts ఏమి ఉన్నాయి దాని యొక్క implementation ఏమి ఉన్నది. ఉన్నత కుటుంబాలకు చెందినవారి పిల్లలకు చదువుగాని సామాన్యులకు యిది అందుబాటులో లేదు. మన schools ఏవో మన పల్లెలలో ఉన్నాయి. మన schools, మన standard మనది అనేరకంగా కనబడుతున్నది. ఈ institution గవర్నమెంటు తీసుకున్నా తీసుకోకపోయినా ఇవన్నీ పబ్లిక్ పర్యవేక్షణలో ఉండాలి. Syllabus గాని, standards గాని state అంతా ఒకటే పద్ధతిలో ఉండాలి Local Boards గాని మునిసిపాలిటీలుగాని. Management Schools గాని అన్నీ గవర్నమెంటు తీసుకోవడానికి అవకాశం తీసుకుంటున్నాము. ఇంతకుముందు అడిగాము మనం Act pass చేశాము ఆ Act ప్రకారం గవర్నమెంటు ఎన్ని schools తీసుకున్నది? Local Boards schools ఎన్ని తీసుకున్నాము. Private Schools

ఎన్ని తీసుకున్నాము? దానికి ఏమీ యిమ్మంటు పెట్టారు? లేకుంటే Education తీసుకున్న ఎంత భాగం వచ్చినది? Management కు అక్కడ ఉన్నటువంటి ఉపాధ్యాయులకు, విద్యకు, విద్యకు, ప్రజలకు అంతకు మధ్య వచ్చే రీతిగానే వచ్చేవా ఒక పద్ధతి ఆలోచించి అమలుచేయాలి అన్నది స్పష్టముగా ఉండాలి కాని లోగడ అంధ్ర area లో మేము అమలుచేసినటువంటి దురదృష్ట కరమైన సంఘటనలు వీళ్ళు రాకూడదని ఈ సందర్భంలో చెప్పాలి. వారిని మార్చే సమయంలో యిమ్మంటులు వచ్చినాయి. ఆ institutions తీసుకొనేటప్పుడు buildings వగైరాలు Stationery వగైరా లాంటి కూడ కొంత యిమ్మని వచ్చినది. ఇంక age విషయంలో ఒక principle వచ్చినది Management వారు 60 సంవత్సరాలు అంటున్నారు. దానిని తగ్గించి మీరు యింటికి పొమ్మని చెప్పుతున్నారు ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని యిది విద్యా విధానంగానే అమలు పరచాలి Principle తీసుకున్నా implementation లో మాత్రం లోపం ఉన్నది. గవర్నమెంటు schools కంటె private schools బాగా ఉన్నాయి. ఇవన్నీ పడిపోకుండా చేయాలి. మనకు మూడు యూనివర్సిటీలు ఉంటే ఒక దాని కొకటి సంబంధం లేదు. ఒక అయిన first class, second class అని మార్కులు ఇస్తే ఇంకొక అయిన a+b, c+b, మైనస్ అని యిట్లా యిస్తున్నారు. Colleges లో గాని, High schools లో గాని, elementary schools లో గాని uniformity maintain చేయడం లేదు. ఉపాధ్యాయుల విషయం తీసుకుంటే 14 మందిని retrench చేయాలి అంటున్నారు. ఎంతమంది correct figure మంత్రిగారు చెప్పాలి. విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులకు ratio లో యిమ్మంటి వచ్చిందని పత్రికలలో వచ్చినది. ఒక teacher 60 మంది విద్యార్థులకు అయితే చెప్పాలంటే ఎక్కడ కార్యం అవుతుంది? Class లో పిల్లలను ఏ క్లాస్ చెప్పి 60 మంది పిల్లలకు పరీక్ష correct చేయాలంటే కార్యం అవుతుందా? Single teacher schools ఉన్నాయి. ఆ మధ్యలో 100 మంది ఉంది, 200 మంది ఉంది—it is a single teacher school. ఒకరికొకరు పరస్పర విరుద్ధం అన్నమాట. ఎక్కడ కే teachers అవసరమో, 100 మంది 200 మంది ఒకరే manage చేస్తున్నా అక్కడ యింకో teacher లేదు. ఎక్కడ లో ratio కు మించి surplus గా ఉన్నారు ఈ విధంగా పరస్పర విరుద్ధంగా ఉన్నది. Uniformity పద్ధతిలో గాని, పద్ధతిలో గాని, ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని management schools తీసుకోవడము ఆంధ్ర area లో అనిన యాజమాన్యాలు యిక్కడ రాకుండా చేయాలి. ఆ standards కూడ maintain చేయాలి. Spirit లో తేడా ఉండకుండా ఉన్నది గాని implementation లో తేడాలుంటే విద్యాలంతే చూసి వ్యతిరేకత ఉన్నది. Nationalisation of schools లో, implementation లో teachers దెబ్బ కొడతా, విద్యావిధానంలో university యొక్క పలుకుబడి దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయాలని తెలియ చేస్తున్నాము.

శ్రీ వి. మునుస్వామి :—అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు formal గా బాగా ఉన్నప్పటికీ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉపాధ్యాయవర్గం ఈ schools లో పడుతున్న బాధలు, వీటిని అనుసరించి తెలంగాణా వారికి యిది తప్పిపోవడం మేలు. అందువల్ల ఈ బిల్లును నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను ఎందువల్లనంటే నేను practical గా అనుభవించిన వ్యక్తిని. స్వర్గీయ కేవయ్యగారు చెపుతూ private schools లో admissions ధనవంతులకు, పలుకుబడి కలిగినవారికి ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. తమరు వారు అందులో enter కావాలంటే recommendation, influence, fraud యివన్నీ కావలసి వస్తున్నదని అన్నారు కాని practical గా చూస్తూ ఉంటే management school లో ఆ మేనేజరును కాస్తో కూస్తో మంచి చేసుకుంటే దొంగతనంగానో nationalise చేసినటువంటి పంచాయతి సమితిలో పంచాయితీ బోర్డు మెంబరు తల్లా పరిషత్ ప్రెసిడెంట్, వీరందరిని elect చేయగలిగినవ్యక్తి వీళ్ళందరి ద్వారా చేయించగాని అక్కడ admission దొరకడం లేదు. ఇది పడుతున్న అనుభవం. మిషన్ మేనేజ్‌మెంట్లు, యితర మేనేజ్‌మెంట్స్ కన్నవగాని చాలా బాగా జరుగుతూ వాళ్ల standards ను ఈ వాడు తగ్గించుకుండా ఉన్నాయి అక్కడ schools పరిస్థితులూ కెంటనే building పడిపోయింది, సరైన equipment లేదు. Inspector వస్తున్నాడు వాళ్ళే లోపరగా వీటిని జాగ్రత్తచేసి వారి దృష్టిలో ఆ లోపాలు వెంటనే set right చేసి ఏ మాత్రం లోపాలు లేకుండా తయారు అవుతున్నాడు. వాటి గవర్నమెంటు ఆధ్వర్యంలో ఉండే schools లో మాత్రం 40, 50 schools ఇట్లా క్రింద జరుగుతున్నాయి. టీచర్లు కూర్చోడానికి స్థలంలేదు. పంచాయితీ బోర్డు మెంబరు చావడిలోగాని లేకపోతే పక్కనుండి కొట్టంలో అటువంటి schools ఉన్నాయి. ఎందుకు ఈ విధంగా జరుగుతున్నది అంటే nationalisation తరువాత గవర్నమెంటు చూసుకుంటాములే అనే పరిస్థితి. ఏ school ఏ పంచాయితి ప్రెసిడెంటు వర్గానికి పడాలి పంబంధించిన వర్గంలో ఉంటుందో అది పర్య వాసం. అక్కడ ఆ schools కు teacher లరు. ఒక వేళ teacher వున్నా ఆవనికి తిండి పెట్టే దిక్కు ఉండదు. ఉండడానికి యిల్లు ఉండదు. ఇటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయి. వి. వి. గి. చాలాసార్లు మినిస్టర్‌గా ఉండేటప్పుడు ఈ statement యిచ్చారు. దానిని ఈ బాధు మేము యింకా గౌరవిస్తున్నాము ఏ ఉపాధ్యాయుడు అయితే ఆ school ను మేము స్వచ్ఛందంగా విద్యార్థిలోకంలో కలుపుతాము అది ముందుకు వస్తాడో అతనికి ఆ మేనేజ్‌మెంటును యివ్వడానికి మేము తయారుగా ఉన్నామని అన్నాడు. దీనంగా అటువంటి స్థితి వచ్చినప్పుడు దేశంలో విద్య అన్ని విధాల వృద్ధి అవుతుంది. ఇప్పుడు ఈ పద్ధతి వచ్చింది. Voluntary గా schools ఇచ్చేస్తున్నారని, ఎటువంటి పరిస్థితిలో voluntary గా యిస్తున్నారు? ఆ management ను hazrat చేసి వారిని పద్ధతులలో inspect చేయకుండా వాళ్ళకు cultivate చేసి, grants స్వతంత్రంగా యివ్వకుండా ఉండే పరిస్థితులలో వాళ్ళు ఎటువంటి రకమ లేకుండా పోతుందనే దృష్టితో voluntary గా యిస్తున్నారు అని కూడా తెలుసుకుంటాము అనే G. O. ఉంటుంది.

అట్టి కాస్తోకూస్తో తలంగాణాలో వ్రాయంగా ఉన్నదనే వాదన కన్పిస్తున్నది. ఇది శేయంతాయడమని నా నమ్మకం. ఇంకా ఈ ఉపాధ్యాయులు ఎదుర్కొంటున్న యిబ్బందులు చెప్పవలసిఉంది. కార్యాలయాలు ఎంతో పనిచేస్తూ ఉంటాయి. కార్యాలయాల్లో, కర్మాగారాల్లో వేసవి వారికి వున్న సెలవిటట్టే మేనేజ్‌మెంటు కూడా ఇవ్వాలని అంతేగాని, 60 సంవత్సరాలవరకు వారికి మేనేజ్‌మెంటు క్రింద పనిచేయమని చెప్పడం సమంజసం కాదు. 55 సంవత్సరాలకే వారి బాధ్యతను పరిమితమైపోతూ ఉన్నది. ఈవిధంగా ఉపాధ్యాయులు ఎన్నో అసౌకర్యాలకు గురవుతున్నారు. దీనిని తెలంగాణాకు కూడా విస్తరింప చేయడం వలన, యిక్కడ ఉపాధ్యాయులు కూడా ఆ విధమైన యిబ్బందులకే గురికావలసి వుంటుంది. నిజానికి, యిప్పుడు మేనేజ్‌మెంటు స్కూళ్ళలోనే సగానికి మించి మేనేజ్‌మెంటు స్కూళ్ళలో ప్లాటరస్టు ఎక్కువగా వున్నది. అటువంటప్పుడు వారికి సెలవులు కేటాయించి జీతం యిస్తూ వారిని వ్యాపారం చేయనివ్వడం సమంజసంగా తోచటంలేదు. అందుకే ఈ బిల్లును నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఉస్మాన్ అలీ :—అధ్యక్షా, దీని గురించి పూర్తిగా చర్చించి అర్థం చేసుకోవడం లేదు. ప్రభుత్వం చాలాకాలి పనులన్ని పెట్టుకుంటుంది. ఉన్న పనులను చక్కబెట్టడం చాలా కష్టం మేనేజ్‌మెంట్ స్కూల్సును తీసుకుని చేస్తారట. వ్యవసాయం చేసి 20 సంవత్సరాలైంది. ఒక్కసారి అయినా పొలాల్లోకి, పల్లెటూళ్లలోకి వెళ్ళి చూడండి. అక్కడ గవర్నమెంటు స్కూల్సు ఎన్ని ఉన్నాయి? పూర్తి స్కూల్సు ఏ పరిస్థితిలో వున్నాయి? అదేమీ చక్కబెట్టలేని యీ ప్రభుత్వం, ఎంతో కష్టపడి మేనేజ్‌మెంటు స్కూల్సును చూస్తుంటే, వారి ట్యాలెంటును తీసుకుంటుందట. గవర్నమెంటు స్కూల్సులో యివ్వలేని ఎడ్యుకేషన్ వారు ఎంతో కష్టపడి, ఎన్నో యిబ్బందులు కల్పించి యిస్తూ వుంటే వారి ట్యాలెంటును తీసుకుంటారట. అయితే ఆచరణలో వున్న అవకతవకలను, ప్రజలు గుర్తించిన యిబ్బందులను గూర్చి ఈ వేదికపై ఎన్నిసార్లు మేము చెప్పినప్పటికీ, యీ ప్రభుత్వం వాటిని ఒక్కసారైనా ఆలోచించారని ప్రయత్నించిందా? అని నేను అడుగుతున్నాను. మేనేజ్‌మెంటు స్కూల్సులో ఫీజు ఎక్కువ. అడ్మిషను సమయంలో కూడా నేను యీ విషయాన్ని ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువచ్చాను. కాని, దీనికి సంబంధించి ఏమీ ఆలోచించినట్లు కనబడలేదు. అయితే, అక్కడకు పిల్లలను తల్లిదండ్రులు చదువు కొనికి కారణమేమంటే యీ గవర్నమెంటు స్కూల్సులోని ఉపాధ్యాయులకు ట్యూషన్లు చెప్పకపోతే జీతాలు పెంచకపోవడం, ప్రమోషన్లు యివ్వకపోవడం, ఉపాధ్యాయుల పరిస్థితిగూర్చి ఏమీ ఆలోచించకపోవడం. ఇంతలా పరిస్థితులలో చాలా విచిత్రంగా తయారయ్యింది. ఈ బిల్లులో వారి అభిప్రాయాలేవీ, కనబడటంలేదు. ఇటువంటి బిల్లులు తీసుకొచ్చేటప్పుడు వారిని కూడా కూర్చోబెట్టి వారి అభిప్రాయాలు తెలుసుకోవాలి. అందుకని

పంచాయితీలు మునిసిపాలిటీలనుండి యీ స్కూల్సును ఎడ్యుకేషన్ డిపార్ట్ మెంటు తీసుకోవాలని నేను చెబుతున్నాను. పంచాయితీలలో ఆ ఉపాధ్యాయులకు జీతాలు సక్రమంగా సరిగా రావు. పైగా పీను చమ్యలీ వాళ్ళు చచ్చి పోతున్నారు మెంబర్సు యీ విషయాలను మంత్రిగారి దృష్టికి అప్పుడప్పుడు తీసుకువచ్చారు. మంత్రిగారికికూడా స్వయంగా యీ విషయాలన్నీ తెలుసు తెలిసివున్నప్పటికీ వారు ఎటువంటిచర్యకూడా యీ విషయంలో తీసుకోకుండా చూచుకుంటూ వుంటువ్నారంటే

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ —అంటే మీరివ్వడు గవర్నమెంటు ఆ బిల్డింగ్సు తీసుకోవద్దంటారా?

శ్రీ టి వి రామయ్య :—వారు చెప్పేదానికి యీ బిల్లుకు ఏమీ సంబంధం లేదు

శ్రీమతి కె ఈశ్వరీబాయి —సంబంధం వుండే మాట్లాడుతున్నాను

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ —గవర్నమెంటువారి ఆ ట్రస్టీ వుండి వుండరని మీ అభిప్రాయమా?

శ్రీమతి కె ఈశ్వరీబాయి —వైట్ వుండవచ్చు కాని ప్రభుత్వం జోక్యాన్ని సహించదు. ఆంధ్రలో కొన్ని స్కూల్సు తీసుకుని నడుపు తున్నారు. చూశాముగదా, ఎన్ని రిక్రియేషన్ మెంట్సో. ఎడ్యుకేషన్ పరిధిలో లేవన్నారో. 155 నుండి టీచర్సును తీసివేశారు తీసుకుంటే, సక్రమంగా నడపాలి కాని యీ ప్రభుత్వం తీసుకుంటేకూడా ఎక్కువగా నడపలేరని నేను చెబుతున్నాను. ఇది కాకగాని ప్రభుత్వం సక్రమంగా నడిపించే శక్తి వారికి లేదు. ఇటువంటి అనవసరపనులు యిక్కడకూడా చేయకూడదని నా అభిప్రాయం

Sri O. Sivaiah — Mr Speaker, in supporting this Bill which is meant for good I will be failing in my duty if I do not point out certain defects in this educational system You know, Sir very well that every where the parents are trying to send their children to the Mission Schools not preferring the institutions under the government Take in any place, any district, the trend is towards the mission schools or private schools That is because there is no proper tuition and care in the ordinary elementary schools and also in some other institutions run by the government It is also a know fact that if you take the Education Department itself, you will find that almost 90% of the education department officials are sending their children only to private institutions instead of to government institutions. What are the reasons for these things. The government does not take a proper interest to see that students are well taught and well disciplene in their institutions. During this stage, I do not know why the government want this Bill to be passed. Certainly we support it Sir, but these difficulties are there The government should assure us that the edueation in the institutions

run by the government will be far better than what is existing in private institutions If that is so we will certainly rush to the government schools

It is also a fact that all the private schools are charging more school fees than other places or rather still worse Inspite of these things the parents are preferring to send their children to private institutions They do not mind spending money because they have got interest to bring up their children properly

So these defects are to be rectified Unless they are rectified I think there will be lot of difficulties and people will have frustrated mind I am sure, therefore that the hon Minister and the government will take necessary steps to improve the standards in the institutions run by the government

Thank you Sir

[illegible]

వచ్చినట్లుగా చేయడానికి వారికి స్వాతంత్ర్యం యివ్వకమేనా? కొంతమంది ఒక వ్యాపారంగా యీ స్కూల్సును నడుపుతున్నారు నేను యీ విషయాలు అనుభవంతో మనవిచేస్తున్నాను - కొన్ని స్కూల్సు నడిపేవారికి క్వాలిఫికేషన్సు వున్నాయో లేదో చూచేవారులేరు ఒకతనికి ఏమీ క్వాలిఫికేషనులేదు, ఆయనే ప్రిన్సిపాల్ ఆయనే కరెస్పాండెంటు ప్రైమరీస్కూల్సుతో మొదలు పెట్టారు మిడిల్ స్కూల్ అయింది ఇప్పుడు హైస్కూల్సు కూడ అయినదేమో నాకు తెలియదు ఆయన భార్య యింకొక స్కూల్సుకు ప్రిన్సిపాల్ అండ్ కరెస్పాండెంట్

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరిబాయి —ఆ స్కూల్సు ఎక్కడో, ఏమిటో చెబుతారా?

Sri K S Narayana —I do not want to be disturbed, Sir

Smt. J Eswari Bai —I want to know the facts

Sri K S Narayana —I need not tell her

Mr Deputy Speaker —It is not binding on him to say

శ్రీ కె ఎస్ నారాయణ —ఇంకొకచోట ఆయన కూతురు ప్రిన్సిపల్ అండ్ కరెస్పాండెంట్ వారు యిల్లా గ్రూప్ ఆఫ్ స్కూల్స్ పెట్టుకున్నారు ఒకే వ్యక్తి మూడు నాలుగు స్కూల్స్ నడపడం ఒరుగుతోంది ఈశ్వరిబాయి గారుకూడ ఒక స్కూల్సునడుపుతున్నారు అందుకోసం వారికి బాధలిగిందేమో స్కూల్స్‌లో బాగా చదువు చెబుతున్నాము కాబట్టి చిన్న క్లాసులవారినుంచికూడ [illegible] 30 రూపాయి ఫీజులు తీసుకోవడం ఎన్నేషన్సు అడగడం అడ్మిషన్సు యిష్టం వచ్చినట్లుగా యివ్వడం-ఒక చెక్ రూలు ఏమీలేకుండా చేయడం సమంజసమైన పనికాదు సర్వీసెస్ విషయం వుంది టీచర్సుకు ఒక్క సంవత్సరం కోసం అపాయింట్‌మెంటు యిస్తారు, వ్యూర్లీ టెంపరరీ అని స్కూల్ యియర్ అవ్వడంతోనే వారిని తీసేస్తారు హాలిడేస్‌లో—సమ్మర్ హాలిడేస్‌లో వారికి జీతాలుకూడ యివ్వగా మళ్లా అడమిక్ యియర్ రావడంతోనే ఫ్రెష్ అపాయింట్‌మెంటు ఆర్డరు యిస్తారు 8-10 సం॥ నుంచి యీ విధంగా చేసే టీచర్సు వుంటున్నారు ఎవరూ అడిగేవారు లేక యిటువంటి పరిస్థితులు వస్తే ప్రభుత్వం మరి ఇటువంటి అధికారం తీసుకొక ఏమి చేస్తుంది? ఈ పరిస్థితిని అదుపులో పెట్టాలంటే యీ చట్టము తెలంగాణాకు పరిమితమవడం చాలా అవసరమని మనవిచేస్తున్నాము చాలమంది ప్రైవేటు మేనేజిమెంట్ వారు గవర్నమెంటు గ్రాంట్లని ఆక్కరలేదని చెప్పారు మేము గవర్నమెంటునుంచి గ్రాంటు తీసుకోవడంలేదు కాబట్టి, మాయిష్టమొచ్చినట్లు చేస్తామంటారు అంటున్నారు నేను ఈ సందర్భములో ఒక కాల్ అటెన్షన్ మోషన్ కూడ యిచ్చాను ఇక్కడ ఎంతో మంది ప్రభుత్వ స్కూల్సులో అడ్మిషన్సు దొరకక చాల బాధపడుతున్నారు అడ్మిషన్సుకోసం టీచర్సుకు లంచాలు

యివ్వాలి ఇంటికిపోయి కొంత డబ్బు యివ్వాలి, డొనేషన్సు యివ్వాలి స్కూల్సులో యూనిఫారమ్స్ వున్నాయి చాల డబ్బు ఖర్చు అవుతుంది స్కూలు ఎల్లలు పుస్తకాలు కోనాలంటే కూడ ప్రత్యేకమైన పుస్తకాల దుకాణాలలోకే కొనాలంటారు అంటే ఆ పాపువారికీ యీ స్కూల్సువారికీ కొంత అండర్ స్టాండింగ్ వుంటుంది ఇటువంటి దురాచారాలు కొన్ని స్కూల్స్‌లో విరివిగా జరుగుతున్నాయి కొన్ని వేల రుపాయల ఇన్‌కం యీ విధంగా సంపాదిస్తున్న వ్యక్తులు వున్నారు ఒక స్కూలు పెట్టుకోవడం హాయిగా కాలక్షేపం చేసుకోవడం పిల్లలు చదువుతున్నారా, పాసవుతున్నారా అనేది చూడరు కొన్ని మిషనరి స్కూల్స్ చాలాబాగా-ఎగ్జంప్లరీగా పని చేస్తున్నాయి స్కూలు ఫీజులు ఎక్కువవున్నా చదువు బాగా చెబుతారు కాని ఆఫీసర్సు, మినిష్టర్సు తమ పిల్లలను ఇటువంటి మంచి స్కూల్సుకు పంపగలుగుతారు కాని మనం వేదవారిఁమామూలు ప్రజానీ ం పిల్లల సంగతికూడ చూడాలికదా ప్రయివేటు స్కూల్సులో అడ్మిషన్సు మిడిల్ క్లాసువారి పిల్లలకు కూడ దొరికెటట్లు చూడాలి డొనేషన్సు వారు ఎక్కడ యివ్వగలరు? కొన్ని స్కూల్సు డొనేషనులు తీసుకుని రశీదులుకూడ యివ్వడంలేదు డొనేషనులు ఎందుకో, ఏ పర్పస్‌కోసం తీసుకొని ఏ పర్పస్‌కు ఖర్చు పెట్టుతున్నారో లెక్కలు కూడ లేని స్కూల్సుకొన్ని వున్నాయి ఈ బిల్లు పాస్‌చేసి ఊరుకోవడమే కాకుండా దీనిని పురస్కరించుకొని కొన్ని స్కూల్సులోవుండే యిటువంటి వాతావరణాన్ని లేకుండా, వాటిని బాగుచేయడానికి మంత్రిగారు, ప్రభుత్వం, ఎడ్యుకేషను డిపార్టుమెంటు పాటుపడాలి గత 18 సం ల నుంచి ఆంధ్రలో ఊరకున్నట్లుగా యిక్కడకూడ ఊరకుంటే పరిస్థితి మెరుగు కాదని మనవిచేస్తూ, యీ బిల్లును బలపరుస్తున్నాను

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి —నేను కోరిన క్లారిఫికేషను ఏమంటే— ఎక్కడ ఏ హెడ్‌మాస్టరు అట్లా నడిపిస్తున్నాడు అనేది మాకు తెలియాలని అడిగాను, అంతే

Sri K S Narayana —It has no reference to her school Sir

శ్రీ డి సత్యనారాయణ (చేవెల్ల) —అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఈ బిల్లు ప్రవేశపెడుతూ యిది చాల చిన్న బిల్లు అన్నారు కాని దీని ప్రభావం మాత్రం చాల పెద్దదని మనవిచేస్తున్నాను ఈనాడు ఆంధ్ర ఏరియాలో అమలులో వున్న చట్టాన్ని తెచ్చి తెలంగాణాకు అమలుచేయడం అంటే ఆంధ్రలో జరిగిన అన్యాయాలు అక్రమాలుతెచ్చి తెలంగాణావారిమీద రుద్దడమే అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను పాఠంచెప్పే ఉపాధ్యాయునికి తన వృత్తిమీద భక్తి శ్రద్ధ వుండాలి ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రిందవున్న స్కూల్సులో ఏ ఉపాధ్యాయునికి కూడ తమ వృత్తిపట్ల భక్తి, శ్రద్ధలులేవు పంచాయతిరాజ్ వచ్చాక సమితుల అధ్వర్యంలోకి యీ స్కూల్సు వచ్చాక తెల్లవార్లూ ఆ సర్వంచస్ చుట్టూ భజనలు చేయడం తప్ప స్కూల్సులో పాఠాలుచెప్పే పరిస్థితిలేదు తెలంగాణాలో

ప్రయివేటు యాజమాన్యంలో పాఠశాలలు లక్షణంగా నడుస్తుంటే, పిల్లలకు పాఠాలు చెబుకుంటే ఆక్కడకూడ ప్రభుత్వం తమ చేయి పెట్టాలని ఎందుకు ఆలోచిస్తున్నదో అర్థం కావడంలేదు ఒక చట్టం సత్ఫలితాలు ఆంధ్ర ఏరియాలో యిచ్చినప్పుడు దానిని తెలంగాణా ప్రాంతములో వర్తింపజేయడంలో అర్థం వున్నది ఆల్లాగే తెలంగాణా ప్రాంతాలలో సత్ఫలితాలిచ్చే చట్టమున్నప్పుడు దానిని ఆంధ్రకు వర్తింజేసుడములో అర్థమున్నది. సత్ఫలితాలు లేకుండా చెడుఫలితాలు వున్న దానిని తెచ్చి తెలంగాణామీద అంటగట్టడంలో అర్థంలేదని మనవిచేస్తున్నాను. దీనిని ఇవ్వడిట్లా తేవడానికి ఏమి అవసరం వచ్చిందో, ఏమి కారణాలు వున్నాయో మంత్రిగారు స్పష్టం చేయలేదు. ఇట్ యీజ్ కన్సిడర్డ్ నెగటివ్ అన్నారు ఆ నెగటివ్ ఏమిటో అర్థంకావడంలేదు ఈ బిల్లును ప్రస్తుతానికి విత్‌డ్రా చేసుకోవడం గాని, డెఫర్ చేయడంగాని చాల అవసరం. ఆంధ్ర ఏరియాలో దీని అమలు చూసాము, సత్ఫలితాలు ఏమీ లేవని తెలుసుకున్నాము. ఏ ఉపాధ్యాయునికికూడ తన వృత్తివట్ల విశ్వాసంలేకుండా ఏదో జీవనోపాధిగా తీసుకొని జీతాలు తీసుకుంటున్నారు ఉపాధ్యాయుడు కర్షకుని వలెనే శ్రద్ధతో, ఆసక్తితో, పర్సనల్ ఇంటరెస్ట్ చూపించి పనిచేస్తేనే తప్ప ఆ సంస్థ బాగుపడదు అలాంటి పరిస్థితి ఆంధ్ర ఏరియాలోలేదు కనుక మరొక సారి మనవిచేస్తున్నాను—It is better to drop it or withdraw it

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు(నర్సపూర్) —అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన amending Bill spirit తో ఏకీభవిస్తున్నాను, అయితే దానిని ఏరకంగా అమలు జరుపుతున్నారు, లేక ఏరకంగా అమలుజరపాలనే విషయమై ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. అంధ్రలోకాని తెలంగాణాలోకాని అనేకమైన private managed schools నడుస్తున్న విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసును. ప్రభుత్వయాజమాన్యంలోకూడా అనేక స్కూల్సు నడుస్తున్నాయి. అనుభవంలో చూస్తే సమితులక్రింద ప్రాథమికవిద్య, మునిసిపాలిటీలు, జిల్లా పరిషత్తు క్రింద సెకండరీవిద్య, ఉన్నతవిద్య యూనివర్సిటీలక్రింద ఈ రకంగా విభజన చేయడం సరియైనదేకాదని అనుకుంటున్నాను ప్రైమరీ ఎడ్యుకేషన్ నుంచి యూనివర్సిటీ ఎడ్యుకేషన్‌వరకు ప్రభుత్వం కంట్రోలు తీసుకుంటేనే ఏదైనా పర్ఫెక్షనం ఉంటుంది. ఈ సాటివలకు తగినంత అభివృద్ధి లేకపోవడానికి కారణం ఇదేఅనుకుంటున్నాము. పంచాయతీరాజ్ యాజమాన్యంలో అనేక అవకతవకలవల్ల ప్రాథమిక విద్య కుంటుపడుతోంది, బడ్జెటుచర్యల సందర్భంలో అనేకమైన విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. 1956 లో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పుడు చట్టంచేసినప్పటికి ఆంధ్రఏరియాలోకూడా అన్ని స్కూల్సు తీసుకోలేదు. తెలంగాణాఏరియాలో అనేక స్కూల్సు ఉన్నాయి, ప్రవేటు సంస్థలలో పనిచేసే ఉపాధ్యాయులు పడే ఇబ్బందులు చాలా కష్టంగా ఉంటున్నాయి. ప్రభుత్వంతో సమితి ఇన్‌స్పెక్టర్ ప్రతిభ ఉన్నస్కూల్సులో పనిచేసే ఉపాధ్యాయులజీతాలు ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు, ప్రవేటుస్కూల్సులో పనిచేసే ఉపాధ్యా

యని పరిస్థితి చాలా కష్టంగా ఉంటున్నది, సమితులలోను పరిషత్తులలోను సీనియారిటీబట్టి ప్రమోషన్లు వస్తూంటే ప్రవేటు సంస్థలలోని ఉపాధ్యాయులకు ప్రమోషన్లేలేవు, Retire అయ్యేవరకు అదేరీతిగా ఉండవలసినదే. అక్కడ ఇంక్రిమెంట్లుకూడా సక్రమమైన పద్ధతిలో పోకపోవడంలేదు. జీతాల విషయంలోకూడా ప్రవేటుసంస్థలలో పనిచేసే ఉపాధ్యాయులు కొంత పర్సెంటేజిని స్కూలును నడిపే యజమానికి ఇస్తేతప్ప ఉద్యోగం దొరకని పరిస్థితిలున్నాయి. తెలంగాణా ప్రాంతంలోకూడా అదే పరిస్థితి కనబడుతోంది, ఆంధ్రలో ఏవిధంగా తీసుకున్నామో ఇక్కడకూడ ప్రవేటు సంస్థలను తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. స్కూలు బిల్డింగులు ప్రభుత్వయాజమాన్యంలోను ప్రవేటు సంస్థలోను లేనిమాట నిజమే. విద్యను అన్ని స్థాయిలలోను ప్రభుత్వం తీసుకుని నిర్వహించాలని మనవిచేస్తూ ఈ బిల్లు స్పిరిట్‌తో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి—అధ్యక్షా, ఆంధ్ర దేశంలో 1956 లో ము ం దు ప్రవేటు మానేజిమెంటుక్రింద స్కూల్సు ఉండేవి. వాటిని తీసుకోవాలనే నిర్ణయం గవర్నమెంటు ఎందుకు తీసుకున్నదో నేను చెప్పవలసిన అవసరంలేదు; ప్రయివేటు మానేజిమెంట్లు టీచర్లువద్దనుంచి డబ్బు తీసుకోవడం, service conditions సక్రమమైన పద్ధతిలో లేక పోవడంవలన ఆంధ్రదేశంలోని ఉపాధ్యాయవర్గంలో ఉన్నతమైన ఆశయాలతో ఉద్యమం నడచింది. దానిఫలితంగా స్కూల్సు ప్రభుత్వం తీసుకోవాలనే నిర్ణయం జరిగింది, దురదృష్టావశాత్తు ఒక జి.వో. ద్వారా ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోవడం జరిగింది, Voluntary స్కూల్సు) స్వాధీనంచ్చేసి కూడ తరువాత కోర్టుకు వెళ్లారు. బలవంతంగా తీసుకొన్నామని కోర్టులో వాదించడం, కోర్టులు కొన్ని డిక్రీలు ఇవ్వడంకూడ జరిగింది జి.వో. ప్రకారం స్వాధీనంచేసుకున్నారు, అది సక్రమమైన పద్ధతి కాదు కాబట్టి వెంటనే వారికి స్వాధీనం చేయాలని కోర్టు ఉత్తరువులు ఇవ్వడం జరిగింది. దానిని గురించి ఏమి ఆలోచిస్తున్నారో నాకు అర్థం కావడం లేదు, ఏ ఉద్దేశంతో స్కూల్సు తీసుకున్నామో ఆ ఆశయం నెరవేరకపోగా ప్రవేటు మానేజిమెంటు క్రింద పనిచేసే ఉపాధ్యాయవర్గానికి అనేక ఇబ్బందులు కలుగడానికి కారణం అవుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఆంధ్ర దేశంలో స్వాధీనం చేసుకోవలసిన పరిస్థితులు ఏవిధంగా ఉన్నాయో, తెలంగాణాలో కూడా ఆ విధంగానే ఉన్నాయి. ప్రవేటు స్కూల్సు, మిషన్ స్కూల్స్ బాగా పని చేస్తున్నాయని అంటున్నారు ఇంగ్లీషు మీడియం స్కూల్సు భాగ్యవంతులు, భూస్వాములు, అధికారుల పిల్లలు 100, 200 చందాలు ఇచ్చి చదివించుకొనే స్కూల్సుగా తయారైనాయి. అంతేకాని అవి పేద ప్రజానీకానికి పెట్టిన స్కూల్సు కావు. ఈ బిల్లును తెలంగాణా ప్రాంతానికి పొడిగింప చేయవలసి ఉన్నది. standard విషయంలో criticism ఉన్నది. పరిశీలనకై సమితులు స్కూల్సును తీసుకున్న తరువాత పిల్లల చదువు బాగా లేదని అందరూ చెబుతున్నారు. మంచి పద్ధతులలో చదివిన వారు ఎక్కడైనా పైకి

వస్తున్నారు It depends upon the intelligence of the boy టీచర్ల transfers విషయంలో చాలా అక్రమాలు జరుగుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విషయంతో certain rules and regulations ఏర్పాటు చేయాలి. ఫలానా time లోపల ఒక చోట నుంచి transfer చేయకూడదు, ఇన్ని మైళ్ల దూరం లోపల ఉంచాలి అని systematic order ఇస్తే దాని ప్రకారం జరగడానికి వీలుంటుంది అట్లాకాక బి డి. వో కో పంచాయతీ సమితి ప్రసిడెంటుకో అధికారం ఇచ్చినంలేదు తంటాలు తప్పవు ప్రవేటు మానేజిమెంటులో పంతులు ఉద్యోగం కావాలంటే రు 1,200, 1,500 లు ఇస్తేనే కాని దొరకదు, మా కుప్రచానికి రు. 1,200 లు ఇస్తేనే కాని ఉద్యోగం ఇవ్వలేదు. మూడు వేలల జీతంలో ఒక నెల జీతం free గా ఇవ్వాలి. పంచాయతీ సమితులలో టీచర్లకు ఒకటవ తారీఖున జీతం వస్తే వారికి 15, 16 తారీఖులలో కాని రాదు ప్రవేటు మానేజి మెంట్సులో ఉన్న టీచర్లకు directగా salaries ఇవ్వగలిగితే వారిని చాలా save చేసిన వారము అవుతాము, capitation fees collect చేయడం stop చేయాలి. ముఖ్యంగా హైదరాబాదు సీటీలో అడ్మిషన్ సమయంలో ఇది చాలా ఎక్కువగా ఉంటున్నది ఈ collections ఆపు చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ప్రవేటు మానేజిమెంటు వారందరూనా. లేక కొంత మంది——

Sri G Venkata Reddy —Where there are complaints, when the government conducts an enquiry, they have all powers for requisition under the Constitution. They can completely take them over, not by a G O

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—మంత్రిగారు 1956 వ సంవత్సరంలో పాసయిన ఆక్టు క్రింద ఒక స్కూలును తీసుకోవడం గాని తీసుకున్న స్కూలును వదులుకున్నది గాని లేదని చెప్పారు. అది నాకు అనుమానాన్ని కలిగించింది. నేషనలైజేషను ఆఫ్ ది స్కూల్సు అనే పాలసీనుంచి డివిజేటు అవుతున్నారేమో నని అనుమానం కలిగింది.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—అది పాలసీ కానేకాదు. నేషనలైజేషన్ ఆఫ్ది స్కూల్సు అనే మాట అభ్యంతరకరం.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—మంచిది. వెంకటరెడ్డి గారు ఒక విషయం చెప్పారు. చాలా భోగట్టా ఉంది ఎయిడెడు మానేజిమెంటు స్కూల్సులో జరుగుతున్న అవకతవకలను గురించి, అవ్యాయాలను గురించి అందోళన జరిగింది. దానికి చరిత్ర ఉంది. వారి ఉద్యోగాలకు గ్యారంటీ కావాలని, సర్వీసుకు సెక్యూరిటీ కావాలని ఎయిడెడ్ స్కూల్సు మానేజరు సర్వసంగపరిత్యాగ అధికారాల్ని వెలాయిస్తూ తమ యిష్టం వచ్చినట్లు, ఉద్యోగాలు తోసివేయడం జరగకూడదని

చేసిన ఆందోళన ఫలితమే యీ చట్టమనుకుంటున్నాను ఎప్పుడైతే మానేజర్లకు ఉపాధ్యాయులకు సుధ్య రగడ, రభస జరిగిందో అక్కడ స్కూల్సు జరగవు. అక్కడ మిస్ మానేజిమెంటు జరుగుతున్నది. విద్యా బోధన సక్రమంగా జరగ లేదని దాని క్రింద తీసుకోవచ్చు. వీటిని ఉద్దేశించి యీ చట్టం వచ్చింది అది అమలు జరగడం లేదంటే స్పిరిటు యెలా పోయిందో అర్థం కావడం లేదు. మంత్రిగారు ఒక సారి ఆలోచన చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. అవకతవకలు జరుగుతున్న సందర్భాలలో జి వో. యిస్యూ చేసి వాలంటరీ అన్నారు కొంత మంది ఓదారంగా మానేజిమెంటు ప్రభుత్వానికి యిచ్చారు ఎవరైతే దాని ద్వారా లాభాలను పొందాలని అనుకుచ్చారో వారు యివ్వలేదు. తరువాత యిచ్చిన వారంతా అసూయ పడుతున్నారు అందరికీ తీసుకుంటారనే ఉద్యోగంతో ముందర యిస్తే బాగుంటుందని యిచ్చారు.ఎప్పుడైతే మానేజిమెంటు స్కూల్సులో సక్రమంగా విద్యాబోధన లేదో, అక్కడ ఉన్న చూసేవారు సర్వం నహాధికారాన్ని వినియోగిస్తున్నాడో టీచర్సుకు ఉద్యోగానికి గ్యారంటీ లేదని ఆందోళన జరిగిందో అది జరిగిన తరువాత యీచట్టం వచ్చింది అట్లాంటి చట్టం అమలు జరగకుండాఉంటే అన్యాయం చేసినవారంఎవుతాము దీనిని తెలంగాణాకు విస్తరింప చేస్తున్నామంటు న్నారు చేసే సుందరగా యీ చట్టంయొక్క తీరుతెన్నును జరిగిన విధాన యొక్క ఫలితాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. జి. ఓ యిస్యూ చేస్తే లెజిస్లేషను లేదంటారు. మళ్లా మేనేజిమెంటు వారికి యిచ్చారు.ఇస్తే అక్కడ పనిచేస్తున్నటువంటి ఉపాధ్యా యులకు మఅల ఉద్యోగం యివ్వవచ్చుగాని ఇవ్వలేదు కక్షల వల్లనో, తమకు కావలసిన మనుష్యులు ఉండడం వల్లనో వారికి యివ్వలేదు. గిద్దలూరు తాలూ కాలో ఒక గ్రామంలో యివ్వలేదు. 6 మంది టీచర్సుకు యింతవరకు తీసుకో లేదు రెండు నెలలనుంచి ఉద్యోగం లేకుండా అవస్థ పడుతున్నారు. అటు వంటి పరిస్థితులలో యెవరైతే రిక్రూటు అయినారో వారికి ఉద్యోగం గ్యారంటీ యివ్వడం మన కనీస ధర్మం. దీనిని మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకుని వారు చేసి నటువంటి అక్రమాన్ని తప్పకుండా అరికడతారని అట్లా అరికట్టి తోపాలను సరిది ద్దివ తరువాత మొత్తం యెక్స్‌టెండ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఎక్స్‌టెండ్ చేయడానికి ఆమోదం ఉంది కాని అవకతవకలను దృష్టిలో పెట్టుకుని పరిదిద్దివ తరువాత యెక్స్‌టెండ్ చేయడం బాగుంటుందని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. పరాంకుశం :—అధ్యక్షా, విద్యాశాఖ మంత్రిగారు 1956 లో తయారైన శాసనాన్ని 12 సంవత్సరాల తరువాత తెలంగాణాకు వర్తింపచేయ డానికి రాష్ట్రం అంతటకి యీ శాసనం అమలు పరచాలనే సిద్ధాంతంతో నేను పూర్తిగా వారితో ఏకీభవిస్తున్నాను. కాని యివ్వడు రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ప్రయివేటు మేనేజిమెంటులో నడుస్తున్న స్కూల్సుకు ప్రభుత్వ మేనేజిమెంటు క్రింద ఉన్న స్కూల్సుకు తేడా తెలుసుకోకుండా అసలు ప్రభుత్వం ప్రాధినిధ్యం చేసు కోవాలనే ఆలోచన యెందుకు కలిగిందో వాకు మట్టుకు బోధపడం కలుగుతుంది.

వారే చెబుతున్నారు. 1956 నుంచి 12 సంవత్సరాలలో ఒక స్కూలు కూడా ఈ చట్టం ప్రకారం స్వాధీనం చేసుకోలేదని. అలాంటప్పుడు 12 సంవత్సరాల కుందర ఒక స్కూలును తీసుకోవలసిన అవసరం లేకపోతే యీ చట్టాన్ని తెలంగాణాకు కూడా అమలు చేయాలని మంత్రిగారు ఎందుకు చెబుతున్నారో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఒక విషయాన్ని మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురాదలచాను. ఆంధ్రలో స్వాధీనం చేసుకున్నటువంటి స్కూల్సు పరిస్థితి ఈనాడు యెలా ఉంది 1956 తరువాత బలవంతంగా తీసుకోలేదు, జి. ఓ. ద్వారా ఐచ్ఛికంగా తీసుకున్నామని చెబుతున్నారు. సరే తీసుకున్న స్కూల్సు మేనేజిమెంటు ప్రభుత్వం ఎలా నడిపిస్తున్నది? ఉపాధ్యాయులకు జీతాలు చెల్లించడంలేదు. వారు ప్రకటించినటువంటి డి. ఏ ఆ ఉపాధ్యాయులకు చెల్లించలేకుండా ఉంది. బిల్డింగ్సు మరమ్మత్తులకు ఫ్యాను ఉండడంవల్ల బిల్డింగ్సు కట్టలేకపోతున్నారు. 1956 తరువాత ట్రాన్సుఫరు అయితే వారిదగ్గర స్కీము ప్రకారంగా వసూలు చేసి రికార్డు పరిశీలించాలనే స్థితిలో ఉంది. 1956 తరువాత మేనేజిమెంటు స్వాధీనం చేసుకున్నటువంటి వాటిలో అనేకమంది ఉపాధ్యాయుల యింక్రిమెంట్లు చెల్లించనటువంటి ఉదాహరణలు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఉన్నాయి. తీసుకున్న మేనేజమెంటును సక్రమంగా నడిపించలేనివారు తెలంగాణాకు అమలుజరిపి తమ అసమర్థతను అభివృద్ధి చేసుకోవాలని కోరుతున్నారో లేక సమర్థతతో నిర్వహించడానికి ఆలోచిస్తున్నారో సందేహంగా ఉంది. నాకు ముందు అనేకమంది గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడుతూ చెల్లడించిన దానినిబట్టి ప్రయివేటు మేనేజిమెంటు స్కూల్సు సమర్థవంతంగా నడుపుతున్నారని చెబుతున్నారు. ప్రభుత్వం యింతవరకు తీసుకున్న స్కూల్సును సమర్థవంతంగానడిపించి తెలంగాణాలో స్వాధీనం చేసుకొనడానికి ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. మిగతా ప్రాంతంలో యీ శాసనాన్ని అమలు చేయాలనే అత్యుత్సాహంతో ఉన్న పాఠశాలలను ప్రయివేటు మేనేజిమెంటు క్రిందఉన్న పాఠశాలలు మాదిరిగా సక్రమంగా నడపడానికి విద్యాశాఖ మంత్రిగారు శ్రద్ధతీసుకుంటే చాలా మంచిదని భావిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఎ. రామచంద్రారెడ్డి (మెదక్) :- విద్యాశాఖ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లును బలపరుస్తూ కొన్ని అంశాలను తమద్వారా హౌస్‌కు తెలుపదలచుకున్నాను. ప్రయివేటు ఇనిస్టిట్యూషన్సు హైదరాబాదు సిటీలోనే ఎక్కువ ఉన్నాయి. తెలంగాణా జిల్లాలలో బాలా తక్కువ ఉన్నాయి. అయితే కొన్నింటికి ఎయిడు కూడా ఇస్తున్నది. అయితే ప్రభుత్వం యీ బిల్లు అమలులోకి తెస్తుందా లేకుంటే 12 సంవత్సరాలనుంచి యెట్లా అయితే ఉంచారో అట్లానే ఉంచుతారా అనేది చూడవలసిఉన్నది. కొన్ని ఇనిస్టిట్యూషన్సులో యెలా అన్యాయం జరుగుతున్నదో శ్రీ కె. ఎస్. నారాయణగారు టూకీగా చెప్పారు. టీచర్సుకు సరిగా యివ్వడంలేదు. 150 రూపాయలకు రసీదు వ్రాయించుకోవడం 100 రూపాయలు మాత్రం యిస్తున్నారు. ఎందుకంటే ఇయట జీతాలు దొరకడం లేదు. వారు యిటువంటి కండిషన్సుకు ఒప్పుకొని పని చేస్తున్నారు. అది

యెయిడెడు స్కూల్సులో జరుగుతున్నది. ఈవాడు గవర్నమెంటు యెంక్వయిరు చేస్తే దానిని ప్రూఫు చేయడానికి కూడా సిద్ధముగా ఉన్నాను ప్రభుత్వం కండ్లు మూసుకొని కూర్చోకుండా యీ బిల్లును తెచ్చి యినిస్టిట్యూషన్సును తీసుకుంటే బాగుంటుంది. టీచర్సుకు మేలు చేసినవాగము అవుతాము. కాని ప్రభుత్వం కండ్లు మూసుకుని కూర్చుంటే యే పని జరుగదు. అందుకొరకు మంత్రిగారితో కొంచెం గవర్నమెంటు దీనిలో శ్రద్ధ తీసుకుని యిటువంటి యినిస్టిట్యూషన్సులో యెక్కడెక్కడ అక్రమాలు జరుగుతున్నా యో వాటిని చక్కబెట్టాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇటువంటి institutions ని start చేసేటప్పుడు ముందు ప్రభుత్వము నుంచి పెర్మిషన్ పొందితే బాగుంటుంది. ఆ institution ని నడుపుతున్న వారు మంచివారా కాదా అని చూసి పెర్మిషన్ ఇస్తే బాగుంటుంది Recognise చేసేది, aid ఇచ్చేది ప్రభుత్వము కనుక ఈ సూచనలను ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి జంగారెడ్డి —అధ్యక్షా! compensation యిచ్చి buildings ని తీసుకొనడానికి ఆంధ్రప్రాంతములో వున్న చట్టమును తెలంగాణాకు అమలుచేయడానికి సిద్ధపడ్డారు. హర్షించతగ్గ విషయమే. పూల సుబ్బయ్యగారు మాట్లాడుతూ ఎన్ని buildings acquire చేశారు. ఎంతమంది దగ్గర తీసుకొన్నారు అని అన్నారు. ఈ బిల్లు సిటీ వరకు limit అయితే బాగుంటుంది 1000, 2 వేల జనాభా వున్న పల్లెటూళ్లలో బిల్డింగును acquire చేసే పరిస్థితి ఏమీ వుండదు. City మధ్యలో కూడ పెద్ద బిల్డింగ్సును తీసుకోడానికి అవకాశము వుంటుంది కాని చిన్న చిన్న బిల్డింగ్సు తీసుకోడానికి అవకాశము కల్గదు పల్లెటూళ్లలో ఊరి మధ్యలో గుడిసెలున్నచోట ఆ స్థలము కావాలని వారిని వెళ్ళగొట్టే పరిస్థితిని భూస్వాములు చేయడానికి అవకాశము లేకపోలేదు. ఈ బిల్లును జిల్లా కేంద్రాల వరకు limit చేస్తే బాగుంటుంది. పల్లెలకు వర్తింపచేయడము అంత సమంజసముగా వుండదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రాథమిక విద్య వానారకాలుగా నడుస్తున్నది. Semi-Government bodies జిల్లా పరిషత్తులు, సమితులు, private Schools, aided schools, private schools బ్రదూకా కాలేజీకాని, ఆ దెయ్యం మెమోరియల్ స్కూలుగాని మిమనవీ స్కూల్సుగాని, జీతాలు ఇవ్వని కారణముగా సిటీలోనే టీచర్సు నిరాహార దీక్ష పూనారు. గవర్నమెంటు aid దొరకని చోట్ల మేనేజిమెంటు విచ్చలవిడిగా ప్రవర్తించి ఉపాధ్యాయులకు యిష్టము వచ్చినపుడు జీతాలు యివ్వడము యిష్టము లేనపుడు, యిష్టము లేనివారిని తీసివేయడము ఇలాంటి పద్ధతులను control చేయడానికి ఏదైనా ఒక బిల్లును తీసుకొని రావడము అవసరమని మనవి చేస్తున్నాము. Private schools మీద మనకు ఏమీ అధికారము లేదు అన్నారు. కనీసము we are having authority to recognise. Recognition cancel చేసే అధికారము వున్నది. Directorate ప్రత్యక్షముగా వున్న స్కూలులో కూడా పరిస్థితి ఈ విధంగా వున్నచో పల్లెటూళ్లలో management క్రింద వున్న స్కూల్సు గతి ఏమిటి అనేది ఆలోచించాలి. వారి

కిచ్చే జీతాలే అంతంత మాత్రము. ఆయిచ్చేది 2, 3 మా సా ల కు యి స్తే హైదరాబాదువంటి పట్టణములో ఎట్లా జీవించగలుగుతారు? జీతాల కొరకే టీచర్సు పోరాటాలు సాగిస్తున్నారా అనే భావన వస్తుంది! private Aided schools teacher service conditions గురించి ఇంతవరకు rules చేయలేదు. గవర్న మెంటు టీచర్సు సర్వీసు కండిషన్సు జిల్లాపరిషత్తుల, సమితుల టీచర్సుకు వర్తింపచేశాము అంటున్నారు. కాని వర్తింపచేసినట్లుగా లేదు. సమితులలో పనిచేసే టీచర్సుకు ఒకరకమైన రూల్సు. Private Schools లో పనిచేసే టీచర్సుకు ఒకరకమైన రూల్సు. గవర్న మెంటు టీచర్సుకు ఒకరకమైన రూల్సు అందువల్ల ఒక సమగ్రమైన రూల్సు వుండవలసిన అవసరము ఎంతైన వున్నది. ఏ టీచరు ఏ స్కూలులో పనిచేస్తున్నప్పటికి ఒకే విధమైన రూల్సును వర్తింపచేయడానికి సమగ్రమైన రూపములో బిల్లును తీసుకుని రావాలని మనవి చేస్తున్నాను. Transfers విషయములో కూడ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకుని రావలసిన అవసరము వున్నది.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — అధ్యక్షా! ఈ బిల్లు ప్రథమ పఠనము సమయములో గౌరవ సభ్యులు చాల ఆసక్తి చూపించి అమూల్యమైన సలహాలు యిచ్చారు. ఈ సలహాలు ఇవ్వడములో గౌరవ సభ్యులు కొంతమందికి కొన్ని అపోహలున్నట్లుగా భావిస్తున్నారు. ఈ బిల్లును విద్యారంగానికి సంబంధించిన సమగ్రమైన బిల్లుగా భావించే దృష్టితో విమర్శచేస్తే కొంచెం అప్రస్తుతమవుతుం దనుకొంటున్నాను విద్యారంగాన్ని అంతను ఎదుర్కొంటున్న సమస్యా పరిష్కా రానికి కావలసిన సమగ్రమైన బిల్లు వేరే తీసుకొనిరావాలి. అది తప్పను, ఇది కేవలము private management క్రింద వున్న విద్యాసంస్థలను, వాటి నిర్వహణ లోపమవండి లేదా ప్రజానీకము శ్రేయస్సు కోసం కావాలని అనుకొంటున్నప్పుడు requisition చేయడానికి గాని, acquisition చేయడానికి గాని compensation యిచ్చి న్యాయమైన పద్ధతులలో, రాజ్యాంగవిహితమైన మార్గాలలో చేయడానికి అధికారము పొందడము ఈ బిల్లు ద్వారా ప్రభుత్వము ఆశిస్తున్నది తప్ప అసలు యిక మీదట నుంచి private management వుండదు private schools వుండవు, జాతీయము చేస్తున్నాను అని చెప్పడము ఈ బిల్లు ఉద్దేశ్యముకాదు. నా ఉద్దేశ్యముకాదు. ఇన్ని సంవత్సరాలు ఆంధ్ర ప్రాంతములో ఈ చట్టము వుందని చెబుతున్నారు. ఎప్పుడూ ఎక్కడా కూడా ఒక్క విషయం లోను అమలు చేయనపుడు దాని సత్ఫలితాలు ఏమి. ఇక రాబోయే సత్ఫలి తాలు ఏమి అన్నట్లుగా సుబ్బయ్యగారు చెప్పారు. పరోక్షముగా దీని ప్రభావము పని చేసివుంటుంది అని మొదట్లో చెప్పివున్నారు. ఆనాటి వాతావరణములో మేనేజిమెంట్సు ప్రభుత్వముతో ఐచ్చికముగా Co-operate చేసి రెండు పాఠశాలలు ప్రభుత్వానికి అప్పగించారు అనేది చూస్తే ఈ చట్టము కొంతమని చేసినది అనుకొంటున్నాను గౌరవసభ్యులు చెప్పిన అభిప్రాయాలలో భిన్న భిన్న ధోరణులకు అవకాశము కల్పిస్తున్నది. పెరుగుతే nationalise

చేయాలి అన్ని స్కూల్సు తీసుకోవాలి. ఎందుచేత అంటే వారు ఎక్కువ డబ్బు తీసుకొంటున్నారు వ్యాపార సంస్థలుగా రూపొందిస్తున్నారు. ఉపాధ్యాయులను పీడిస్తున్నారు తల్లిదండ్రులను పీడిస్తున్నారు అని ఒక రకమైన argument. ఈ సంస్థలకు మాటికి నూరుపాళ్లు గ్రాంటు ప్రభుత్వము ఇవ్వని రోజులలో శక్తి గలిగినవారు. విద్యాభి మానులు అయినవారు బిల్డింగ్స్ కట్టించి కొంతవారి చేతి డబ్బు వేసి విద్యాసంస్థలను కొంత ప్రోత్సహించినవారు కూడ ఆ రోజులలో లేరు అనుకొంటే అంత న్యాయము కాదేమో! చరిత్రాత్మకముగా ఆలోచిస్తే న్యాయముకాదేమో అనుకొంటాను. వ్యాపార దృష్టితో కొంత మంది స్వార్థపరులు ప్రవేశించారు అంటే కొంత న్యాయము వుండవచ్చు. కాని ప్రత్యేకముగా ఒక తెగగా వీరు వ్యాపారస్థులు కేవలము లాభ దృష్టితో స్వార్థపరత్వముతో వచ్చారని చెప్పడము అనేది అంత న్యాయము కాదేమో అని అనుకొంటున్నాను. Private management ను తీసివేయాలని చెబుతున్నారు గవర్నమెంటు తీసుకొన్న తరువాత ఏమి చేశారు అంటున్నారు. అంత క్రితము జీతములో సగము పుచ్చుకొంటే తప్పులేదు. లేని టీచర్సుకు grants తీసుకొంటే తప్పులేదు. కాని గవర్నమెంటు తీసుకొన్న తరువాత efficiency ఎందుకు పడిపోయినది Transfers ఎందుకు చేస్తున్నారు అనే చిన్న విషయాలను స్థూలముగా చిత్రించడానికి ప్రయత్నము చేయడము జరుగుతున్నది. పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగస్థులు, కొందరు తల్లిదండ్రులు డబ్బు ఎక్కువ అయినా వారే public schools కి ఎందుకు పంపుతున్నారని అడుగుతున్నారు? గౌరవ సభ్యులు అడుగుతున్న దానిలో కొంత సత్యము వున్నది. మనము నిర్వహించే పాఠశాలలలో అటువంటి స్థాయి ఎందుకు లేదు. ఆ ప్రమాణాలు ఎందుకు పడిపోయినవి. మన ఉపాధ్యాయులు మనస్సు దగ్గర పెట్టుకొని చెప్పడము లేదా అనే ప్రశ్నకు హృదయ పరిశోధన చేసుకోడానికి అవకాశమువున్నది. ప్రభుత్వము నడిపే పాఠశాలల్లో Private management లో వున్న efficiency లేదు అనే మాటను గమనముగా తీసుకొని, కొంచెము సంస్కరించి కాస్త వరిపాలన బాగా వుండేటట్లు చూడడానికి ప్రయత్నము చేస్తాను అని మనవిచేస్తున్నాను. లోగడ కొన్ని మేనేజ్‌మెంట్సు ఇచ్చిన మెమొరాండమ్ కాదు. వాళ్ళు తీసుకువచ్చారు అని కోర్టుకు వెళితే, కోర్టు యిచ్చిన తీర్పుమ అమలు చేయడములో ఒకరిద్దరు టీచర్లను ఉద్యోగాలు కోల్పోవడము వంటి విషయాలు చెప్పాను. గత సమావేశంలో ఇదే విషయాన్ని పలువురు శాసన సభ్యులు తెచ్చారు. తెనాలిలో ఉపకళాశాల అనే మునిసిపల్ చార్టులో కార్యాకర్తలు ఇద్దరికి స్కూలు వుండడము అంటులో ఒకే టీచరును appoint చేయడమే కాకుండా అదిగూడ వెళ్ళకుండా వెళ్ళమన్నట్లు ఉత్తరాలు వ్రాశారు. నాకు జ్ఞాపకం వున్నంత వరకు చెబుతున్నాను. ఇప్పుడున్న అంకెల బట్టి 87 వేల అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్సువున్న దేశంలో సగటు ఒక్కొక్క ఎంపు స్కూల్‌లో ఇంక్రిమెంట్స్ అందుకొంటే 1, 2 వేలు ఆశించి ఇళ్ళడం ఈ హైదరాబాదులో ఖైరతాబాదులో ఉండిన వ్యవహారాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇటువంటి

దౌర్భాగ్యమైన మేనేజిమెంటు అక్కడ కూడా వుంటే అన్నిచోట్లా అలాగే వుందని చెప్పడం న్యాయంకాదు. గౌరవ సభ్యులు కొంతమంది కొన్ని పాఠశాలలను నడుపుతున్నారు. నాకు కొన్ని చూసే అదృష్టం పట్టింది. చాలా బాగా నడుపుతున్నారు. స్వంత డబ్బు ఇస్తున్నాడు. మిషనరి పాఠశాలలు నడుపుతున్నారు. టీచర్స్‌కు కాఫి ఇవ్వటం అని, టిఫెన్ ఇవ్వడం అని, పండుగ వస్తే చిన్న చిన్న ప్రెజెంట్స్ ఇవ్వటం. ఇవన్నీ జీతంక్రావు, కరువు భత్యంలో రావు, లెక్కలోకిరావు, ఇట్లా వారిని ప్రోత్సహించి చేస్తున్నారు. కేవలం ప్రైవేటు మేనేజిమెంటు బాగుండి, ప్రభుత్వం చేయివేస్తే నే చేడిపోతుంది అని అంటే నేనేమీ చెప్పలేను కాని ఒక సంస్థను స్వాధీనం చేసుకోటానికి కాని లేదా రిక్విజిషన్ చేసుకోటానికి అధికారం కావాలనే కోరికతో ఈ సవరణ బిల్లు తేవటం, దీనిని తెలంగాణా ప్రాంతానికి అనువర్తింప చేసే అవసరాన్ని తమకు మనవి చేయటానికి ఇది ప్రవేశపెట్టింది తప్ప ఏదో చీటికి మాటికి తుపాకీ చేతిలో పట్టుకొని పిచ్చుకను బెదిరించినట్లు బెదిరించటానికి కాదని మనవిచేస్తున్నాను. గౌరవ సభ్యులిచ్చిన అమూల్యమైన సలహాలు మనసులో పెట్టుకొని. సమగ్రంగా, సానుభూతితో ఆలోచించటానికి సిద్ధంగా వున్నానని మనవిచేస్తూ ఈ బిల్లును ముందుకు నడిపించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

Mr Deputy Speaker —The question is.

"That the Andhra Pradesh (Andhra Area) Educational institutions (Requisitioning and Acquisition) Extension and Amendment Bill, 1967 be read a first time".

The motion was adopted

Sri T. V Raghavulu :—Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh (Andhra Area) Enucational Institutions (Requisitioning and Acquisition) Extension and Amendment Bill, 1967 be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly".

Mr Deputy Speaker :—The question is:

"That the Andhra Pradesh (Andhra Area) Educational Institutions (Requisitioning and Acquisition) Extension and Amendment Bill, 1967 be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly".

The motion was adopted

THE ANDHRA PRADESH CO-OPERATIVE SOCIETIES (AMENDMENT) BILL, 1968.

Sri K. Vijaya Bhaskara Reddy :—Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill, 1968 be read a first time."

Mr Deputy Speaker :—Motion moved.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి —అధ్యక్షా, ఇది చిన్న సవరణ. ఈ మధ్య మన రాష్ట్రంలో వచ్చిన మార్పులను దృష్టిలో వుంచుకొని ఈ మార్పు చేయవలసి వచ్చింది. Elections కొన్ని తరహాల సొసైటీలకు జాయింట్ రిజిస్ట్రారు చేయవలసిన ఆవసరం వుంది అని ఈ బిల్లులో వుంది. చేసిన మార్పులవల్ల ఈ posts తగ్గిపోయాయి సొసైటీలు చాలా వున్నాయి. ఈ దృష్ట్యా ఈ సవరణ తెచ్చి రిజిస్ట్రారుగారిచే నామినేట్ చేయబడిన డిప్యూటి రిజిస్ట్రారు కేడర్ కంటే తక్కువ కేడర్ గల ఆఫీసరు ఎన్నిక జరపాలని ఈ సవరణ తీసుకురాబడింది. దీనికి అనుగుణంగా గతంలో చిన్న ఎమెండ్‌మెంట్ తీసుకురావటం జరిగింది. దానిలో డెవలప్‌మెంట్ బోర్డు నిర్మాణం చేయటం జరిగింది. అక్కడకూడా జాయంట్ రిజిస్ట్రారు బదులు "The Joint Registrar of Co-operative Societies, the District Collector, and the Special Cadre Deputy Registrar working as Personal Assistant to the Collector" అని సవరణ తేవాలని ఉద్దేశించారు. వాటిపై సభ్యులు అభిప్రాయం తెలిపినతర్వాత రీజినల్ కమిటీకి పోవలసిందికనుక ఈ చిన్న సవరణను ఆమోదించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి.—అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు తీసుకురావలసిన అవసరము గురించి మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని elections జరిపే సందర్భంలో మనకు గతంలో చాలా అనుభవాలు వున్నాయి. ప్రత్యేకించి కడప జిల్లా మార్కెటింగ్ సొసైటీకి సంబంధించి ఎన్నికలు జరిగాయి. రెండుసార్లు జరిగాయి. రెండుసార్లు జరిగిన తరువాత హైకోర్టులో రిట్ వేశారు. రిట్ వేయటానికి వేరే కారణాలు లేవు ఇదివరకే ప్రశ్నలమూలంగా ఇది ఎసెంబ్లీలో చర్చకు వచ్చింది. ఎలక్షన్స్ జరపటానికి ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంటు నిర్దుష్టమైన రూల్స్ ఏర్పాటు చేసివుండగా ఆ రూల్స్‌ను ఉల్లంఘించి జాయింట్ రిజిస్ట్రారు ఎలక్షన్స్ జరపటంవల్ల రిట్ వేయటం జరిగింది. హైకోర్టు తీర్పులో జాయంట్ రిజిస్ట్రారు చేసింది పొరబాటు, ఎన్నికల పద్ధతి తప్పుకనుక ఈ ఎన్నికలు invalid చేసి మళ్ళి ఎన్నికలు జరపాలని చెప్పబడింది. అది మంత్రిగారికి తెలిసింది. దాని వివరాలన్నీ మంత్రిగారు సవాధానంలో చెప్పవలసివుంది. ప్రభుత్వం చేసిన రూల్స్‌లో కోపరేటివ్ డిపార్టుమెంటులోని పెద్ద అఫీషియల్స్ ఉల్లంఘించినందువల్ల ఈ సవరణ తీసుకువచ్చి మళ్ళీ క్రింది అంతస్థులోని డెప్యూటి రిజిస్ట్రారుకు ఈ అధికారం ఇస్తున్నాము. అంతే కాదు ఈ బిల్లువల్ల జిల్లాలలో ఈనాడు కొత్తమార్గంలో కొత్తవిధానంలో district administration జరపటానికి పూనుకొంటున్నాము. అటువంటి డిపార్టుమెంట్స్ అన్నిటికి జిల్లా కలెక్టరును పెద్ద చేశారు. త్వరగా పనులు జరగటానికి, పొరపాట్లు జరుగకుండా ఎఫిషియంట్‌గా జరగటానికి జిల్లా కలెక్టరును అధికారిగా చేశారు. అలాంటప్పుడు లక్షల రూపాయలతో డీల్ చేసే కోపరేటివ్ మార్కెటింగ్ సొసైటీలు అయితేనేమి, Central Banks అయితేనేమి, కన్స్యూమర్ కోపరేటివ్ సొసైటీలు అయితేనేమి—వీటికి elected bodies కనుక అధికారులు రూల్స్‌ను ప్రక్రమంగా అనుసరించి ఎన్నికలు జరిపించేటట్లు చూడాలి. మరి ఈ సవరణ చేసేటప్పుడు, ఆ అధికారం కలెక్టరుకు ఇవ్వకుండా not lower than Deputy Registrar అని ఎందుకు చెట్టారో నాకు అర్థం కావటములేదు. కనుక ఇది

రీజినల్ కమిటీకి పోయేముందు దీనిని మంత్రిగారు పునరాలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇదివరకు మనకు వున్న అనుభవాలవల్ల ఈ కోపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు నవ్వులాటకు, హాస్యాస్పదమైన పద్ధతిగా తయారయింది. కరప్షన్‌కు లేనిపోని అనర్థాలకు దారితీసే పద్ధతిగా వుంది. కనుక కోపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు యొక్క ఉద్దేశాలు సాధ్యమయినంతవరకు ఫుల్‌ఫిల్ చేయవలసివుంది. ఎన్నికల్లో ఎన్నిరకాల అన్యాయాలు, అక్రమాలు జరుగుతున్నాయో మనకు తెలుసు. అందువల్ల ఆ డిపార్టుమెంటులోని officials కు ఇటువంటి అధికారము ఇవ్వటము సముచితం కాదని నేనుకొంటున్నాను. ఈనాడు ప్రత్యక్షంగా జిల్లా కలెక్టరును డిపార్టుమెంట్స్‌కు అన్నిటికి పెద్దచేసి వారి చేతుల్లో అభివృద్ధికివంతా పెట్టి వారిపై ఎక్కువ విశ్వాసము చూపుతున్నప్పుడు దీనికికూడా కలెక్టరును పెద్దచేస్తే ఎన్నికలు సక్రమమార్గంలో నడిపేవిధంగా రూల్స్ మార్చి అమలు చేయవలసిన అవసరం వుంది. కనుక ఈ డిపార్టుమెంటులో అన్యాయాలు జరుగకుండా తగిన విధానం అనుసరించటానికి కలెక్టరు చేతిలో ఈ అధికారం పెట్టటం మంచిదనే సవరణను మనం ఆలోచించి, రీజినల్ కమిటీవారు దీనిగురించి చర్చించి తగు నిర్ణయం చేసి సలహా ఇచ్చి ఆవిధంగా సవరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను

(శ్రీ ఎన్. వేమయ్య :—అధ్యక్షా ! ఈ సవరణ చిన్నదైనప్పటికీ దీనివల్ల వచ్చేటటువంటి పర్యవసానం అనేక సంస్థలమీద ప్రజలమీదకూడా వుటుందండి. మొట్టమొదట్లో ఈ చట్టం తయారుచేయబడ్డప్పుడే అప్పుడు చాలా దీర్ఘంగాకూడా ఆలోచించి ఈ అధికారం Deputy Registrar గారికి యివ్వవచ్చునా అనే తర్జన భర్జనలుకూడా జరిగినాయి. వాటినన్నిటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ అధికారాలన్నీ Joint Registrars కు వుంటేనే మంచిది న్యాయంగానూ నిష్పక్షపాతంగానూ వుంటుందనే ఉద్దేశంతో ఆవేళ నిర్ణయించారు. కాని మంత్రిగారు యిప్పుడు తీసుకువచ్చినటువంటి amendment దృష్ట్యా ఈ Deputy Registrars వరకుకూడా మన్నా ఈ అధికారం యిచ్చినట్లయితే ఇది చాలా అవినీతికి, నిష్పక్షపాతంగా వుండకపోవడానికి, అనేక అనర్థాలకు దారితీస్తుంది. Co-operative movement యొక్క ఆశయాలకుకూడా యిది కలదన్నేరీతిగాకూడా సంభవిస్తుందని నేను భావిస్తున్నాను. గట్టిగా, ఈ సవరణను యథాతథంగా అంగీకరించాలనే భావిస్తే నేనూ మూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తున్నాను. కనీసము Collectors కి మన్నటు వంటి యీ అధికారాన్ని యివ్వాలనే సవరణలకు నా కేమాత్రం అభ్యంతరమున్నులేదు. అది మనడం కూడా మంచిదని, collectors కు మాత్రం ఈ powers వుంటే బాగుంటుందని భావిస్తున్నాను. ఒక వేళ జాయింటు రిజిస్ట్రారుచే సరిగా జరపలేకుండా పోతున్నారు అనేది వుంటున్నప్పుడు యింకా జాయింటు రిజిస్ట్రార్సుకు, collectors కు చాటి ఇంకా క్రింది వారికి ఈ అధికారాలను యిచ్చినట్లయితే ఇంకా ఎక్కువ ఆవర్థాలకు దారితీస్తుంది. కాబట్టి ఇది చిన్న విషయమే అయినా చాలాతీవ్రమైన పరిణామాలకు దారి తీస్తుంది. అందువలన ఈ సవరణను మంత్రిగారు ఉపసంహరించుకోవాలని, ఇదీ ఒక collectors కే పరిమితమైతే బాగుంటుందనీ మిగతావున్న Deputy Registrar

Special cadre Deputy Registrar, Personal Assistants వగైరాలను కూడా ఈ అధికారాలను వారికి యిచ్చే విషయంలో, వారినికూడా మినహాయించినట్ల యితే చాలా బాగుంటుంది. దీనిని ఈ విధంగా లేకుండా మంత్రిగారు తీసుకు వచ్చిన రీతిగానే కాని ఈ సవరణను అంగీకరింపచేసినట్లయితే యిది యిప్పుడు వున్నటువంటి అనర్థాలే కాకుండా వాటితోపాటు యింకా అనేకమైన చిక్కులు పర్చడి తీవ్రమైన పరిణామాలకు దారితీసి అసలు co-operative ఆశయాలకు దెబ్బ తీసే రీతిగా వుంది ఇప్పుడు వున్నటు వంటి చిన్న Deputy Registrars అక్కడ వున్నటువంటి పెద్దలకు, అక్కడవున్నటువంటి influence కు లోబడి పోయేటటు వంటి వుదంతాలు అనేకం వున్నాయనుకోండి: స్పష్టంగా ఫలానా ఫలానిచోట ఏమి జరిగిందో చెప్పడానికి వీలవుతుంది. కాని యిప్పుడు అది అప్రస్తుతం. Regional Committee లో కాని, మరల తిరిగి అడిషనల్ అయినప్పటికే అది దృష్టిలో పెట్టు కోవడం అవసరం దీనిని వ్యతిరేకించాలని Collector వరకే దీనిని, ఈ అధికారాన్ని యిచ్చినట్లయితే బాగుంటుందని నేను గట్టిగా నమ్ముతూ దానిని ఆ విధంగా మంత్రిగారు ఒప్పుకొని చేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అలా కాకుండా క్రింద Deputy Registrar వరకు ఈ అధికారాన్ని కనుక యిచ్చినట్లయితే అది చాలా అవినీతికి అనర్థాలకు దారి తీస్తుందని చెప్తూ అందుచేత నేను యింతకు ముందు చెప్పిన విధంగా చేయాలని, ఈ బిల్లును వ్యతిరేకిస్తూ, యథా తథంగా కాకుండా collector కుమాత్రమే ఈ అధికారం వుండాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి —అధ్యక్షా ! ఈ co-operative society లకు సంబంధించిన ఈ సవరణ యిపుడు మనముందున్నది. అసలు co-operative society లలో మామూలుగా, యింతకుముందు minutes book ఎవరి చేతిలో వుంటే ఆ సొసైటీ మళ్లీ వాళ్లదే అవుతుండేది. కాని ఆ పద్ధతికాస్తా ప్రభుత్వం వారు కొత్త సవరణను తీసుకువచ్చి rule 22 అని పెట్టి ఈ elections Government, అనగా Cooperative Department వైపు నుండి జరుగుతున్నాయి యిప్పటి వరకు. దానికి సంబంధించినటువంటి ఈ సవరణను ఈనాడు మంత్రి గారు ప్రతిపాదించారు. పోతే రకరకాలుగా ప్రాథమిక సొసైటీలు, వున్నాయి, C Ms లు కానివ్వండి, లేకపోతే ప్రైమరీ ల్యాండ్ మార్ట్‌గేజ్ బ్యాంకులు కానివ్వండి, లేకపోయినట్లయితే పరపతి సహకార సంఘాలు కానివ్వండి. ఈ సహకార సంఘాలకు మాత్రం E O. Cooperation స్థాయిలు; అంటే Block స్థాయిలో ఎవరైతే వుంటారో వారి ఆధ్వర్యంలో election జరుపుతారని దానికంటే పెద్ద society elections Dy. Registrar గారి ఆధ్వర్యం అని. ఇంకా దానికంటే పెద్ద society లలో collector గారని; లేక Registrar గారు అని యింతకు ముందు వుంటే దానికి సంబంధించి నటువంటి సవరణను ఈనాడు మంత్రిగారు తీసుకువచ్చారు పరే ఈ సవరణను తీసుకొనివచ్చే సందర్భంలో ఒకటి మాత్రం స్పష్టీకరణంగా మనవి చేసేది ప్రతిపక్షం election జరిగే ముందు కేవలం minutes book, తరువాత voters list,

రీజినల్ కమిటీకి పోయేముందు దీనిని మంత్రిగారు పునరాలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇదివరకు మనకు వున్న అనుభవాలవల్ల ఈ కోపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు నవ్వులాటకు, హాస్యాస్పదమైన పద్ధతిగా తయారయింది. కరప్షన్‌కు లేనిపోని అవకాశాలకు దారితీసే పద్ధతిగా వుంది. కనుక కోపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు యొక్క ఉద్దేశాలు సాధ్యమయినంతవరకు ఫుల్‌ఫిల్ చేయవలసివుంది. ఎన్నికల్లో ఎన్నిరకాల అన్యాయాలు, అక్రమాలు జరుగుతున్నాయో మనకు తెలుసు. అందువల్ల ఆ డిపార్టుమెంటులోని officials కు ఇటువంటి అధికారము ఇవ్వటము సముచితం కాదని నేను భావించుకొంటున్నాను. ఈనాడు జాకవిధంగా జిల్లా కలెక్టరును డిపార్టుమెంట్స్‌కు అన్నిటికి పెద్దచేసి వారి చేతుల్లో అభివృద్ధికుంఠితా పెట్టి వారిపై ఎక్కువ విశ్వాసము చూపుతున్నప్పుడు దీనికికూడా కలెక్టరును పెట్టిచేస్తే ఎన్నికలు సక్రమమార్గంలో వడిపోవిధంగా రూల్స్ మార్చి అమలు చేయవలసిన అవసరం వుంది. కనుక ఈ డిపార్టుమెంటులో అన్యాయాలు జరుగకుండా తగిన విధానం అనుసరించటానికి కలెక్టరు చేతిలో ఈ అధికారం పెట్టటం మంచిదనే సవరణను మనం ఆలోచించి, రీజినల్ కమిటీవారు దీనిగురించి చర్చించి తగు నిర్ణయం చేసి సలహా ఇచ్చి ఆవిధంగా సవరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను

(శ్రీ ఎస్. వేమయ్య .—అధ్యక్షా! ఈ సవరణ చిన్నదైనప్పటికీ దీనివల్ల వచ్చేటటువంటి పర్యవసానం అనేక సంస్థలమీద ప్రజలమీదకూడా వుంటుందండి. మొట్టమొదట్లో ఈ చట్టం తయారుచేయబడ్డప్పుడే అప్పుడు చాలా దీర్ఘంగాకూడా ఆలోచించి ఈ అధికారం Deputy Registrar గారికి యివ్వవచ్చునా అనే తర్జన భర్జనలుకూడా జరిగినాయి. వాటినన్నిటినీ దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ అధికారాలన్ని Joint Registrars కు వుంటేనే మంచిది న్యాయంగానూ నిష్పక్షపాతంగానూ జరుగుతుందనే ఉద్దేశంతో ఆవేళ నిర్ణయించారు. కాని మంత్రిగారు యిప్పుడు తీసుకువచ్చినటువంటి amendment దృష్ట్యా ఈ Deputy Registrars వరకుకూడా మనం ఈ అధికారం యిచ్చివట్లయితే ఇది చాలా అవినీతికి, నిష్పక్షపాతంగా జరుగకుండా పోడానికి, అనేక అనర్థాలకు దారితీస్తుంది. Co-operative movement యొక్క ఆశయాలనుకూడా యిది తలదన్నేరీతిగాకూడా సంభవిస్తుందని చెప్పి నేను భావిస్తున్నాను. గట్టిగా, ఈ సవరణను యథాతథంగా అంగీకరించాలనే దానిని నేను పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తున్నాను. కనీసము Collector కి వున్నటువంటి యీ అధికారాన్ని యివ్వాలనే సవరణకు నాకేలాంటి అభ్యంతరము లేదు. అది వుండడం కూడా మంచిదని, collectors కు మాత్రం ఈ powers వుంటే బాగుంటుందని భావిస్తున్నాను. ఒక వేళ జాయింటు రిజిస్ట్రారుచే సరిగా జరుపలేకుండా పోతున్నారు అనేది వుంటున్నప్పుడు యింకా జాయింటు రిజిస్ట్రార్సుకు collectors కు దాటి ఇంకా క్రింది వారికి ఈ అధికారాలను యిచ్చినట్లయితే ఇంకా ఎక్కువ అనర్థాలకు దారితీస్తుంది. కాబట్టి ఇది చిన్న విషయమే అయినా చాలాతీవ్రమైన పరిణామాలకు దారి తీస్తుంది. అందువలన ఈ సవరణను మంత్రిగారు ఉపసంహరించుకోవాలని. ఇదే ఒక collectors కే పరిమితమైవుంటే బాగుంటుందని, మిగతావున్న Deputy Registrar

Special cadre Deputy Registrar, Personal Assistants వగైరాలను కూడా ఈ అధికారాలను వారికి యిచ్చే విషయంలో, వారినికూడా మినహాయించినట్ల యితే చాలా బాగుంటుంది. దీనిని ఈ విధంగా లేకుండా మంత్రిగారు తీసుకు వచ్చిన రీతిగానే కాని ఈ సవరణను అంగీకరింపచేసినట్లయితే యిది యిప్పుడు వున్నటువంటి అనర్థాలే కాకుండా వాటితోపాటు యింకా అనేకమైన చిక్కులు పర్పడి తీవ్రమైన పరిణామాలకు దారితీసి అసలు co-operative ఆశయాలకు దెబ్బ తీసే రీతిగా వుంది ఇప్పుడు వున్నటు వంటి చిన్న Deputy Registrars అక్కడ వున్నటువంటి పెద్దలకు, అక్కడవున్నటువంటి influence కు లోబడి పోయేటటు వంటి వుదంతాలు అనేకం వున్నాయనుకోండి: స్పష్టంగా ఫలానా ఫలానిచోట ఏమి జరిగిందో చెప్పడానికి వీలవుతుంది. కాని యిప్పుడు అది అప్రస్తుతం. Regional Committee లో కాని, మరల తిరిగి అదివచ్చినప్పటికే అది దృష్టిలో పెట్టు కోవడం అవసరం దీనిని వ్యతిరేకించాలని Collector వరకే దీనిని, ఈ అధికారాన్ని యిచ్చినట్లయితే బాగుంటుందని నేను గట్టిగా నమ్ముతూ దానిని ఆ విధంగా మంత్రిగారు ఒప్పుకొని చేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అలా కాకుండా క్రింద Deputy Registrar వరకు ఈ అధికారాన్ని కనుక యిచ్చినట్లయితే అది చాలా అవినీతికి అనర్థాలకు దారి తీస్తుందని చెప్తూ అందుచేత నేను యింతకు ముందు చెప్పిన విధంగా చేయాలని, ఈ బిల్లును వ్యతిరేకిస్తూ, యథా తథంగా కాకుండా collector కుమాత్రమే ఈ అధికారం వుండాలని కోరుతున్నాను

(శ్రీ సి. జంగారెడ్డి.—అధ్యక్షా! ఈ co-operative society లకు సంబంధించిన ఈ సవరణ యిపుడు మనముందున్నది. అసలు co-operative society లలో మామూలుగా, యింతకుముందు minutes book ఎవరి చేతిలో వుంటే ఆ సొసైటీ మళ్లీ వాళ్లదే అవుతుండేది కాని ఆ పద్ధతికాస్తా ప్రభుత్వం వారు కొత్త సవరణను తీసుకువచ్చి rule 22 అని పెట్టి ఈ elections Government, అనగా Cooperative Department వైపు నుండి జరుగుతున్నాయి యిప్పటి వరకు. దానికి సంబంధించినటువంటి ఈ సవరణను ఈనాడు మంత్రి గారు ప్రతిపాదించారు. పోతే రకరకాలుగా ప్రాథమిక సొసైటీలు, వున్నాయి, C Ms. లు కానివ్వండి, లేకపోతే ప్రైమరీ ల్యాండ్ మార్ట్‌గేజ్ బ్యాంకులు కానివ్వండి, లేకపోయినట్లయితే పరపతి సహకార సంఘాలు కానివ్వండి. ఈ సహకార సంఘాలకు మాత్రం E O. Cooperation స్థాయి, అంటే Block స్థాయిలో ఎవరైతే వుంటారో వారి ఆధ్వర్యంలో election జరుపుతారని దానికంటే పెద్ద society elections Dy. Registrar గారి ఆధ్వర్యం అని. ఇంకా దానికంటే పెద్ద society లలో collector గారని; లేక Registrar గారు అని యింతకు ముందు వుంటే దానికి సంబంధించి నటువంటి సవరణను ఈనాడు మంత్రిగారు తీసుకువచ్చారు. పరే ఈ సవరణను తీసుకువచ్చే సందర్భంలో ఒకటి మాత్రం సవినయంగా మనవి చేసేది ఏమిటంటే election జరిగే ముందు కేవలం minutes book, తరువాత voters list,

కాలిశా తయారు చేసే ముందు rule 22 లో clear గా ఉంది, దాని ప్రకారం elections కి 22 days ముందుగా voters list prepare చేయాలని, prepare చేసిన తరువాత before 15 days publish చేయాలని ఉంది. ఈ మధ్య one week time లో ఒక వేళ కనుక management వాళ్ల చేతిలో minutes book వున్నట్లుగా ఉండి, voters list లో వాళ్లకు అనుకూలంగా ఉన్న వాళ్ల సంఖ్య తక్కువగా ఉంటే వెంటనే మళ్లీ ఇంకో additional list ను వారం రోజులలో తయారు చేసి ఇది 21 రోజుల ముందే prepare చేసినట్లుగా చేసి నటువంటి ఉదంతాలు ఎన్నో ఈ సహకార సంఘాల ఎన్నికలలో మనకు కనపడుతున్నాయి. Voters List Preparation కు ఎప్పుడైతే last date వెడుతున్నారో ఆ preparation of the voters list (తేదీ) election కంటే ముందు 21 days or one month ఆ రెండూ అదే రోజు voters publish చేయాలి కాని అది prepare చేసిన తరువాత one week లో publish చేయాలి అనంటే ఈ one week లోపల కూడా కొంత మళ్లీ చేర్చి additional గా ఒక supplementary list వస్తుంది. దాని సందర్భంలో, ఇదే విధమైనవి జరిగినప్పుడు దానికి కోర్టులో కేసులు నడుస్తున్నాయి. మాది కూడా ఒక కేసు నడుస్తున్నది. Preparation రోజు ఉన్నటువంటి voters list కు తరువాత publish చేసినటువంటి voters list కు చాలా తేడా ఉన్నది. Preparation నాడు ఉన్నటువంటి voters list తక్కువ సంఖ్య, తరువాత publication నాడు ఉన్నటువంటి సంఖ్య ఎక్కువ. దీని మూలంగా తత్సంబంధితమైన అధికారులతో, కొంతమంది ప్రస్తుతం వున్నటువంటి management తో Election Officer లాలూచీ పడి ఈ విధంగా supplementary list publish చేసి నటువంటి ఉదంతాలు ఉండడం వల్ల District Munsiff Magistrate కోర్టులలో కూడా ఎన్నో కేసులు నడుస్తున్నాయి. ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి Primary Land Mortgage Society లకు సంబంధించిన ఎన్నికల నిర్వహణాధికారం E O లకు యిచ్చినారు. వెంటనే ఆ అధికారాలు deputy Registrar cader కు యిచ్చేసి, ఈ పవరణలో ఏ అధికారాలనైతే Dy. Registrar కి, Collectorకు ఇవ్వాలని ఉద్దేశించబడిందో అవన్నీ complete గా collector గారి చేతిలోనే ఉండేటట్లు చూడాలి. T. C Banks కానివ్వండి, District Co-operative Marketing Societies కానివ్వండి, apex బ్యాంకులు కానివ్వండి, లేక వాడకందారులస్టోర్సు కానివ్వండి, సూపర్ బజార్లు కానివ్వండి, యింకేమైనా ఒజార్లు కానివ్వండి, వీటి ఎలక్షనులకు సంబంధించి all powers must be given to the Collector. C. Ms లు Primary Land Matgane Banks, తరువాత పరపతి సంఘాలకు ఎన్నికలు E. Os. Co-operation ద్వారా జరుపుతున్నారు. కాని ఆ E O. లు అక్కడ ఉన్నటువంటి సమితి President చేతిలో వుండి వారి ఆధీనములో వుండడం మూలాన వారు తప్పకుండా వాడి లోంగి పోతున్న పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నదని మీకు నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు మా బ్లాకులో జరిగినటువంటి election లో rules కు వ్యతిరేకంగా, విరుద్దంగా అక్కడి Samithi President Directorship కి

contest చేస్తే అతనిని ఒక defaulter గా తీసేదామంటే ఈ E O Co-operation గారు భయపడిపోయినారు, జంకు చేసినారు. అతను defaulter నుండి తీసేయాలంటే మేము ప్రత్యక్షంగా పోయి ఒక certificate చూపినప్పటికీ కూడా eertificate ఖాతరు చేయకుండా E· O Co-operation గారు మీరేమైనా చేసుకోండి. నేనుమాత్రం Samithi President యొక్క Dictatorship ను valid చేస్తున్నాను. మీరు కావాలంటే కోర్టుకు పోండి. కోర్టుకు పోయిన తరువాత రెండేండ్లు, మూడేండ్లో చెప్పులు అరిగెలా తిరగాలి. కోర్టులచుట్టూ తిరగలేక. దానికీ డబ్బులు ఖర్చుపెట్టాలి దానివల్ల చాలా బాధపడాల్సి వస్తుంది. అందుచేత ఒకరి ఆధీనములో వుండి పనిచేసే వాళ్లకంటా కూడా ఈ elections నడిపే అధికారం ఇచ్చినట్లుగా వుంటే దానిపరిణామం వేరిధంగా మారుతుందీ అంటే మీరు అధికారంలో వున్నారని ఈ management ని తిట్టేబదులు ఈ ప్రభుత్వాధికారులను తిట్టవలసి వస్తున్నది ఆందువల్ల ఈ ప్రభుత్వాధికారులు యిరకాటంలోపడి, వాళ్లమధ్య వీళ్లమధ్య తన్నుకుని చచ్చిపోతున్నారు. వారి ఉద్యోగాలకు ఉద్వాసన పట్టగలదేమోనని భయపడి చస్తున్నారు. అధ్యక్షా ఒక ఉదాహరణ చెప్తున్నాను ధర్మారం అనేగ్రామంలో tappers co-operative society ఒకటి form అయినది Form అయినప్పుడు Zilla Parishad అధ్యక్షునికి వ్యతిరేకంగా అక్కడ వున్నటువంటి ప్రజలు ఎన్నికచేసినారు. ఆ Tappers Co-operative Society ఎలక్షను విషయంలో E O Co-operation ను పిలిచి చెడామడా తిట్టి వెంటనే మానుకొటకు transfer చేయించాడు. Minutes book లో మీకు రాసినటువంటి కాగితాలుచింపి, నేను చెప్పినట్లు రాయి అనిచెప్పి కూడా తీసివాడు ఆయనను ఆ ప్రసిడెంటు యింటికి పిలిపించి తిడితే విధిలేక ఏమిచేయలేని పరిస్థితులువచ్చి, ఆయన చేయవలసివచ్చినది. మాకుకూడా ఈ సంగతి జరుగుతుందన్న పరిస్థితులువచ్చి విధిలేక, అంతకు ముందుగానే ఈ విధంగా జరుగుతుందని మాకుకూడా తెలుసునుకనుక వెంటనే మీ true copy తీసుకొని దగ్గర పెట్టుకొని వున్నాముకనుక అందువల్ల ఆయన "అయ్యానేను ఈ true copy కూడా యిచ్చాను కాబట్టి నా పరిస్థితి యిరకాటంలో పడుతుంది నేనేమి చేయనని" అతను అపుడు ఆ విధంగా చేయలేనని refuse చేస్తే అతనిని వెంటనే transfer చేయించే పరిస్థితి ఏర్పడింది. కాబట్టి యిపుడున్నవిధంగా వాళ్లకు powers యిచ్చేటట్లయితే మీరేవిధంగా rule 22 ను చేసినట్లయినప్పటికీ, ఎలాంటి సవరణను చేసినప్పటికీ చాలా ఇబ్బందులు కలుగుతాయి. కనుక నేను, మంత్రిగారిని కోరేదేమిటంటే, ఇంకొక సవరణను, ఇప్పుడు Co-operetive Extention Officers, అంటే Co-operative Sub-Registrars cadre లో వున్న వాళ్లకు యిపుడు ఏ elections అయితే జరపడానికి మీకు అధికారాలను కలుగ జేసినారో, ఆ elections ను తప్పకుండా Deputy Registrars కు యిస్తూ ఇపుడు Deputy Registrars cadre కు ఇచ్చిన వాటిని Collector లకు యిస్తూ తీసుకురావాలని, ఇంతకుముందే శ్రీ రత్నసభాపతిగారు, చీమఖుర్తిగారు చెప్పినట్లు Collectors కే ఈ అధికారాన్ని యిస్తూ సవరణ తీసుకువస్తానని నేను

పోతే Election జరగకముందు, వాళ్ళ term ఆరు నెలలు ఉందనంగానే election జరుపుతున్నారు. ఉదాహరణకు పరకాలా Land Mortgage Society term అయిపోయేది. 31st December '967 Election జరిగింది ఎప్పుడయ్యా అంటే సెప్టెంబరులో. Election అయిన తరువాత, కొత్తగా వచ్చినటువంటి వాళ్ళు ఏమంటున్నారంటే మేము కొత్తగా election అయినాము కాబట్టి charge మాకు ఇవ్వాలని అంటున్నారు. పాతవాళ్లు ఏమంటారు మాకు 31st December వరకు ఉన్నది, అంతవరకు మేము ఇవ్వకుండా ఉంటాము అని వీళ్ళు అంటున్నారు. నరే పరకాలాలో జరిగిన ఎన్నికల సందర్భంలో పాతవాళ్ళు కొత్త వాళ్లు ఒకటైనారు కాబట్టి వాళ్ళు ఏమిచేశారంటే, 30-6-67 వరకు ఏమో పాతవాళ్లు నడుపుకొని, ఈ ఆరునెలలు time అయిపోతే మళ్ళీ జనవరి గనుక మనము continue అయితే 68, 69, 70 ఈ మూడు సంవత్సరాలు ఉండవచ్చును అని. ఒక సంవత్సరంలో ఏదైనా calender year లో నాలుగురోజులు అయినా ఎనిచేనేటట్లుగా ఉంటే అది సంవత్సరంక్రింద లెక్క వేస్తున్నారు మన ప్రభుత్వము వారు. అది తప్పు. ఎన్నిల date అయి charge ఏ date న తీసుకొంటున్నారో ఆరోజు నుంచి 5 సంవత్సరాలు ఉండాలిగాని election సెప్టెంబరు 1967 లో జరిగింది, charge 68 లో తీసుకొన్నాము, మూడేళ్ళ term కోరకు ఈ సెప్టెంబరు 68 లో 1968 వ సంవత్సరంలో 1968 అయిపోయింది, కాబట్టి 1969, 1970 తో term అయిపోయింది అంటే బాగుండదు. Bye-laws ప్రకారంగా three years ఎప్పుడైతే charge తీసుకొన్నాడో అప్పటి నుంచి ఉండాలి అయితే primary land Mortgage Society నరసంపేటవాళ్ళు writ కు వచ్చినారు అప్పుడు High court వాళ్లు తీర్పుయిచ్చినారు, election postpone చేయడానికి ఏ పరిస్థితులలోనూ వీలులేదు, Rule 22 ప్రకారంగా High court stay ఇస్తేనే గాని చేయకూడదు అప్పుడేమైందంటే ఇంక 3 రోజులు వాళ్ళకు time ఉన్నది. కాబట్టి పాతవాళ్ళు stay తెచ్చినారు. election జరగకుండా election అప్పటికే notice అయిపోయింది, nomination కూడా అయిపోయినాయి. కాబట్టి అది operation లో పెట్టినారు. కాబట్టి అక్కడ లొంగి election జరిపించినారు. Election అయిన తరువాత వెంటనే నాకు charge ఇవ్వమని ఇదంతా కొట్లాడుతున్నారు దాని సందర్భంలో ఇద్దరు campromise అయి మీరు మూడు నెలలు ఏలండి, వచ్చే మూడు నెలలు మేము ఏలుతాము అని చెప్పారు కాబట్టి మేమంకోలేదిపమిటంటే ఈ Rulesలోకూడా amendment చేసి ఆ term వాళ్ళకు expire అయ్యే date కు ఒకవారమురోజుల ముందు election జరపాలి, లేకపోతే రెండుమూడు రోజుల ముందు జరపాలిగాని ఒక ఆరునెలలు లేకపోతే, మూడు నెలల ముందు election జరిపితే దానివలన పాతవాళ్ళకు, వాళ్ళుగనుక election లో ఓడిపోతే, వాళ్ళకు ఇంకా అధికారము 3 రోజులు వరకు ఉంటుంది కాబట్టి, ఈలోపల వాళ్ళు ఎన్నో అవకతవకలు చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. వారికి వోటు వేయలేదని ఎంతమందినో సస్పాయించడానికి వీలుంటుంది, లేకపోతే వారికి వోటు వేసినవారికి ప్రత్యేకంగా లాభము చేకూర్చ వీలు, అక్రమమైన లాభాలు చేకూర్చడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి

between old and new batch కేవలం 2 or 3 days మాత్రం ఉండాలి. Months together ఉన్నట్లయితే బాగుండదు Elections conduct చేసేటప్పుడు ఆ Officer ఎవరైతే ఉంటారో, అతను ఆ Minutes books, file అన్నీ కూడా స్వాధీనం చేసుకొని వచ్చినటువంటి కొత్తవారికి స్వాధీనపరచాలి. ఇప్పుడు election జరిగి ఆరు నెలలైనా, charge ఇవ్వరు. Charge ఇవ్వమంటే, Deputy Registrar చుట్టూ Collector చుట్టూ తిరిగి తిరిగి చెప్పులు అరిగిపోతాయి వారు court certificate ఇస్తారు. ఏమని you please go to the court వారు కోర్టులో పెట్టుకొంటే 3 ఏళ్లు time పడుతుంది. కాబట్టి election జరిపేముందు strict గా మనము orders follow చేసి పాతవాళ్ళ దగ్గర నుంచి charge అంతా, hand over చేసుకొన్న తరువాత, election జరిగిన మరుసటిరోజునే ఆ Election officer must give charge to the new elected member ఈ పాత, కొత్తవాళ్ళ మధ్య gap ఎక్కువగా ఉండడంతో పాతవాళ్లు ఒకవేళ ఓడిపోయిన పరిస్థితుల్లో వాళ్లు అక్రమంగా లాభాలు చేకూర్చుకొనేదానికి అవకాశాలు ఉన్నాయి తరువాత ఈ సందర్భంలో ఇంకొకటి మంత్రిగారికి చెప్పదలచుకొన్నాను. 80 వేలు, 40 వేలు తిన్నటువంటి సొసైటీలకు collector గారు Examine చేసిన తరువాత, collector గారికి power ఇచ్చిన తరువాత కూడా తనయొక్క రాజకీయ పరిస్థితులను అనుసరించి వారికి st y order ఇవ్వడము, కలెక్టరుగారు దానిని implement చేయడం అవన్నీ కూడా జరుగుతున్నాయి.కాబట్టి cooperative movement లో డబ్బే ప్రధానంగా పెట్టుకొని డబ్బుతో చెలగాటలాడటం, ఈ management వారు డబ్బులు కాజేస్తున్నారు. ఉదాహరణకు వరంగల్ Land Mortgage Bank పరిస్థితి గనుక చూస్తే 80 వేలు, 40 వేలు తిన్నట్లుగా కలెక్టరుగారు దానిని supercedeచేస్తే మంత్రిగారు దానికి stay ఇస్తే దానిని ప్రస్తుతం implement చేయడం లేదు, stay vacate కావడం లేదు,

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్:— ఈ amendment గురించి చెప్పాలి కదా నీమైనా!

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:—నిజానికి ఈపరిస్థితుల్లో నేను చెప్పేది ఏమిటంటే, కాస్తా మనకు తొందరగా stay ఇవ్వకుండా ఆ file తెప్పించుకొని పరిశీలించవలసి యుంటుంది ఎందుకంటే stay ఇచ్చిన తరువాత collector implement చేయడంలేదు. తరువాత దానికి loan ఇచ్చేదానికి ఎవరు బాధ్యులు? Special officer ఇవ్వాలా లేకపోతే పాతవారుఇవ్వాలా? దానివల్ల నానా గందరగోళం అవుతుంది. కాబట్టి దయచేసి సహకారము దృష్టితోనే మనము పోతే బాగుండుటుందని అనిస్తూ, ఈ amendment విషయంలో "Deputy Registrar" అనే పదము తీసివేస్తూ "Special cadre Personal Assistant" అనే పదము గమనిక చేసినట్లయితే మాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. మేము complete గా ఏకగ్రీవంగా ఆమోదిస్తాము.

శ్రీ పి. కేశవరావు (పాలకొల్లు):—ఆధ్యక్షా, గౌరవనీయ మంత్రి గారు ఇది చిన్న amendment అని చెప్పారు. అయితే జరుగుతున్నదేమిటంటే,

ప్రాథమిక సొసైటీలో ఎప్పుడుకూడా ఒకరు ఒక పర్యాయం ప్రెసిడెంటు అయితే, జీవితాంతంవరకు అతనే ప్రెసిడెంటుగా అవడానికి తార్కాణాలు ఉన్నాయి ఇప్పుడుకూడా అదే జరుగుతున్నది. ఈ విధానం మార్చుచేస్తేనే గాని ఇవి సవ్యంగా నడవవు అట్లాగే, జిల్లా Marketing Federation ఉన్నది. అట్లాగే పంచదార factories ఉన్నాయి. ఇవన్నీకూడా న్యాయంగా, సక్రమంగా, యదార్థంగా జరగాలంటేమాత్రం ఈ Deputy Registrars, C.S R లు ఎన్ని పెట్టినాగాని అవి సవ్యంగాజరగవు అందుచేత Joint Registrar category గాని లేకపోతే District Collector గాని ఉంటే అది న్యాయమైనటువంటి విధానము అవుతుంది. అవి న్యాయంగా, సక్రమంగా నడుస్తాయిగాని, లేకపోతే మాత్రం అక్కడ న్యాయం జరగదని మనవిచేస్తున్నాను. అయితే ఈ ప్రాథమిక సొసైటీలలోమాత్రం ఒకే సంవత్సరానికి ఎన్నిక పెడుతున్నారు. అది చాలా అన్యాయం. కనీసం మూడు సంవత్సరాలైనా ఉండాలి. అప్పుడు కొంత వరకు సమంజసంగా ఉంటుంది. ఆ విషయంలోకూడా మంత్రిగారిని ఆలోచించమని మనవిచేస్తున్నాను. అట్లాగే యీ బిల్లు విషయంలో కొన్ని కొన్ని మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురావాలని అనుకొంటున్నాను. ఈ ప్రాథమిక సొసైటీలలో మామూలుగా యీ fixed deposit అనేది ఒకటి. అలాగే share ధనము నూటికి 3 రూపాయలున్నా, fixed deposit ఏమో 2 రూపాయలుకూడా వసూలుచేస్తున్నారు. అది చాలా అన్యాయము. పేదరైతు తన కనీస అవసరాలకు అప్పు తీసుకొంటే, అందులో fixed deposit క్రింద 2 రూపాయలు, share ధనము 3 percent తీసుకోవడం అది సరి అయిన పద్ధతి కాదేమోనని నేను అనుకొంటున్నాను. ఎందుచేతనంటే, ఇదివరకే share ధనాలు అందులో ఆ ఆస్తాములకు ఉంటాయి అందుచేత fixed deposit ఒకటే వసూలు చేస్తున్నారు. అదికూడా Central Bank కే వర్తిస్తుందితప్ప మామూలుగా అవి ప్రాథమిక సంఘాలకు అది వర్తింపచేయడం అనేది ఆలోచించమని కోరుతున్నాను కనీసం గ్రామాలలో ఈ కౌలుదార్లకుగాని, పేదప్రజానీకానికిగాని ప్రాథమిక సంఘాలలో అప్పులు దొరకడంలేదు. అసలు ఈ 2 రూపాయలైనా ఆ సంఘాలలో ఉన్నట్లయితే ఆ ప్రెసిడెంటు యొక్క permission మీద అప్పులు అందుబాటు అవుతుందేమోనని నేను అనుకొంటున్నాను. అందుచేత ఈ fixed deposit, share ధనము మాత్రం అది సరియైనది కాదని మంత్రిగారికి నేను చెప్పదలచుకొన్నాను. Sugar factories లో, తరువాత జిల్లా Marketing Federation లోనూ ఇంకా పెద్దపెద్దవాటిలో, ఎన్నికలు సక్రమంగా జరగాలంటేమాత్రం జిల్లా కలెక్టరు స్థాయిలోగాని, Joint Registrar స్థాయిలోగాని జరగవలసిందే తప్ప C S R వల్లగాని Deputy Registrar వల్లగాని ఎన్నికలు జరిగితే న్యాయంగా, సక్రమంగా జరగలేదని నేను మనవిచేస్తున్నాను అందుచేత దానిని నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. మామూలుగా ఈ పెద్ద courie లో ఉన్నవారిచేత ఎన్నికలు జరిపించినట్లయితేనే అవి సక్రమంగా జరుగుతాయని నేను మనవిచేస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

(శ్రీ) బి. నిరంజనరావు (మల్లేశ్వరం) :—అధ్యక్షా, Co-operative movement వచ్చిన తరువాత, amendments చాలా వస్తున్నాయి. ఒకసారి శ్రీ

Registrar దగ్గరకైనా వెళ్ళి ఏమండి చట్టము ఈ రకంగా చెప్పుతున్నదికదా అంటే, లేదండి నిన్ననే ఒక సవరణ వచ్చింది. ఈ రోజు ఏమైనా post లో మరొకటి వస్తుందేమో చూస్తాము అనేటటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది నిజమే కానివ్వండి, ఏదో అనుభవాన్నిబట్టి చట్టములో ఉండేటటువంటి లోపాలు సవరించడానికి కొంత చేస్తూవుంటారు. కాని ఇప్పుడు వచ్చినటువంటి సవరణ అనేది ఏవో కొన్ని ప్రత్యేకమైన పరిస్థితులలో తీసుకువచ్చినటువంటి సవరణ. జిల్లా స్థాయిలో ఎప్పుడైతే Joint Registrar అనేటటువంటి cadre లో నుంచి తగ్గించడం, జిల్లాస్థాయిలో ఉన్నటువంటి Collector లకు ఎక్కువ అధికారాలు వచ్చిన తరువాత అక్కడనే ఉండి అన్ని పరిస్థితులను పరిష్కారంచేయడానికి ఆవకాశం ఉండదనే దృష్టిలో ఈ సవరణ ఎన్నికలు నిర్వహణ దానిలోకూడా యీ సవరణ తీసుకురావడానికి ప్రయత్నంచేస్తున్నామనేటటువంటిది మంత్రిగారు చెప్పుతున్నారు. కాని ఒకటిమాత్రం అనుమానంగా ఉన్నది. ఇదివరకు చేసిన దానిలో—డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు స్థాయికి తగినవారి చేతుల్లో యీ అధికారంపెట్టితే సక్రమంగా ఎన్నికల నిర్వహణము వీలుండదని, ఆ ప్రాంతానికి సంబంధించిన జాయింట్ రిజిస్ట్రార్ నిర్వహించాలని చేశారు కాని యిప్పుడు దానికి Deputy Registrar స్థాయికి తగినవారు అని అమెండ్‌మెంట్ తేవడం సరైనదికాదు. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్సుకు non-officialsతో సంబంధం ఉంటుంది. జిల్లామార్కెటింగ్ సొసైటీస్‌లోగాని, పెంట్రల్ కో ఆపరేటివ్ బ్యాంక్సుకు సంబంధించిగాని అటువంటివాటిల్లో non-officials తో సంబంధాలు ఉంటాయి కాబట్టి ఆ చనువువల్ల గ్రూపు కక్షలకు లోబడి చట్టవిరుద్ధంగా ప్రవర్తించే పరిస్థితి కలుగుతుంది. అటువంటి స్థాయివారికి ఎన్నికల నిర్వహణాధికారం ఒప్పగించకూడదు. జాయింట్ రిజిస్ట్రారుకే ఉండాలి, లేక కలెక్టరుగారికి అయినాసరే, ఆయన నిర్ణయించిన రెవిన్యూవ్యక్తికి సంబంధించి అయినాసరే యీ అధికారం ఉండేలా సవరణ తేవాలని కోరుతున్నాను.

(Mr. Speaker in the Chair)

(శ్రీ ఆర్. సత్యవాకాయణరాజు :—అధ్యక్షా, గతఅనుభవాన్నిబట్టిచూస్తే కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులు, కోఆపరేటివ్ సొసైటీలకో ప్రాథమిక ఎన్నికలు అనేక తగాదాలలోనుకావడం, చివరకు కోర్టుకు వెళ్ళడం కూడా చూస్తున్నాము. ఇప్పుడుయీసవరణ ప్రభుత్వం తేవడంలో ఉద్దేశం—ఇదివరకు జాయింటురిజిస్ట్రార్సు అధికంగా ఉండేవారని, యిప్పుడు ఆసంఖ్య తగ్గించారు కాబట్టి ఆ అధికారాలు డిప్యూటి రిజిస్ట్రార్సుకు యివ్వాలని అమెండ్‌మెంట్ తెచ్చారు. గతంలో తగ్గించుకొనడం జరగాలంటే యీసవరణవల్ల జరగదు. ముఖ్యంగా అధికారపార్టీ ప్రాబల్యానికి లోబడి అధికారులు కోఆపరేటివ్ ఎన్నికలలో అనేక కేసుల్లో కారుమారుచేసిన సంఘటనలు అందరికీతెలుసు. ఇది జాయింట్ రిజిస్ట్రారుకుకాని లేదా I.A.S. Officer—Collector rank కలిగినవారు ఎలక్షన్ఆఫీసరుగా ఉంటే ఎలక్షన్సు అవ్యాయానికి గురికాకుండా చేయడానికి వీలుంటుందని అభిప్రాయపడుతున్నాము-క్రిందిఅధికారులకు యీఅధికారం యిస్తే తమప్రాబల్యం ఉపయోగించుకొని వారిమీద వత్తిడితెచ్చి పరిస్థితులు

కారుమారుచేస్తున్నారు. అనుభవంలో చూస్తున్నాము. గతములో కోఆపరేటివు మినిట్స్‌బుక్ ఎవరిచేతులో వుంటుందో ఆవర్గమే పర్మనెంటుగా ఉండేది వారిచేతుల్లో అధికారం ఉంటుంది. ఎలెక్షన్సులో యింకొకరు వచ్చినా మినిట్సు బుక్ ఒకరిచేతుల్లోనుంచి యింకొకరిచేతుల్లోకి transfer కావడంలో అధికారులుకూడా ఏమీచేయలేక పోతున్నారు. వాటివిషయంలో కోర్టుకుకూడ వెళ్లవలసి వస్తోంది కొంతమంది సభ్యులు యీఅధికారాన్ని కలెక్టరు చేతుల్లో పెట్టాలన్నారు. ఇప్పటికే కలెక్టరుకు అనేకబాధ్యతలు ఉన్నవి. ఇదిఒకభారం అవుతుంది డిప్యూటీరిజిస్ట్రారు కాకుండా ఇందు కోసం ఒకరిద్దరు జాయింటు రిజస్ట్రార్సును వినియోగించి, లేక కలెక్టరుకు పవర్స్ యివ్వడముచేసి యీబిల్లు సవరించాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ వావిలాలగోపాలకృష్ణయ్య.—అధ్యక్షా, కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటులో Special Grade Deputy Registrar అనిఒకరిని create చేశారు. ఆయన P A to Collector అన్నారు. పేరు పెరిగినదేగాని అధికారం పెరగలేదు. ఇప్పుడు కోఆపరేటివు మూమెంటు ఎట్లావున్నదంటే—ఎవరి చేతుల్లో మినిట్సుబుక్ ఉంటె వారిది రాజ్యం—ఎవరిచేతుల్లో బడితే ఉంటే వారిది బ్రతుకు అన్నట్లుగా, అది మార్చడానికి క్రిందటి తడవ ప్రయత్నం చేశాము. డిస్ట్రిక్టు లెవెల్‌లోఉండే సొసైటిస్‌కొన్ని, అంతకంటె కిందలెవెలులో ఉండే సొసైటిను కొన్ని క్రిందిలెవెలులోకి డిప్యూటి రిజిస్ట్రార్సునూ పైలెవెలులో డిస్ట్రిక్టు మొత్తానికి ఉండేవి—డిస్ట్రిక్టు సెంట్రలుబ్యాంకు, డిస్ట్రిక్టు మార్కెటింగ్ సొసైటి ఆటువంటివి జిల్లాలెవెలులో ఉండేవి అంటూ వాటికి జాయింట్ రిజిస్ట్రారు లెవెలులో జరగాలన్నాము. అప్పుడు డిస్ట్రిక్టు అడ్మినిస్ట్రేషన్ లెవెలులో మార్పవచ్చుండి కమక సహకారసంఘాల జాయింటు రిజిస్ట్రారుల పదవులసంఖ్య తగ్గించబడినది కనుక డిప్యూటి రిజిస్ట్రారు హోదాగలిగినవారు యీ ఎన్నికలు నిర్వహించుటకు వీలుగా మార్పుతేవాలంటున్నారు రిజిస్ట్రార్సు పవర్సు జాయింట్ రిజిస్ట్రారుకు పెరిగేట్లుచేశారు. జాయింట్ రిజిస్ట్రార్సు కొన్నిచోట్ల ఉంచారు మొత్తంగా తీసివేయలేదు. ఉన్నచోట్ల ఎన్నికల నిర్వాహణ వారికే ఉండవచ్చును. లేనిచోట్ల ఆ అధికారాలు డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరుకు యిస్తే బాగుంటుంది వేనుకూడ అదే బలపరుస్తున్నాను. డిప్యూటి రిజిస్ట్రార్ లెవెలులో యిది సక్రమంగా జరగదు. కలెక్టరును ప్రతి జిల్లాలో senior most ను వేస్తున్నారు జిల్లామొత్తంమీద బాధ్యతగల ఆయనకు ఉందికాబట్టి, యిది కలెక్టరుకు యివ్వండి. ఇది ఆయనకు over burden కాదు. రెవెన్యూ కలెక్షన్సు బాధ్యత పోయింది ఇప్పుడు ఊరేగింపు కలెక్టరుగా ఉన్నారు. ఇదిఒక ఊరేగింపు మూడుసంవత్సరములకొకసారి ఎలక్షన్సు వస్తాయి ఇబ్బంది ఉండదు, యం. టి. రాజుగారు చెప్పిన మార్పులు తెలియపరుస్తున్నారు గనుక తద్వారా జాయింట్ రిజిస్ట్రార్సు లేనిచోట్ల యీఅధికారాలు కలెక్టరుకే యివ్వండి. సొసైటిల రికార్డును తీసుకొనుట చాల ప్రధానమైన విషయం. ఎలెక్షన్సు జరిగి కొత్తవారువస్తే వారికి పుస్తకాలు

వప్పగించరు. కోర్టుకుకూడ వెళ్ళవలసివస్తోంది. కనుక ఎలెక్షన్సు ముందుగానే Election Officer కు ఆ సొసైటి రికార్డ్సు handover చేస్తేనే న్యాయంజరుగుతుంది ఎలెక్షను అయినతరువాత ఎలక్టయినవారికి అప్పగించవచ్చును ఈ విధానంతప్పక చేయాలి. లేకపోతే న్యాయం జరగదు. ఈ మార్పుకూడా తేవాలి. As it is గా ఉన్నాయి బిల్లుకు వ్యతిరేకిస్తున్నాను. కలెక్టరును add చస్తాము చివరిభాగం తీసేస్తాము అంటె దానిని అంగీకరించడానికి వీలుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను

(శ్రీ) కె. రామస్వామి :—అధ్యక్షా, జిల్లా development విషయంలో పరిపూర్ణ అధికారాలు కలెక్టరుగారికి యివ్వడంవల్ల ఈ నాడు అనేక రంగాలలో ఒక విధమైన మార్పు ఏమిటి అంటే—ఆ అధికారులకు సంబంధించిన వర్గాలలో ఉన్న employees అందరు కూడ retrench అయిపోయే స్థితి వచ్చినది. ఆయనకు burden కావడం అటు ఉంచి అధికారాలు ఒక కలెక్టరే నిర్వర్తిస్తున్నాడు కాబట్టి మళ్ళీ యింకొక ఆఫీసరు ఎందుకు అనేది సృష్టించి తక్కువలో ఉన్నటువంటి వాళ్ళను retrench చేయగలిగిన స్థితి వచ్చినది. అదే విధంగా Co-operative department లో చాల మంది retrench అయినారు ఒక విషయంలో మాత్రం ఈ బిల్లును పోత్సహించడానికి వెనుకాడడం లేదు. ఇప్పటికే Joint Registrars చాల మంది తగ్గిపోయివారు. ఈ powers కూడ Collectors కే యిచ్చివట్లయితే యింకా ఎక్కువ retrenchment వచ్చి అసలు department లో చాల ఆందోళన చెలరేగుతుందని అనడంలో సంశయంలేదు అందుని కలెక్టరుకు, P A to the Collector అని దీనిలో ఉడదంకంటె ఎక్కువ మంది Joint Registrars ను వేసి వాళ్ళకే ఈ powers యిచ్చినట్లయితే ఈ నాడు మన ముందు ఉన్నటువంటి retrenchment సమస్య అయినా తీరుతుంది. కొంతమంది అయినా official rank కు రావడానికి అవకాశాలు ఉంటాయని ఈ బిల్లును నేను బలపరుస్తున్నాను.

(శ్రీ) సిహెచ్ సత్యనారాయణ (పొందూరు) —అధ్యక్షా, ఈ Co-operative bill మీద కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. Co operative Society యివ్వడంలో, department మనకు ఉన్నప్పటికీ డైరెక్టర్ల తాలూకు అవరోధం కలుగుతూ ఉన్నది. ఇది చాల విచారకరమైన విషయం. వాళ్ళ directorship కు ఏమైనా ఆటంకాలు కలుగుతాయో మోనని అక్కడ సొసైటీలు organise చేయడము మానివేస్తున్నారు. సమితులలో కొంత మంది Extention Officers ఉంచడం వల్ల కొంతమటుకు ఈ బాధలు తీరుతున్నాయి. Land Mortgage Bank ఉన్నది. Land Mortgage Bank లో departmental hand కొంత ఉంటేనే అక్కడ స్థానికంగా ఉన్న పెద్దలు, Election Officer లుగా ఉన్నవారు చాల అక్రమాలు చేస్తున్నారు. Loans కు వెడితే రెండు సంవత్సరాలు కి సంవత్సరాలు loans యివ్వకుండా చాల జాప్యం జరుగుతున్నది. నేను డిపార్టుమెంటుకు రెండు మూడు టపాలు తెలియచేశాను. తెలియజేస్తే పొందరలో loans అప్లయిచేస్తామని అంటున్నారు. కాని యింతవరకు అది జరగలేదు తదుపరి election జరిగే టప్పుడు department ద్వారా నోటీసులు serve అయ్యేట్లు చూడాలి. తాలూకా

మార్కెటింగ్ సొసైటీ election అయిపోయిన వారం రోజుల తరువాత మాకు నోటీసులు వస్తున్నాయి. కాని election ముందు నోటీసులు రావడం లేదు. అందుచేత యివి చాల అక్రమంగా జరుగుతున్నాయి ఈ నోటీసుల గురించి కూడ Sub-Registrar కు hand over చేసి election జరిపించి యివన్నీ వారి hand over లో ఉండేటట్లు చూడాలని నా కోరిక. మా జిల్లాలో మార్కెటింగ్ సొసైటి ఉన్నది. రెండు మూడు సంవత్సరాలనుంచి election జరగలేదు. Elected body యింతవరకు లేదు. తొందరలో election జరిపించవలసిందని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. Land Mortgage Banks ఉన్నాయి. ఇవి జాగ్రత్తగా పని చేసేటట్లు department వారు తగిన action తీసుకోవాలి. మా చిపురుపల్లి తాలూక్‌లో Marketing Society ఉన్నది ఆ మార్కెటింగ్ సొసైటీలో loan కావాలంటే మేము చాల కష్టాలకు చాల అవస్థలకు గురి కావలసి వస్తున్నది. మేము శ్రీకాకుళం border లో ఉన్నాము. రెండు మూడు సంవత్సరాలై మేము దరఖాస్తులు పెట్టినా మాకు loans రాలేదు. ఎవరో కొంత బాకీలు ఉన్నారు, ఆ బాకీలు వసూలు అయితేగాని తక్కిన వారికి మేము ఎట్లా యిస్తామని సమాధానాలు వస్తున్నాయి. ఎవరో బాకీలు ఉంటే వారి మీద charges పెట్టి దావాలు వేసి పుచ్చుకోవాలి గాని క్రొత్త దరఖాస్తులు వారిని యిట్లా అన్యాయం చేయడం బాగా ఉండదు కాబట్టి యిటువంటి అక్రమాలు జరుగకుండా చూడాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

(శ్రీ) సి.వి.కె.రావు :— అధ్యక్షా, కో ఆపరేటివ్ ఉద్యమంలో జిల్లా స్థాయిలో ఉన్న సంస్థలలో జరిపేటటువంటి ఎన్నికల నిర్వహణ ఎవరు చేయాలి అనే విషయంపైన ఈ సవరణ మంత్రిగారు తీసుకువచ్చారు. ఎన్నికలపైనే ప్రజాస్వామికం యొక్క బలం అంతాకూడ ఆధారపడుతుంది అందులో ముఖ్యంగా పోటీకి నిలబడేవారికంటె ఓటర్లు, తదుపరి దానిని నిర్వహించేటటువంటి ఉద్యోగులపైన ఎక్కువగా దీని నిజాయితి, సమర్థత మన ప్రజాస్వామిక సంస్థలయొక్క భవిష్యత్ ఆధారపడి ఉంటుంది. ఇప్పుడు జిల్లా స్థాయిలో ఉన్నటువంటి Co-operative Central Bank, District Marketing Society, District Co-operative Wholesale Stores, Centrally Sponsored Corsumer Co-operative Stores మొదలగువాటియొక్క ఎలక్షన్‌లు నిర్వహించే అధికారికి ఉండవలసిన లక్షణం. అధికారి తన ఉద్యోగ ధర్మంలో బాధ్యతతో నిర్ణయాలు చేసేవారు అయిఉండాలి. బాధ్యత స్థానంలో ఉన్నటువంటివారై ఉండాలి. ఏ పద్ధతిలోకూడ లొంగేటటువంటివాడు అయిఉండకూడదు. అటువంటి బాధ్యత నిర్వర్తించడానికి, అటువంటి నైతికశక్తి సమర్థత నిరూపించే మనిషి యిక్కడ ఉండవలసి ఉంటుంది. Co- perative Society ఎన్నికలలో నా అనుభవంలో— చాల విపరీతమైన పరిణామాలు వచ్చే పరిస్థితిలో direct గా Registrar intervention కోరే పరిస్థితికూడా వచ్చింది. Election Officer సమర్థవంతమైనవాడు, independent judgment యిచ్చే మనిషి, అంతకుముందు తాను ఒక ప్రత్యేకమైన హోదాలో లేనటువంటివాడు అయితే అనర్థాలు వస్తాయి. జాయింటు రిజిస్ట్రారు తక్కువై పోయారు. ఇటువంటి బాధ్యతను

నిర్వర్తించడానికి ఆ మనుష్యులు తక్కువయ్యారు. కనుక యిప్పుడు Deputy Registrar ను

Sri K Vijaya Bhaskara Reddy —Not below of the rank of a Deputy Registrar ..

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— 'Not less' అంటే 'not less' అయిపోతుంది. Not above కాదు

Mr. Speaker .—Not belew the rank of Deputy Registrar. He can be a higher Officer What is the status of the Deputy Registrar.

Sri K Vijayabhaskara Reddy .—He is an Officer drawing a minimum salary of Rs 400 basic in the scale of 400-900 or so.

Mr Speaker —What is happening in the general Elections. In every Assembly constituency there will be 100 to 150 polling Stations and in each polling Station, the Polling Officers are either Head Masters of High Schools or Extension Officers of Panchayati Samithis

(శ్రీ సి.వి.కె.రావు — జనరల్ ఎలక్షన్స్‌తో పోల్చితే శాసనసభకుగాని, పార్లమెంటుకుగాని

Mr Speaker .—For Assembly constituencies the Sub-Collector or the Revenue Divisional Officer is the Returning Officer For a Parliamentary Constituency it is the District Collector who is the Returning Officer. But, actually people who are posted in charge of the Polling Stations are ordinarily Officers below gazetted rank with the result that number of irregularities are taking place

(శ్రీ సి వి కె రావు - దానితో పోల్చడానికి వీలులేదని నా అభిప్రాయం. జిల్లా కలెక్టరును యిక్కడ, దీనికి నియమించాలని మేము కోరుతున్నాం. ఈ కో-ఆపరేటివ్ ఉద్యమం చాలా బాధ్యత కలిగినటువంటిది అవతల, శాసనసభ - పార్లమెంటు వ్యవహారంవేరు. వారికి ఉద్యోగరీత్యాతప్ప, ఆ నియోజకవర్గంయొక్క ఓటర్లుతో నిత్యం ప్రత్యక్ష సంబంధం వుండదు, ఆ ఎలక్షన్సును నిర్వహించడం తప్ప. ఈనాడు డెప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్‌కు నిత్య సంబంధం వుంటుంది చాలా లావాదేవీలు వుంటాయి ఇటువంటి పరిస్థితులలో అక్కడ బాధ్యత కలిగిన ఉద్యోగి యీ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించడం అవసరమని నేను కోరుతున్నాను. జిల్లా కలెక్టరును దీన్నికి నియమించడం అవసరం. ఆయన యీ ఎలక్షను నిర్వహించడమేమీ కష్టంకాదు. అందుచేత జిల్లా కలెక్టరును పెట్టమని నేను కోరుతున్నాను.

(శ్రీ వి. పాలవెల్లి (చోడవరం) :—అధ్యక్షా, ఈ కో అపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు చాలా బాధాకరంగా తయారైంది. ప్రభుత్వంతో సహకారం వుంటే, ఎన్ని పనులైనా చేయడానికి అవకాశం వుంటుందని స్పష్టంగా, మా జిల్లాలో జరిగిన కొన్ని వ్యవహారాలను చూస్తే బుజువవుతుంది. పాలకుల దృష్టికి రాలేదేమో ననే ఉద్దేశంతో కొన్ని విషయాలు మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నిస్తాను.

అనకాపల్లి కో ఆపరేటివ్ మార్కెటింగ్ సొసైటీకి ఎలక్షన్సు జరిగాయి కొత్త మేనేజ్‌మెంట్ వచ్చింది ఆ ప్రెసిడెంటుపై కొన్ని చార్జెస్ వున్నాయి దానిపై పెటిషన్ పెట్టడం, అవి చాలా సీరియస్ నేచర్ కలిగివున్నాయని వెంటనే ఎంక్వయిరీ ఆఫీసర్‌ను వేయడం ఎంక్వయిరీ కండక్ట్ చేయడం, వారు రిపోర్టు యివ్వడం జరిగింది ఇప్పటికి ఎనిమిది మాసాలైనప్పటికి ఎంక్వయిరీ పూర్తయినప్పటికి యింతవరకూ దానిపై చర్య తీసుకోబడలేదు యథార్థంగా అతను కల్ప్రిట్ అయినప్పటికి చర్యమాత్రం తీసుకోబడలేదు వెంటనే దానిని దృష్టిలోకి తీసుకుని న్యాయం జరిగేటట్లు చూడవలసినదిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను ఈ ఎలక్షన్సులో చాలా అన్యాయాలూ, అక్రమాలూ జరుగుతున్నాయి దౌర్జన్యంగా రికార్డ్సును పట్టుకుని పారిపోవడం, ఎన్నో రాజకీయ తంత్రాలూ, ఎన్నో అఘాయిత్యాలూ జరుగుతున్నాయి ఎన్నిక అయిన తరువాత కూడా ఎన్నిక అయినవారిని అధికారంలోకి రాకుండా చేసే పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నవి సరియైన బాధ్యత కలిగిన, అధికారాలతో కూడిన హయ్యర్ స్టేటస్ గలిగిన అధికారి సమక్షములో యిది జరిగితే కొంతవరకైనా న్యాయం చేకూరడానికి అవకాశం వుంటుందని, సివికె రావుగారు చెప్పినట్లుగా కలెక్టరును పెట్టవలసినదిగా నేను కోరుతున్నాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —జనరల్ ఎలక్షన్సులో ఓటర్సువచ్చి ఓట్ చేస్తారు రిటర్నింగ్ ఆఫీసర్ వేరే వుంటారు పోటీ చేసినవారి రిప్రజెంటేటివ్స్ వుంటారు డిస్ట్రిక్ట్ విషయంలో అయితే అంతా ఒకచోట కాన్సెన్ట్రేట్ అయివుంటుంది దానికి డెప్యూటీ డైరెక్టర్ చాలడు డిస్ట్రిక్ట్ సొసైటీ దాని ఎలక్షన్స్, దాని ఫంక్షనింగ్ అనేది చాలా వైటల్ యిస్యూ అనన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆలోచించవలసి వుంటుంది

శ్రీ కె విజయభాస్కరరెడ్డి —అధ్యక్షా, దాదాపు 11 మంది గౌరవసభ్యులు వారి సూచనలు యిచ్చారు సహకార సంఘాల పని విధానాన్నిగూర్చి కొంతమంది చెప్పారు తమకు తెలుసు—అధికారంలో వుండేవారు ఎలక్షన్సు జరిపే అవకాశం లేదు ఉద్యోగులే నిష్పక్షపాతంగా జరుపుతున్నారు మన అనుభవంద్వారా యిదివరకు సవరణలేవైనా తీసుకు రావలయుననుకుంటే అనసరాన్నను సరించి అప్పుడప్పుడూ తెచ్చుకోవచ్చు, ఇప్పుడు సహకార సంఘాల ఎలక్షన్సు బాగానే జరుగుతున్నాయి అయితే పంచాయితీసమితి ఎలక్షన్సుగాని జనరల్ ఎలక్షన్సుగాని, సహకార సంస్థల ఎలక్షన్సుగాని, ఏదయినప్పటికీ అక్కడ అట్లా జరిగిందని, ఇక్కడ యిట్లా జరిగిందని వస్తూనే వుంటుంది కానీ యింతవరకూ నిష్పక్షపాతంగానూ, సక్రమంగానూ యీ ఎలక్షన్సే జరుగుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్యన మద్రాసులో జరిగిన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రుల సమావేశంలో ఒకరిచే రెండు సంవత్సరాలకంటె ఎక్కువగా వుంచడం మంచిదా? అనే విషయం ప్రస్తావనకు వచ్చింది త్వరలోనే దానిపై ఒక నిర్ణయం రావచ్చు ఆ నిర్ణయం వచ్చిన తరువాత దానికి సంబంధించిన సవరణలు వస్తాయి. ఏమైనా యిప్పుడు

తీసుకొచ్చినవి రెండు సవరణలు మాత్రమే ఈ మధ్య జిల్లా డెవలప్‌మెంట్ బోర్డుస వచ్చిన తరువాత అంతకు ముందు వున్న నాలుగు జాయింట్ రిజిస్ట్రార్ పోస్టుస పోయాయి కొన్ని జిల్లాలలో - ఈస్టు గోదావరి లాంటి జిల్లాలో 10, 12 సంస్థలు వున్నాయి ఆ కేడర్ ఆఫీసర్ లేకపోవడంవల్ల వారు ఎలక్షన్సు జరపడానికి వీలులే పోవడం జరిగింది ఈమధ్య హైకోర్టువరకూ వారువెళ్లడం, దాదాపు ఏడెనిమిది సంస్థలకు ఎలక్షన్సు నిలిచిపోవడం జరిగింది వెంటనే ఎన్నికలు జరపాలని, చట్టన్ని సవరించి అదికూడా— an Officer, not below the rank of a Deputy Registrar, రిజిస్ట్రార్ నామినేట్ చేయడానికి సవరణ తీసుకురావడం జరిగింది ఈ సవరణవల్ల జాయింట్ రిజిస్ట్రార్‌గారిని కూడా రిజిస్ట్రార్‌గారు appoint చేయవచ్చు డెప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ కంటే తక్కువస్థాయి వున్న ఉద్యోగిని మాత్రం రిజిస్ట్రార్‌గారు నామినేట్ చేయడానికి వీలులేదు ఉన్న జాయింట రిజిస్ట్రార్‌ను ఎలక్షన్సులో వుపయోగించడానికి నాకు అభ్యంతరం లేదు ముగ్గురు నలుగురు సభ్యులు జిల్లా కలెక్టరును దీనికి నియమించాలని చెప్పారు జిల్లా కలెక్టరును మన అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో యీ విధంగా involve చేయడం అంత మంచిదికాదు అన్ని డిపార్టుమెంట్సుకు head అయినవారిని యిందులో involve చేసి వారట్లా చేశారు, యిట్లా చేశారని అనుకునేవిధంగా వారిని యింకులో యిరికించడం యీ సంస్థలకే మంచిదికాదని, జిల్లా అడ్మినిస్ట్రేషనే దానివలన దెబ్బతింటుందని మనవిచేస్తున్నాను

(శ్రీ టి పురుషోత్తమరావు — ఇబ్బంది ఏమిటి ?

(శ్రీ కె విజయభాస్కరరెడ్డి — రిజిస్ట్రార్‌గారు ఫలానా డెప్యూటీ రిజిస్ట్రార్‌గాని జాయింట్ రిజిస్ట్రార్‌గాని ఎలక్షన్సు జరపవలసిందిగా నామినేట్ చేస్తారు ఆ అధికారాన్ని జిల్లాకలెక్టరుకే యివ్వడమనేది అవసరమనుకున్నప్పుడు మర్చ్ ఆలోచించవచ్చుగాని, కలెక్టరు రిటర్నింగ్ ఆఫీసర్‌గా వుండాలనే దానితో ఏకీభవించడానికి నేను తయారుగా లేను అది మంచిది కాదు జిల్లాలోని అన్ని డిపార్టుమెంట్సుకు head గా వున్నవారు, జిల్లా అభ్యుదయానికి కారకులైన వారిని దీనికి నియమించి యిందులో involve చేయడంవల్ల ఆ institution పైనే confidence పోతుంది అదేకాదు శేషావతారంగారు, జంగారెడ్డిగారు చెప్పారు ఎలక్షనులు జరిగినప్పుడు వస్తుంటాయి, ప్రభుత్వం స్టే యిచ్చారు అన్నారు చట్టములో వున్న అవకాశాల క్రింద అన్యాయాలు జరిగినప్పుడు అపీలు అధికారం చట్టములో ప్రొవైడ్ చేసినప్పుడు ఎవరైనా ప్రభుత్వం దగ్గరకు వస్తే తప్పకుండా దానిప్రకారం వారికి అవకాశం యిచ్చి, రికార్డును తెప్పించి చూచి యిచ్చే అధికారం ప్రభుత్వానికి వున్నంతవరకు వినియోగిస్తుంది 76 వ సెక్షనుకు తెచ్చిన సవరణ అడ్మిషన్సు గురించి సొసైటీవారు మెంబర్‌షిప్ గురించి అడ్మిషను యివ్వకపోతే రిజిస్ట్రారు దగ్గరకు రావాలి హైదరాబాదుకు రావాలంటే కష్టంగా వుంటుంది కలెక్టరులకు కొన్ని అధికారాలు, స్పెషల్ గ్రేడ్ డెప్యూటీ రిజిస్ట్రారుకు వున్న ఆధికారాలు యివ్వడం మంచిదని చేయడం జరిగింది ఇక్కడ గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన భావాలన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకుంటాము,

ఇది రీజినల్ కమిటీకి వెడుతుంది, వారి అభిప్రాయాలు కూడా తీసుకొని మళ్లా చర్చించవచ్చు ఈ నాడు నేను పెట్టిన సవరణ బలపరచవలసిందిగా మరొక సారి కోరుతున్నాను

Mr Speaker —The question is

"That the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill, 1968, be read a First time"

The motion was adopted

Sri K Vijaya Bhaskar Reddy —Sir, I beg to move

"That the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill, 1968, be referred to Regional Committee for consideration and report to the Assembly

Mr. Speaker — The question is

"That the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill, 1968 be referred to the Regional Committee for consideration and report to the Assembly'

The motion was adopted

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr Speaker — I am to announce to the House that amendments to the following Bills will be received upto 9 a m on Thursday, the 4th July, 1968

(i) The Indian Penal Code (Addhra Pradesh Amendment) Bill, 1968

(ii) The Andhra Pradesh Outports Landing and Shipping Fees (Amendment) Bill, 1968

(iii) The Andhra Pradesh Public Premises (Eviction of Unauthorized Occupants) Bill, 1968

(iv) The Andhra Pradesh Electricity Duty (Extension and Amendment) Bill, 1968

The House now stands adjourned to meet at 8-30 a m tomorrow

The House then adjourned, till Half-Past Eight of the Clock on Thursday, the 4th July, 1968.